

**Høringsnotat om tilpasning av
årsregnskapsforskrift for forsikring til IFRS**

Innholdsfortegnelse

DEL I	INNLEDNING	4
1.	Bakgrunn og oppsummering	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Oppsummering	4
2.	IFRS innenfor regnskapslovens rammer	5
2.1	Regnskapslovens systematikk	5
2.2	Konsekvenser for annet regelverk – gjennomførte endringer	6
DEL II	LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER	8
3.	Gjeldende rett	8
4.	Nye virksomhetsregler	8
4.1	Generelt	8
4.2	Kollektive pensjonsordninger og individuelle livsforsikringskontrakter som inngås i 2008 eller senere	9
4.3	Fripoliser og pensjonskapitalbevis	11
4.4	Individuelle livsforsikringskontrakter inngått før 1.1.2008	12
4.5	Nærmere om forsikringsmessige avsetninger	13
5.	Tilpasning til nye virksomhetsregler og IFRS	14
5.1	Generelt	14
5.2	Forsikringskontrakter	14
5.3	Innregning og måling av finansielle instrumenter	21
5.4	Innregning og måling av eiendommer	23
5.5	Investeringer i aksjer og andeler i datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet	24
5.6	Klassifikasjon av ansvarlig lån og fondsobligasjoner	25
5.7	Konsernregnskap	26
5.8	Presentasjonsvaluta	26
5.9	Øvrige innregnings- og måleregler	26
5.10	Delårsregnskap	27
5.11	Oppstillingsplaner	28
5.12	Noteopplysninger	32
5.13	Konsekvenser for soliditetsregelverk mv.	35
5.14	Overgangsregler	39
DEL III	SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER	40
6.	Tilpasning til IFRS	40
6.1	Generelt	40
6.2	Forsikringskontrakter	40
6.3	Innregning og måling mv utenom forsikringskontrakter	45
6.4	Delårsregnskap	46
6.5	Oppstillingsplaner	47
6.6	Noteopplysninger	49
6.7	Konsekvenser for soliditetsregelverket	49
DEL IV	PENSJONSFORETAK	52

7. Pensjonskasser	52
8. Innskuddspensjonsforetak	52
DEL V ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER	53
DEL VI FORSKRIFTSUTKAST	54
9. Merknader til utkast til forskriftsendringer	54
10. Utkast til forskriftsendringer	67
Vedlegg: Konsolidert forskrift for årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper	89

DEL I INNLEDNING

1. Bakgrunn og oppsummering

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for dette høringsnotatet er todelt. Nasjonal regnskapslovgivning har de senere år utviklet seg i retning av internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og forsikringslovgivningen er endret. Høringsnotatet inneholder forslag til endringer i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper som hensyntar disse forhold. Forslag til forskriftsendringer foreslås gjort gjeldende fra og med regnskapsåret 2008.

Endringer i nasjonal regnskapslovgivning

Fra 2005 har alle foretak hatt plikt eller adgang til å benytte IFRS i *konsernregnskapet*. Fra samme regnskapsår har foretak utenom finansnæringen også adgang til å benytte IFRS i *selskapsregnskapet*. Fra 2007 har banker og finansieringsforetak i børsnoterte konsern plikt til å anvende IFRS eller årsregnskapsforskriftens regler om forenklet IFRS i selskapsregnskapet. Øvrige banker og finansieringsforetak har adgang, men ikke plikt, til å anvende IFRS eller årsregnskapsforskriftens regler om forenklet IFRS i selskapsregnskapet istedenfor årsregnskapsforskriftens ordinære regnskapsregler. En slik adgang foreligger ikke for forsikringsselskaper og pensjonskasser, noe som var basert på Kredittilsynets forslag i høringsnotat av 21. juni 2005.

I nevnte høringsnotat ble det gitt uttrykk for at forsikringsselskaper og pensjonskasser inntil videre ikke bør tillates å anvende IFRS-forordningens system i selskapsregnskapene. Det ble imidlertid gitt uttrykk for en målsetting om å endre årsregnskapsforskriftene slik at det ville være mulig for institusjonene å avlegge selskapsregnskap etter IFRS, men uten at alle valgmuligheter tillates. En delvis tilpasning til IFRS ble gjennomført for skadeforsikrings-selskapene med virkning fra 2007 ved at reglene i årsregnskapsforskriften om reassuranse og eiendom ble endret.

Endringer i forsikringslovgivning

Forsikringsloven fra 2005 innebærer en modernisering av lovgivningen, herunder virksomhetsreglene, for livsforsikring. Et av de viktigste formålene med loven er å legge til rette for klarere skiller mellom de forsikredes og selskapenes egne midler, klarere fordeling av risiko mellom kunde og selskap og mer oversiktlig prising av livsforsikringsprodukter. Dette er igjen sett på som viktig for konkurransen i livsforsikringsmarkedet.

Når det gjelder skadeforsikring innebærer den nye forsikringsloven i all hovedsak en videreføring av tidligere lovgivning (forsikringsvirksomhetsloven av 1988 med tilhørende forskrifter).

1.2 Oppsummering

Forslag til endringer i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper kan oppsummeres på følgende måte:

-
1. Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper tilpasses IFRS, men likevel slik at enkelte valgmuligheter i IFRS ikke tillates. Det foreslås også adgang til å fravike IFRS på enkelte områder.
 2. Oppstillingsplanene for resultatregnskap og balanse for livsforsikringsselskaper endres med utgangspunkt i Banklovkommisjonens skisse til oppstillingsplaner i NOU 2001:24 kapittel 12. Forslaget innebærer i realiteten en videreutvikling av denne skissen og hensyntar også krav i IFRS. På bakgrunn av kravene i IFRS, foreslås det at risikoutjevningssfond i livsforsikring klassifiseres som egenkapital. Tilsvarende foreslås det at administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefondet og avsetning til garantiordningen i skadeforsikring klassifiseres som egenkapital.
 3. Kravene til å gi opplysninger i noter tilpasses IFRS med utgangspunkt i den systematikk som er gjort gjeldende for banker og finansieringsforetak. Det innebærer krav om fullt ut å følge kravene i IFRS på sentrale områder som forsikringskontrakter og finansielle instrumenter. For øvrige områder foreslås det at gjeldende krav til noteopplysninger i hovedsak videreføres.
 4. Det foreslås i all hovedsak at soliditetsregelverket tilpasses slik at endrede regnskapsregler ikke får vesentlige konsekvenser for selskapenes kapitaldekning og solvensmargin.

Forslag til forskriftsendringer foreslås gjort gjeldende fra og med regnskapsåret 2008.

2. IFRS innenfor regnskapslovens rammer

2.1 Regnskapslovens systematikk

Regnskapsloven gjennomfører EU-regelverkets tosporede system bestående av IFRS-forordningen og regnskapsdirektivene. Hvilke foretak og hvilke regnskap som omfattes av IFRS-forordningen er regulert i regnskapsloven § 3-9 første til fjerde ledd. Alle EU-godkjente IFRS inntas som vedlegg til forskrift av 17. desember 2004 nr. 1852 om vedtatte internasjonale regnskapsstandarter. Foretak som utarbeider regnskap etter regnskapsloven § 3-9 første til fjerde ledd (IFRS-forordningen) har både en rett og plikt til å følge alle bestemmelsene i IFRS. Det innebærer at regnskapslovens ordinære regler om utarbeidelse av regnskap i hovedsak ikke gjelder for slike regnskap, jf. regnskapsloven § 3-1 tredje ledd.

Forenklet anvendelse av IFRS kan bare reguleres gjennom regnskapslovens ordinære (direktivbaserte) system. Regnskapsloven § 3-9 femte ledd gir departementet hjemmel til å gi forskrifter om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter. En slik forskrift ble gitt 22. desember 2006 (heretter omtalt som forenklingsforskriften) og innebærer i hovedsak en videreføring av overgangsregelen som ble innført i 2005. Forenklingsforskriften gjelder ikke for forsikringsselskaper, jf. årsregnskapsforskriften § 1-2 annet punktum.

Forenklingene i forenklingsforskriften er i sin helhet knyttet til noteopplysninger. I stedet for kravene til noteopplysninger i IFRS, gjelder regnskapsloven kapittel 7, jf. forenklingsforskriften § 2. Foretak som vurderer finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, må for denne kategorien gi noteopplysninger i samsvar med IFRS 7, jf. forenklingsforskriften § 4. Forskriften inneholder videre et unntak fra IFRS når det gjelder regnskapsmessig behandling av utbytte og konsernbidrag, jf. forenklingsforskriften § 3. I stedet kan foretakene anvende øvrige bestemmelser i regnskapsloven. Forenklet anvendelse av IFRS er i forskriften betinget av at oppstilling av resultatregnskap og balanse også oppfyller de ordinære kravene til oppstillingsplaner i regnskapsloven kapittel 6.

Finansdepartementet sendte 5. juli 2007 et forslag fra Norsk RegnskapsStiftelse om endringer i forenklingsforskriften på høring, med frist 15. september 2007 til å gi merknader. Virkeområdet foreslås utvidet til alle regnskapspliktige, med unntak for foretak under tilsyn. I forhold til måle- og innregningsregler foreslås adgang til å fravike IFRS på flere områder. Forslaget innebærer videre en betydelig utvidelse av forskriftens krav om å gi opplysninger i noter.

For øvrig kan det nevnes at IASB utga et høringsutkast til regnskapsstandard den 15. februar 2007 om forenklete regler for små og mellomstore foretak. Høringsfristen ble satt til 1. oktober 2007, og en endelig standard kan tidligst ventes i 2008.

For foretak under tilsyn er det i regnskapsloven § 10-1 gitt adgang for departementet til å gi forskrifter som utfyller eller fraviker bestemmelser i regnskapsloven. Tilpasning til IFRS kan således også reguleres gjennom særskilte forskrifter gjeldende for finansinstitusjoner o.l.. Departementet har i forarbeidene¹ til siste lovendringer gitt uttrykk for at det vil vurderes hvorvidt særskilte forhold gjør det nødvendig med særskilt regulering for finansinstitusjoner og verdipapirforetak. Utgangspunktet er dermed at regnskapslovens regler bør gjelde med mindre særskilte forhold tilsier noe annet.

2.2 Konsekvenser for annet regelverk – gjennomførte endringer

I forarbeidene Ot.prp. nr. 89 (2003-2004) avsnitt 3.4.6) til regnskapsloven er konsekvensene for annet regelverk av å tillate IFRS i selskapsregnskapet nærmere kommentert. Det er i proposisjonen stilt som forutsetning for å tillate IFRS at det må finnes tilfredsstillende løsninger på de konsekvenser dette kan få for *”utbyttebegrensning og andre selskapsrettslige forhold, skattegrunnlag og skattekontroll, annen offentlig kontroll og grunnlaget for utarbeidelse av statistikk”*.

Selskapsrettslige tilpasninger er for foretak generelt gjennomført ved endringer i aksjelovene, herunder innføring av nye bestemmelser om fond for urealiserte gevinster og fond for vurderingsforskjeller. Sistnevnte bestemmelse var tidligere regulert i regnskapsloven. Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 39 (2004-2005) avsnitt 6.1. Nærmere omtale og vurdering av konsekvenser for forsikringsselskapene er gitt i avsnitt 5.13 og 6.7.

Skattemessige tilpasninger er for foretak generelt gjennomført ved endringer i skatteloven, jf. Ot. prp. nr. 1 (2005-2006) kapittel 28 og Ot.prp. nr. 26 (2005-2006) kapittel 6. Det er imidlertid ikke foretatt noen nærmere vurdering av behovet for endringer i forhold til forsikrings-selskaper, jf. avsnitt 6.1.2.2 i sistnevnte proposisjon.

Når det gjelder konsekvensene for offentlig kontroll og statistikk, er det innført et ekstra rapporteringskrav i regnskapsloven § 9-2. Bestemmelsen krever utarbeidelse av resultatregnskap og balanse utenfor årsregnskapet i samsvar med regnskapsloven kapittel 6 som skal sendes sammen med årsregnskapet til Regnskapsregisteret. Den særskilte rapporteringen er kun tilgjengelig for offentlige myndigheter.

¹ Se Ot.prp. nr. 89 (2003-2004) avsnitt 3.4.6 (side 26) og Ot.prp. nr. 39 (2004-2005) avsnitt 3.1.5 (side 30-31)

Banker og finansieringsforetak har fra 2007 plikt/adgang til å benytte IFRS i selskapsregnskapet. Fra samme tidspunkt er det innført korrigerende bestemmelser i kapitaldekningsregelverket som nøytraliserer uønskede effekter av IFRS-tilpasningen for kapitaldekningsformål. Det er også gjennomført enkelte mindre justeringer i kapitaldekningsregelverket som følge av at gjenforsikring fra 2007 skal føres som eiendel i skadeforsikringsselskaper.

Behovet for ytterligere korrigeringer som følge av foreslåtte forskriftsendringer i dette høringsnotatet, er nærmere omtalt i avsnitt 5.13 og avsnitt 6.7.

DEL II LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER

3. Gjeldende rett

Livsforsikringsselskapene er underlagt regnskapsloven og forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper (årsregnskapsforskriften). Forskriften avviker og utfyller bestemmelsene i regnskapsloven, noe som har sin bakgrunn i at de offisielle regnskapene blant annet danner grunnlag for tilordning av midler til forsikringskundene samt soliditets- og statistikkrapportering.

Etter forsikringsvirksomhetsloven § 8-1 skal den kapitalen som samles opp i livsforsikringsselskapet, tildeles kundene (forsikringstakerne eller de som er berettiget til ytelsene etter forsikringskontraktene). Dette gjelder med mindre noe annet er bestemt i selskapets vedtekter. Kredittilsynet har i rundskriv nr. 71/90 uttalt at tilbakeholdt overskudd til eierne maksimalt kan utgjøre 35 prosent av overskuddet (inkl skatt) og at resten må tildeles kundene. Det er lagt til grunn at overskuddet beregnes med utgangspunkt i årsregnskapets resultatregnskap. Det innebærer at vurderingsreglene som gjelder i forhold til årsregnskapet også har betydning for kundetildelingen. Hensynet til kundetildeling har blant annet medført at årsregnskapsforskriften har særskilte vurderingsregler for bygninger og andre faste eiendommer samt for aksjer i datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet, som avviker fra regnskapslovens (generelle) vurderingsregler. Av samme grunn er det etter forskriften ikke adgang til å føre verdiendringer direkte mot egenkapitalen, slik regnskapsloven § 4-3 annet ledd åpner for.

Forsikringsmessige avsetninger skal i årsregnskapet beregnes i samsvar med forsikringslovgivningens regler, noe som blant annet har sin bakgrunn i at årsregnskapet danner grunnlag for soliditetsrapporteringen.

Årsregnskapsforskriften inneholder også særskilte oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse som avviker fra regnskapslovens oppstillingsplaner. Oppstillingsplanene gjennomfører krav i forsikringsregnskapsdirektivet.

4. Nye virksomhetsregler

4.1 Generelt

Nye virksomhetsregler for livsforsikringsselskaper innføres fra 1. januar 2008, jf. forsikringsloven kapittel 9. Formålet med endringene er å legge til rette for klarere skille mellom de forsikredes og selskapenes egne midler, klarere fordeling av risiko mellom kunde og selskap samt mer oversiktlig prising av livsforsikringsprodukter, jf. Ot.prp. nr. 74 (2003-2004). Forsikringsselskapene skal for individuelle ordninger inngått i 2008 eller senere og for kollektive pensjonsordninger, ved premieberegningen skille mellom (1) pris for dekning av personrisiko (dødelighets- og uførerisiko mv), (2) pris for forvaltning av kundenes midler² og selskapenes eventuelle risiko knyttet til avkastningen samt (3) pris for administrative tjenester, jf. forsikringsloven § 9-3. Videre skal forsikringsselskapene årlig for nevnte kontrakter beregne avkastningsresultat, risikoresultat og administrasjonsresultat, se nedenfor. Særskilte regler

² Dvs innskutte midler (eiendeler) fra kundene

gjelder for individuelle livsforsikringskontrakter uten investeringsvalg inngått før 1. januar 2008 samt for fripoliser og pensjonskapitalbevis uten investeringsvalg.

I avsnitt 4.2 til 4.5 gis en nærmere (likevel overordnet) beskrivelse av de nye virksomhetsreglene. Beskrivelsen er ikke uttømmende, men kun ment å danne grunnlag for vurderingene i høringsnotatets kapittel 5.

4.2 Kollektive pensjonsordninger og individuelle livsforsikringskontrakter som inngås i 2008 eller senere

4.2.1 Avkastningsresultat

Forsikringsselskapets eiendeler skal fordeles på tre atskilte porteføljer; kollektivportefølje og investeringsvalgportefølje (kundeporteføljer) samt selskapsportefølje, jf. forsikringsloven § 9-7. Hoveddelen³ av innbetalt premie tilordnes en av kundeporteføljene (avhengig av kontrakts-type), mens innbetalt fortjenesteelement tilordnes selskapsporteføljen. Kundeporteføljer kan etter utkast til ny kapitalforvaltningsforskrift⁴ bestå av eiendeler i form av fordringer (herunder utlån), fast eiendom, verdipapirfondsandeler og selskapsandeler, konvertible fordringer samt andre omsettelige finansielle instrumenter. Videre er det etter forskriftsforslaget adgang til å ha eierandeler eller annen ansvarlig kapital i et datterselskap forutsatt at datterselskapets eiendeler oppfyller kravene i forrige punktum. Derivater kan også inngå i kundeporteføljene.

Avkastningen fra eiendeler i kundeporteføljene tilordnes forsikringskontraktene (dvs kundene), jf. forsikringsloven § 9-9. Avkastning utover den del som skal dekke det årlige avkastningskravet til premiereserve og eventuelt tilleggsavsetninger anses i forsikringsfaglig forstand som overskudd på avkastningsresultat. Overskudd på avkastningsresultat skal tilordnes kundene gjennom avsetning til premiefond, innskuddsfond eller pensjonistenes overskuddsfond. Se nærmere omtale i avsnitt 4.2.5 og 4.2.6.

Avkastning fra eiendeler i selskapsporteføljen tilfaller i sin helhet selskapet, jf. forsikringsloven § 9-9 tredje ledd.

4.2.2 Risikoresultat

Forsikringsselskapene skal hvert år beregne risikoresultatet med utgangspunkt i de på forhånd beregnede risikopremier (pris for dekning av personrisiko), redusert med selskapets fortjeneste og faktiske risikokostnader, jf. forsikringsloven § 9-10. Dersom det foreligger *overskudd* på risikoresultat, skal overskuddet i utgangspunktet tildeles kundene. Forsikringsselskapene kan imidlertid bestemme at inntil halvparten skal holdes tilbake i selskapet som en buffer (gjennom avsetning til risikoutjevningfondet) mot eventuelle fremtidige underskudd på risikoresultatet. Dersom en slik buffer ikke er tilgjengelig ved *underskudd* på risikoresultat, belastes forsikringsselskapenes egenkapital.

³ I lovbestemmelsen er dette beskrevet som "eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger"

⁴ Forslag til forskrift om forsikringsselskapers og pensjonskassers kapitalforvaltning, jf. Kredittilsynets høringsnotat av 22. juni 2006. Høringsnotatet har vært på høring og er nå til behandling i Finansdepartementet.

4.2.3 Administrasjonsresultat

I motsetning til de to øvrige premiekomponentene, har kundene ikke rett til eventuelle overskudd fra forsikringsselskapenes utøvelse av de administrative tjenestene mv. Eventuelle overskudd tilfaller, og eventuelle underskudd belastes, i sin helhet forsikringsselskapenes egenkapital.

4.2.4 Forsikringsmessige avsetninger

Forsikringsloven § 9-15 stiller krav til at forsikringsselskapet skal føre opp forsikringsmessige avsetninger i sin årsbalanse. Det skilles mellom fire kategorier av avsetninger:

1. avsetninger til dekning av selskapets forpliktelser under kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser,
2. avsetninger til dekning av selskapets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje,
3. avsetninger til dekning av selskapets forpliktelser knyttet til premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond⁵, og
4. avsetning til dekning av selskapets øvrige forpliktelser.

Kategori 1 omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetninger, risikoutjevningfond og andre tekniske avsetninger som er knyttet til forsikringskontrakter der forsikringsselskapet forestår kapitalforvaltningen, dvs *uten* investeringsvalg.

Kategori 2 omfatter premiereserve, supplerende avsetning for garantiforpliktelser, erstatningsavsetninger, risikoutjevningfond og andre tekniske avsetninger som er knyttet til forsikringskontrakter *med* investeringsvalg.

Nærmere beskrivelse av de enkelte fondene i nevnte kategorier er gitt i avsnitt 4.5.

4.2.5 Nærmere om avkastning fra eiendeler i kollektivporteføljen

Avkastning fra eiendeler tilknyttet forsikringskontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser (kollektivporteføljen), skal fordeles mellom kontraktene, jf. forsikringsloven § 9-9 første ledd. Avkastningen skal benyttes til å dekke det årlige avsetningskravet til premiereserve etter forsikringsloven § 9-16 tredje ledd.

For **ytelsesbaserte pensjonsordninger** reflekterer premiereserven forsikringsselskapets nettoforpliktelse til å utbetale pensjoner til de forsikrede etter kontrakten, der selve pensjonsutbetalingene normalt beregnes med utgangspunkt i de forsikredes lønn. Avkastning som benyttes til å dekke det årlige avkastningskravet til premiereserve innebærer således ikke noen økning av forsikringsselskapenes forpliktelser overfor de forsikrede.

Overskudd på avkastningsresultat (gjenværende avkastning etter dekning av årlig avkastningskrav til premiereserve mv., jf. avsnitt 4.2.1), tilordnes premiefond. Premiefondet kan benyttes av forsikringstakerne til å dekke fremtidige premier. Den delen av overskuddet på avkastningsresultatet som vedrører pensjonistene under forsikringskontrakten tilfaller i utgangspunktet pensjonistene.

⁵ I forsikringsloven er det vist til pensjonsreguleringsfondet (som ikke lenger eksisterer). Pensjonistenes overskuddsfond tas inn i stedet.

Forsikringsselskapet kan likevel bestemme at hele eller deler av gjenværende avkastning skal holdes tilbake i selskapet gjennom tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetninger kan anses som en buffer mot at selskapet i fremtidige år ikke får tilstrekkelig avkastning til å dekke avkastningskravet (jf. forsikringsloven § 9-16 tredje ledd, kfr. § 9-17). Dette bufferformålet modifiseres imidlertid ved at forsikringsselskapets tilleggsavsetninger fordeles på de enkelte forsikringskontrakter som en betinget avsetning, og kan i utgangspunktet bare dekke tap på den aktuelle kontrakt. For kollektive ordninger vil fordelingen for forsikringstaker ved tilleggsavsetninger være lavere pris for avkastningsgarantien i fremtidige år eller at selskapet gis mulighet for å velge en investeringsprofil som øker sannsynligheten for at avtalen blir tilført større avkastning i fremtiden. Ved opphør av en kollektiv pensjonsordning blir tilleggsavsetningene som hovedregel benyttet til å øke fripoliserettighetene. For individuelle kontrakter er det gitt særlige regler (§ 5-4 i forskrift til forsikringsloven). Ved flytting av en forsikringskontrakt fra et forsikringsselskap til et annet overføres også kontraktens andel av tilleggsavsetningene.

Ved **innskuddsbaserte pensjonsordninger** med alminnelig forvaltning tildeles de forsikrede pensjonskapital en årlig avkastning gjennom overføring til premiereserven. Det er imidlertid anledning til å begrense størrelsen på avkastning som tilføres de forsikrede nedad til 50 prosent av årets avkastning, jf. innskuddspensjonsloven § 3-2 med tilhørende forskrift. Avkastning som ikke kommer de forsikrede til gode, kommer dermed forsikringstaker til gode gjennom overføring til innskuddsfondet.

4.2.6 Nærmere om avkastning fra eiendeler i investeringsvalgporteføljen

Avkastning ved forvaltning av midler plassert i særskilte investeringsporteføljer skal årlig tilordnes den kontrakt porteføljen er knyttet til, jf. forsikringsloven § 9-9 annet ledd.

For **innskuddsbaserte pensjonsordninger** med investeringsvalg kan det avtales at forsikringsselskapet gir en avkastningsgaranti. Avkastningsgarantien kommer de forsikrede etter kontrakten til gode i de tilfeller avkastningen er lavere enn et nærmere spesifisert nivå. Forsikringsselskapet skal foreta supplerende avsetning til dekning av garantiforpliktelsen, jf. forsikringsloven 9-18 tredje ledd. I forskrift til forsikringsloven § 5-3 er det gitt nærmere regler for beregningen av denne avsetningen.

For **ytelsesbaserte pensjonsordninger** med investeringsvalg skal manglende avkastning i forhold til hva som er forutsatt i beregningsgrunnlaget for pensjonsordningen, i utgangspunktet dekkes av forsikringstaker (gjennom overføring fra premiefondet eller ved ekstra innbetaling fra forsikringstaker), jf. foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd. Det kan imidlertid avtales at forsikringsselskapet gir en avkastningsgaranti. Forsikringsselskapet er uavhengig av om avkastningsgaranti er gitt eller ikke ansvarlig overfor de forsikrede, jf. foretakspensjonsloven § 11-1 fjerde ledd.

4.3 Fripoliser og pensjonskapitalbevis

4.3.1 Med investeringsvalg

For fripoliser og pensjonskapitalbevis *med* investeringsvalg gjelder i hovedsak de generelle bestemmelsene i forsikringsloven kapittel 9, jf. avsnitt 4.2 ovenfor.

4.3.2 Uten investeringsvalg

For fripoliser og pensjonskapitalbevis *uten* investeringsvalg gjelder en særlig overskuddsregel. Selskapet kan fastsette at inntil 20 prosent av avkastningsresultatet, fratrukket eventuelt negativt risikoresultat, skal tilfalle selskapet (omtales gjerne som ”modifisert overskuddsmodell”), jf. forsikringsloven § 9-12. Fordelingen gjelder kun i forhold til avkastning i kollektivporteføljen; avkastning på midler i selskapsporteføljen tilfaller i sin helhet selskapet/eierne.

Bakgrunnen for særregelen for fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktsfastsatte forpliktelser, er i første rekke å sikre at selskapet skal få et rimelig vederlag til dekning av fremtidige tjenester som inngår i administrasjonen av forsikringskontrakten. Fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktsfastsatte forpliktelser er en fullt betalt forsikring med kontraktsrettslig vern. Selskapet vil ikke ha anledning til å endre sine pristariffer med virkning for eksisterende bestand av slike kontrakter. I stedet skal selskapet foreta en avsetning til administrasjonsreserve, jf. forskrift til forsikringsloven § 5-2.

4.3.3 Pensjoner under utbetaling

Etter forskrift til forsikringsloven § 4-2 kommer bestemmelsen i forsikringsloven § 9-12 (”modifisert overskuddsmodell”) tilsvarende til anvendelse for fripoliser under utbetaling. Bestemmelsen gjelder derimot ikke pensjonskapitalbevis med ytelser under utbetaling, jf. forskrift til forsikringsloven § 4-2 annet ledd.

4.4 Individuelle livsforsikringskontrakter inngått før 1.1.2008

4.4.1 Med investeringsvalg

For eksisterende individuelle kontrakter med investeringsvalg gjelder de generelle bestemmelsene i forsikringsloven kapittel 9, jf. avsnitt 4.2.

4.4.2 Uten investeringsvalg

I forskrift til forsikringsloven § 4-2, er det fastsatt at særregelen i lovens § 9-12 kommer tilsvarende til anvendelse for individuelle livsforsikringskontrakter med kontraktsfastsatte ytelser (*uten* investeringsvalg) inngått før 1.1.2008. Det vil si, tilsvarende overskuddsmodell (”modifisert overskuddsmodell”) som for fripoliser og pensjonskapitalbevis uten investeringsvalg, jf. avsnitt 4.3.2.

Dersom selskapet velger å skille ut samtlige eksisterende kontrakter i egen portefølje, gjelder imidlertid reglene i forskrift til forsikringsloven § 7-1 som gjør enkelte unntak fra hovedreglene i forsikringsloven kapittel 9; herunder reglene om pristariffer mv. og risikoutjevningfond. Overskudd ved forvaltningen av eiendelene beregnes og fordeles etter gjeldende overskuddsregler (”gammel overskuddsmodell”), dvs. selskapet kan holde tilbake inntil 35 prosent som overskudd til eierne. Fordelingen gjelder imidlertid kun i forhold til avkastning i kollektivporteføljen; avkastning på midler i selskapsporteføljen tilfaller i sin helhet selskapet/eierne.

Se avsnitt 5.2.12 for omtale av forholdet til IFRS.

4.5 Nærmere om forsikringsmessige avsetninger

Forsikringsmessige avsetninger beskrives i forarbeidene til forsikringsloven som avsetninger for de forpliktelser et forsikringsselskap påtar seg gjennom forsikringsavtalene. Hvorvidt avsetningene kan anses som forpliktelse i regnskapsmessig forstand vurderes nærmere i avsnitt 5.2. Som grunnlag for den vurderingen gis det her en nærmere beskrivelse av de mest sentrale avsetningstypene som nevnt i forsikringsloven § 9-15.

Premiereserve

Premiereserven reflekterer kapitalverdien av forsikringsselskapets fremtidige forpliktelser knyttet til inngåtte forsikringskontrakter, jf. forsikringsloven § 9-16. For ytelsesbaserte ordninger beregnes nettoforpliktelsen ofte som forpliktelse til å betale de forsikrede pensjon, basert på de forsikredes lønn, redusert med estimerte premieinnbetalinger fra forsikringstakeren (bedriften). For innskuddsbaserte ordninger beregnes nettoforpliktelsen ofte som summen av innskudd og tilført avkastning.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger skal anvendes til å dekke det årlige avsetningskravet til premiereserve, i den grad avkastningen fra tilknyttede eiendeler ikke er stor nok til å dekke kravet, jf. forsikringsloven § 9-17 tredje ledd. Det vil si at avsetningen er ment å være en buffer for forsikringsselskapet mot eventuell fremtidig manglende avkastning i forhold til avkastningskravet til premiereserve som ellers ville ha bli dekket av egenkapitalen. Se avsnitt 4.2.5 fjerde avsnitt for nærmere omtale.

Erstatningsavsetninger

Erstatningsavsetninger er forsikringsselskapets samlede forventede kostnader knyttet til forsikringstilfeller som ved regnskapsårets utgang er inntruffet, men ikke er oppgjort av eller meldt til selskapet. Erstatningsavsetningen skal bare omfatte midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapet dersom erstatningstilfeller var ferdigbehandlet, jf. forsikringsloven § 9-21.

Risikoutjevningfond

Risikoutjevningfondet kan bare benyttes til å dekke underskudd på risikoresultatet, jf. avsnitt 4.2.2 for nærmere omtale.

Premiefond og innskuddsfond

Pensjonsordninger i medhold av lov om foretakspensjon skal opprette et premiefond. Tilsvarende gjelder for kommunale pensjonsordninger. Den enkeltes forsikringskontrakts rettmessige overskudd på avkastningsresultat tilordnes premiefond, jf. avsnitt 4.2.1 og 4.2.5. Premiefondet benyttes normalt til å dekke hele eller deler av fremtidige premier knyttet til den enkelte forsikringskontrakt.

Tilsvarende som for ytelsesbaserte pensjonsordninger er det et krav for innskuddsbaserte pensjonsordninger å opprette eget innskuddsfond, hvor forsikringstaker kan innbetale ekstra premie i enkelt år som kan benyttes til pensjonssparing for de ansatte (forsikrede) i senere år.

Pensjonistenes overskuddsfond tilføres årlig overskudd tilordnet premiereserven knyttet til pensjoner under utbetaling. Overskuddet skal hvert år benyttes som engangspremie til regulering av pensjonsytelser. Midler som ikke benyttes til regulering av pensjoner tilføres pensjonsordningens premiefond.

Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet består av netto urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler som inngår i kollektivporteføljen, jf. forsikringsloven § 9-20. Fondet tildeles ikke kontraktene i kollektivporteføljen, da fondet i forsikringsfaglig sammenheng anses som bufferkapital for forsikringsselskapet i situasjoner der markedsverdien på finansielle omløpsmidler varierer. Det er først når de finansielle eiendelene realiseres at eventuelle gevinster anses som avkastning i forsikringsfaglig forstand etter forsikringsloven § 9-9.

5. Tilpasning til nye virksomhetsregler og IFRS

5.1 Generelt

Ved tilpasningen av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper til nye virksomhetsregler og IFRS er det ulike hensyn som må ivaretas. Hensynet til sammenlignbarhet institusjonene i mellom veier tungt. Det vises her særlig til at regnskapsregelverket danner basis for kundetildeling i livsforsikring, rapportering av kapitaldekning og solvens samt for hva som rapporteres i den offentlige myndighetsrapporteringen (FORT). Dette taler isolert sett for at alle livsforsikringsselskaper bør få plikt til å anvende samme vurderingsregler (regler om måling og innregning).

For institusjoner som inngår i konsern der konsernregnskapet utarbeides etter IFRS, vil en adgang til å benytte IFRS også i selskapsregnskapet være kostnads- og ressursbesparende. For institusjoner som ikke anvender IFRS i konsernregnskapet vil innføring av et krav til å anvende IFRS fullt ut i selskapsregnskapet være utfordrende og ressurskrevende. Fra deres ståsted vil trolig forenklinger i forhold til IFRS være å foretrekke.

Hensynet til sammenlignbarhet kan tilsi at enkelte valgmuligheter i IFRS for selskapene ikke foreslås tillatt anvendt i forsikringsselskapenes selskapsregnskap. Dette er først og fremst aktuelt i forhold til forsikringsforpliktelser og eiendeler i kundeporteføljene. I vurderingen av hvilke typer eiendeler kundeporteføljene kan inneholde, er forslag til ny kapitalforvaltningsforskrift av 22. juni 2006 lagt til grunn, jf. omtale i avsnitt 4.2.1.

Forenklingsbehovet er størst i forhold til institusjoner som ikke anvender IFRS i konsernregnskapet. Det kan tilsi særskilte lettelser for denne gruppen på mindre sentrale områder gitt at hensynet til sammenlignbarhet ivaretas i tilstrekkelig grad.

5.2 Forsikringskontrakter

5.2.1 IFRS 4 - Generelt

Regnskapsføring av forsikringsforpliktelser er regulert i IFRS 4 *Forsikringskontrakter*. Denne standarden er en såkalt "fase 1" standard som er ment å gjøre enkelte begrensede forbedringer i gjeldende praksis i påvente av at "fase 2" i IASBs prosjekt om forsikringskontrakter ferdigstilles. I påvente av mer fullstendige regler om innregning og måling (fase 2), er det etter

IFRS 4 i utgangspunktet mulig å videreføre eksisterende regnskapsprinsipper for forsikringskontrakter med enkelte unntak. Standarden inneholder også enkelte valgmuligheter for selskapene i forhold til å skifte regnskapsprinsipp og krav til noteopplysninger.

Det er i vurderingen nedenfor lagt vekt på at IFRS 4 er en midlertidig standard. Kun i de tilfeller gjeldende årsregnskapsforskrift er vurdert å være til hinder for anvendelse av IFRS 4 foreslås endringer. Vurderingen nedenfor innebærer ingen fullstendig analyse av alle typer av forsikringsmessige avsetninger mot IFRS, men fokus har vært rettet mot de mest sentrale avsetningstypene, jf avsnitt 4.5.

5.2.2 Virkeområde

Kort om IFRS

Bestemmelsene i IFRS 4 gjelder forsikringskontrakter som selskapet utsteder og gjenforsikringskontrakter som selskapet innehar. En forsikringskontrakt er i vedlegg A til standarden definert som:

En kontrakt der den ene parten (forsikringsgiveren) påtar seg en betydelig forsikringsrisiko for en annen part (forsikringstakeren) ved å samtykke i å betale erstatning til forsikringstakeren dersom en angitt usikker framtidig hendelse (den forsikrede hendelsen) påvirker forsikringstakeren negativt.

Forsikringsrisiko er i samme vedlegg definert som ”risiko, unntatt finansiell risiko, som overføres fra innehaveren av en kontrakt til utstederen”. Vedlegg B til IFRS 4 gir nærmere veiledning til definisjonen av forsikringskontrakter. Hva som er å anse som forsikringsrisiko er nærmere utdypet i standardens vedlegg B8-B21, mens hvorvidt forsikringsrisiko er *betydelig* drøftes i vedlegg B22-B30.

I tillegg til forsikringskontrakter gjelder IFRS 4 for utstedte finansielle instrumenter med en skjønnsmessig del. Hva som er å anse som en skjønnsmessig del er nærmere definert i vedlegg A til standarden.

Vurdering

Forsikringslovgivningens krav til forsikringsmessige avsetninger for livsforsikringsselskaper kan bare foretas med utgangspunkt i eksisterende kontrakter med kundene. Spørsmålet er hvorvidt alle slike kontrakter er å betrakte som forsikringskontrakter etter IFRS 4.

Kredittilsynet antar at alle kontrakter om ytelsesbaserte pensjonsordninger vil være å betrakte som forsikringskontrakter. Det er derfor ikke foretatt noen nærmere vurdering av slike kontrakter. Kredittilsynet har imidlertid sett nærmere på kontrakter om innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Innskuddspensjon i rendyrket form er uten forsikringselement. Etter Kredittilsynets vurdering er kontrakter med slike pensjonsordninger ikke å betrakte som forsikringskontrakt etter IFRS 4. Livsforsikringsselskap har imidlertid kun adgang til å overta pensjonsordninger med innskuddspensjon med tilstrekkelig forsikringselement, jf. forskrift til forsikringsloven § 1-2. Etter forskriften regnes innskuddsfritak ved uførhet som tilstrekkelig forsikringselement. Spørsmålet er om tilstrekkelig forsikringselement som nevnt i forsikringslovgivningen, tilfredsstiller kravet i IFRS 4 om betydelig forsikringsrisiko.

Kredittilsynet har kun vurdert spørsmålet i forhold til innskuddsfritak ved uførhet for innskuddspensjonsordninger. At det foreligger forsikringsrisiko er klart, men det er et spørsmål

om den er betydelig. Det fremgår av IFRS 4 vedlegg B23 at forsikringsrisiko er betydelig dersom en forsikret hendelse kan medføre at en forsikringsgiver må betale vesentlige tilleggssytelser. Tilleggssytelser er i B24 beskrevet som beløp som overskrider beløpene som skulle vært betalt dersom ingen forsikret hendelse inntraff. For innskuddspensjon med innskuddsfritak ved uførhet er tilleggssytelsene premiene som etter inntruffet uførhet skal betales av forsikringsselskapet og ikke av forsikringstaker. Dersom uførheten eksempelvis inntreffer like etter inngåelsen av en kontrakt som har utbetaling om f.eks. 20 år synes det opplagt at tilleggssytelsen er vesentlig. Motsatt vil være tilfelle dersom kontrakten har kort levetid. B25 slår fast at en forsikringsgiver skal vurdere betydningen av forsikringsrisiko fra kontrakt til kontrakt, og ikke med henvisning til vesentlighet til finansregnskapet. Etter dette er det nærliggende å konkludere med at kontraktens levetid er avgjørende for om det foreligger betydelig forsikringsrisiko etter IFRS 4. Imidlertid fremgår det også av B25 at dersom det er kjent at en relativt homogen portefølje av små kontrakter består av kontrakter som alle overfører forsikringsrisiko, trenger forsikringsgiveren ikke å undersøke hver enkelt kontrakt i denne porteføljen for å identifisere noen få kontrakter som overfører ubetydelig forsikringsrisiko. Etter Kredittilsynets vurdering tilsier dette at innskuddspensjon med innskuddsfritak ved uførhet tilfredsstiller definisjonen til forsikringskontrakter etter IFRS 4.

For øvrig gjøres det oppmerksom på at det ikke er foretatt noen nærmere vurdering av om utstedte finansielle instrumenter med en skjønsmessig del er aktuelt for norske livsforsikringsselskaper.

5.2.3 Virkeområde - innebygde derivater (4.7-9)

Kort om IFRS

Dersom forsikringskontrakten inneholder innebygde derivater, skal det innebygde derivatet måles etter reglene i IAS 39, med mindre det innebygde derivatet i seg selv er en forsikringskontrakt. Dette gjelder likevel ikke for gjenkjøpsopsjoner til et fast beløp. Kravet om måling etter reglene i IAS 39 gjelder⁶ imidlertid dersom gjenkjøpsverdien varierer med nærmere angitte forhold (herunder finansielle variabler), jf. IFRS 4.7-8.

Etter IAS 39 skal innebygde derivater skilles ut fra vertskontrakten (forsikringskontrakten) og måles til virkelig verdi, forutsatt at tre betingelser er oppfylt:

1. De økonomiske kjennetegnene og den økonomiske risikoen ved det innebygde derivatet kan ikke være nært knyttet til kjennetegn/risiko ved vertskontrakten.
2. Det innebygde derivatet er i seg selv et derivat.
3. Vertskontrakten måles ikke til virkelig verdi.

Det er ikke krav til å presentere det innebygde derivatet separat i regnskapsoppstillingen selv om derivatet vurderes til virkelig verdi, jf. IAS 39.11.

Vurdering og forslag

Kredittilsynet er ikke kjent med at forsikringskontrakter med innebygde derivater, utover gjenkjøpsopsjoner, er vanlige i Norge. Det antas at bestemmelsen vil ha liten beløpsmessig betydning for selskapene, om noen i det hele tatt.

⁶ Vi gjør oppmerksom på at den norske oversettelsen av IFRS 4.8, annet punktum inneholder en feil. I den norske oversettelsen heter det: "Kravet i IAS 39 får imidlertid ikke anvendelse på ...". I den engelske utgaven står det: "However, the requirement in IAS 39 does apply to a ..."

Det foreslås på denne bakgrunn at det innføres en adgang, men ikke en plikt, til å måle innebygde derivater i forsikringskontrakter atskilt fra vertskontrakten, jf. forslag til ny § 3-2 annet ledd.

5.2.4 Virkeområde - dekomponering av innskuddskomponenter (IFRS 4.10-12)

Kort om IFRS

IFRS 4.10-12 omhandler forsikringskontrakter som inneholder både en forsikringskomponent og en innskuddskomponent. IFRS 4.10 angir tilfeller hvor dekomponering av disse to komponentene er enten påkrevd, tillatt eller forbudt. Ved dekomponering skal innskuddskomponenten måles etter reglene for finansielle instrumenter i IAS 39.

Etter IFRS 4.10a er dekomponering *påkrevd* dersom to vilkår er oppfylt. Det ene vilkåret er at forsikringsgiver kan måle innskuddskomponenten separat. Det andre vilkåret er at alle rettigheter og plikter som stammer fra innskuddskomponenten ellers ikke ville blitt innregnet i balansen. Dersom forsikringsgivers regnskapsprinsipper krever innregning av alle plikter og rettigheter er dekomponering tillatt, men ikke påkrevd, jf. IFRS 4.10b. Dekomponering er likevel ikke tillatt dersom en forsikringsgiver ikke kan måle innskuddskomponenten separat, jf. IFRS 4.10c.

Vurdering og forslag

Etter Kredittilsynets vurdering innebærer norsk forsikringslovgivning at alle rettigheter og plikter knyttet til innskuddskomponenter i forsikringskontrakter balanseføres. IFRS 4.10a er således ikke aktuell for norsk forsikringsvirksomhet. Hensynet til sammenlignbarhet tilsier at det ikke bør åpnes for anvendelse av IFRS 4.10b om adgang til å dekomponere og måle forsikrings- og innskuddskomponentene hver for seg, jf. IFRS 4.10b. Det foreslås derfor at det inntas et eksplisitt forbud mot å anvende IFRS 4.10b i ny § 3-2 tredje ledd.

5.2.5 Avsetninger som ikke kan klassifiseres som gjeld (IFRS 4.14a)

Kort om IFRS

Etter IFRS 4.14a kan ikke forsikringsselskaper innregne eventuelle avsetninger til mulige fremtidige erstatningskrav dersom disse kravene oppstår i henhold til forsikringskontrakter som ikke finnes på rapporteringstidspunktet (for eksempel katastrofeavsetninger og utjevningsavsetninger).

Vurdering og forslag

Forsikringsmessige avsetninger som premiereserve, erstatningsavsetninger, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, jf. omtale i avsnitt 4.5, reflekterer kun forpliktelser knyttet til eksisterende forsikringskontrakter. Det tilsier at nevnte forsikringsmessige avsetninger ikke rammes av bestemmelsen i IFRS 4.14a. Kredittilsynet har i forhold til øvrige fond kun foretatt en nærmere vurdering av IFRS 4.14a i forhold til risikoutjevningfond og tilleggsavsetninger.

Risikoutjevningfondet er ment å være en buffer for forsikringsselskapet mot eventuelle underskudd på risikoresultatet, jf. nærmere omtale av risikoresultat i avsnitt 4.2.2. Hvorvidt forsikringsselskapet har et slikt fond eller ikke, når underskudd på risikoresultat foreligger, har ingen betydning i forhold til forsikringsselskapets forpliktelse overfor kundene. Dersom forsikringsselskapet ikke har risikoutjevningfond, skal underskuddet dekkes av forsikringsselskapets egenkapital. Forsikringsselskapets forpliktelser overfor kunden er dekket

gjennom andre typer av forsikringsmessige avsetninger. Kredittilsynet legger til grunn at risikoutjevningfondet ikke kan regnskapsføres som forpliktelse, men skal inngå som en del av egenkapitalen. Risikoutjevningfondet kan etter forsikringslovens regler bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Kredittilsynet legger derfor til grunn at risikoutjevningfondet vil være bundet egenkapital. IFRS er ikke til hinder for en slik løsning. Det foreslås en ny egenkapitalpost 10.1.3. Risikoutjevningfond. En konsekvens av at risikoutjevningfondet klassifiseres som egenkapital, er at endringer i fondet ikke innregnes i resultatregnskapet.

Tilleggsavsetninger, jf. avsnitt 4.2.5 og 4.5, har likhetstrekk med avsetninger til risikoutjevningfondet, da avsetningen er ment å være en buffer for forsikringsselskapet mot eventuell fremtidig manglende avkastning i forhold til avkastningskravet til premiereserve som ellers ville ha bli dekket av egenkapitalen. En viktig forskjell mellom tilleggsavsetninger og risikoutjevningfondet er imidlertid at tilleggsavsetninger blir endelig fordelt på hver enkelt kontrakt, mens risikoutjevningfondet er solidarisk både mellom eksisterende og framtidige kontrakter. Dette betyr at tilleggsavsetningene kun tilhører kontrakter som finnes på rapporteringstidspunktet. Fremtidige kontrakter vil måtte opparbeide seg sine egne tilleggsavsetninger, og kan ikke få dekket krav av eksisterende tilleggsavsetninger. Etter Kredittilsynets vurdering er IFRS 4.14a ikke til hinder for at tilleggsavsetninger klassifiseres som forsikringsforpliktelser.

5.2.6 Test av forpliktelers tilstrekkelighet (IFRS 4.14b og 4.15-19)

Kort om IFRS

IFRS 4 stiller krav til at forsikringsgiver (forsikringsselskapet) på hvert rapporteringstidspunkt vurderer om de innregnede forsikringsforpliktelsene er tilstrekkelige. Dersom vurderingen viser at den balanseførte verdien er utilstrekkelig sett i lys av de estimerte fremtidige kontantstrømmene, skal hele forskjellen innregnes i resultatet. Bestemmelsen har sin parallell i nedskrivningsplikten som gjelder eiendeler vurdert til amortisert kost eller anskaffelseskost. Hensikten med bestemmelsen har vært å redusere muligheten for at vesentlige tap ikke resultatføres i "fase 1", jf. IFRS 4 "Basis for Conclusions" 95.

Vurdering og forslag

Både gjeldende og nye bestemmelser om forsikringsmessige avsetninger i forsikringslovgivningen er utformet som minimumsbestemmelser. Kredittilsynet ser ingen hindringer for at forsikringsselskaper skal kunne gjennomføre en tilstrekkelighetstest og eventuelt foreta tilleggsavsetninger i samsvar med IFRS 4.14b og 4.15-19, jf. forslag til ny § 3-2 fjerde ledd.

5.2.7 Fjerning av forsikringsforpliktelse fra balansen (IFRS 4.14c)

Kort om IFRS

IFRS 4 stiller krav til at forsikringsgiver (forsikringsselskapet) skal fjerne en forsikringsforpliktelse (eller del av en forsikringsforpliktelse) fra balansen når forpliktelsen har opphørt. Det vil si når forpliktelsen angitt i forsikringskontrakten er oppfylt, kanselert eller utløpt.

Vurdering og forslag

Etter det Kredittilsynet kan se er forsikringslovgivningen ikke til hinder for at et slikt krav gjøres gjeldende for alle forsikringsselskaper, jf. forslag til ny § 3-2 femte ledd.

5.2.8 Gjenforsikringseiendeler (IFRS 4.14d/e og 4.20)

Kort om IFRS

IFRS 4 forbyr forsikringsgiver (forsikringsselskapet) å motregne gjenforsikringseiendeler mot de tilknyttede forsikringsforpliktelsene. Tilsvarende er det ikke adgang til å motregne inntekter eller kostnader fra gjenforsikringskontrakter mot kostnader eller inntekter fra de tilknyttede forsikringskontraktene. Det er videre et krav til at forsikringsgiver skal vurdere hvorvidt dens gjenforsikringseiendeler har verdifall, jf. IFRS 4.20.

Bestemmelsen er basert på en såkalt "incurred loss modell" tilsvarende den som gjelder i IAS 39, jf. IFRS 4 "Basis for Conclusions" 108. Det vil si at gjenforsikringseiendeler bare kan nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektiv dokumentasjon (objektive bevis) for at en tapshendelse har inntruffet etter førstegangs innregning av gjenforsikringsandelen.

For øvrig er det i IFRS 4 ikke gitt eksplisitte regler for måling av gjenforsikringseiendeler. Hovedregelen om videreføring av eksisterende regnskapsprinsipper i IFRS 4.13 kommer således til anvendelse for beregning av gjenforsikringseiendelenes brutto verdi (dvs før eventuell nedskrivning for verdifall). IFRS 4.22 muliggjør endring av regnskapsprinsipper forutsatt at endringen gjør regnskapet mer relevant for brukerne av regnskapet. Etter Kredittilsynets vurdering vil en endring av måleprinsipp for gjenforsikringseiendelens bruttoverdi neppe kunne hevdes å være mer relevant uten at måleprinsippet for den tilhørende forsikringsforpliktelsen endres tilsvarende.

Vurdering og forslag

Skadeforsikringsselskaper er fra annet kvartal 2007 pliktig til å føre gjenforsikringsandeler som eiendeler i samsvar med IFRS 4. Det foreslås at tilsvarende bestemmelser gjennomføres for livsforsikringsselskaper, jf. forslag til ny § 3-2 sjette ledd.

5.2.9 Endringer i regnskapsprinsipper (IFRS 4.21-29)

Kort om IFRS

IFRS 4 tillater forsikringsgiver (forsikringsselskap) å endre regnskapsprinsipp for forsikringskontrakter dersom endringen medfører at regnskapet blir mer relevant uten at det blir mindre pålitelig. Tilsvarende gjelder dersom endringen medfører at regnskapet blir mer pålitelig uten at det blir mindre relevant.

Vurdering og forslag

Bestemmelsen må ses i sammenheng med at IFRS 4 er en midlertidig standard i påvente av at IASB utreder, foreslår og fastsetter en ny standard for forsikringskontrakter der fullstendige innregnings- og måleregler er inkorporert. Hensynet til sammenlignbarhet mellom forsikringsselskapene tilsier at adgangen til å endre regnskapsprinsipp for forsikringskontrakter ikke gjøres gjeldende, jf. forslag til ny § 3-2 syvende ledd.

5.2.10 Skyggeregnskap (IFRS 4.30)

Kort om IFRS

IFRS 4.30 beskriver situasjonen der urealiserte gevinster eller tap fra eiendeler påvirker målingen av forsikringsforpliktelsene. I slike tilfeller kan forsikringsgiver justere

forsikringsforpliktelsen og føre den tilknyttede justeringen direkte mot egenkapitalen, forutsatt at de urealiserte gevinstene eller tapene innregnes direkte i egenkapitalen.

Kredittilsynet viser til at IASB i september 2007 vedtok endringer i IAS 1 blant annet ved at totalresultatregnskap (comprehensive income) innføres som krav, jf. omtale i avsnitt 5.11.5. Som følge av endringene i IAS 1 er det også vedtatt endringer i IFRS 4.30. Endringene i IFRS gjelder i utgangspunktet fra 2009, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Kredittilsynet vurderer likevel om det bør innføres krav om anvendelse av standarden i selskapsregnskapet fra 2008. I avsnitt 5.11.5 bes det spesielt om høringsinstansenes synspunkter på dette.

Vurdering og forslag

IFRS-bestemmelsen er aktuell i forhold til norske virksomhetsregler da avkastning fra eiendeler i kundeporteføljene blir tilført forsikringsforpliktelsene. I tilfeller der IFRS krever føring av urealiserte gevinster og tap på eiendeler direkte mot egenkapital, synes to alternativer å foreligge innenfor IFRS. Justeringen av forsikringsforpliktelsen kan enten føres mot egenkapitalen som IFRS 4.30 beskriver eller resultatføres. Ulempen med sistnevnte alternativ er manglende symmetri i resultatregnskapet mellom inntekter og kostnader. Det foreslås derfor et krav for forsikringsselskapene til å justere forsikringsforpliktelsene mot egenkapitalen i tilfeller der IFRS krever regnskapsføring av urealiserte gevinster/tap direkte mot egenkapitalen, jf. forslag til ny § 3-19 første ledd annet punktum.

5.2.11 Virksomhetssammenslutning og porteføljeoverdragelse (IFRS 4.31-33)

Kort om IFRS

IFRS 3 krever at identifiserbare eiendeler og forpliktelser som overtas i forbindelse med en virksomhetssammenslutning (for eksempel ved kjøp av datterselskap eller ved en fusjon) skal måles til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. IFRS 4.31-33 gjør unntak fra disse reglene. Således har forsikringsselskapet rett, men ikke plikt til splitte virkelig verdi av forsikringsforpliktelser i to elementer. Forsikringsforpliktelsen målt etter anvendte regnskapsprinsipper for forsikringsforpliktelser føres som forsikringsforpliktelse. Forskjellen mellom virkelig verdi av kontrakten og regnskapsført verdi etter forrige punktum regnskapsføres som en immateriell eiendel. I etterfølgende perioder skal denne immaterielle eiendelen måles i samsvar med målingen av de tilknyttede forsikringsforpliktelsene, jf. IFRS 3.31b.

Vurdering og forslag

Etter Kredittilsynets vurdering er den mulige løsningen skissert i IFRS 4.31-33 i samsvar med gjeldende god regnskapsskikk for forsikringsforpliktelser. Det foreslås derfor at den mulige løsningen i IFRS 4.31-33 gjøres pliktig for forsikringsselskapene, jf. forslag til ny § 3-2 åttende ledd. Det innebærer at selskapet må føre forskjellen mellom virkelig verdi av kontrakten og regnskapsført verdi som en immateriell eiendel.

5.2.12 Skjønnsmessige deler (IFRS 4.34-35)

Kort om IFRS

IFRS 4.34 omhandler skjønnsmessige deler i forsikringskontrakter, mens IFRS 4.35 omhandler skjønnsmessige deler i finansielle instrumenter. Skjønnsmessig del er beskrevet i standardens vedlegg A som en rettighet til å motta ytelser, i tillegg til garanterte ytelser, hvis størrelse eller tidspunkt er underlagt utsteders skjønn.

Etter IFRS 4.34 kan man velge om man vil innregne den garanterte ytelsen separat fra den skjønnsmessige delen eller ikke. Dersom man ikke innregner disse elementene separat skal hele kontrakten klassifiseres som en forpliktelse. Klassifiseres elementene separat, skal det garanterte elementet klassifiseres som en forpliktelse. Når det gjelder den skjønnsmessige delen kan man velge om den skal klassifiseres som forpliktelse eller egen post under egenkapitalen. Det er også tillatt å dele den skjønnsmessige delen i en forpliktelsesdel og en egenkapitaldel. IFRS 4.34 krever imidlertid at man må velge enten det ene eller det andre. Det er ikke tillatt å klassifisere den skjønnsmessige delen som en mellomkategori som verken er forpliktelse eller egenkapital. Spørsmålet om skjønnsmessige deler virkelig er egenkapital eller forpliktelse og eventuell verdsettelse ved deling berøres ikke i standarden, men utsettes til fase 2.

Finansielle instrumenter som inneholder skjønnsmessige deler omfattes også av reglene i IFRS 4.34, jf. IFRS 4.35. Videre er det blant annet krav til å gjennomføre tilstrekkelighetstest dersom instrumentet i sin helhet klassifiseres som gjeld.

Vurdering og forslag

Det er ikke foretatt noen nærmere vurdering av hvilke forsikringskontrakter eller finansielle instrumenter som anses å inneholde en skjønnsmessig del etter IFRS 4. Det er i forslag til ny oppstillingsplan tatt høyde for at IFRS ikke tillater noen mellomkategori på passivasiden som verken er gjeld eller egenkapital, jf. IFRS 4.34b. Problemstillingen synes mest aktuell i forhold til kursreguleringsfond knyttet til gamle individuelle kontrakter som er skilt ut i egen portefølje, jf. avsnitt 4.4. For disse kontraktene skal overskudd beregnes og fordeles mellom forsikringsselskap og kunde etter forsikringsvirksomhetsloven § 8-1 med tilhørende forskrifter. I henhold til Finansdepartementets retningslinjer skal minimum 65 prosent av overskuddet tilfalle kundene og resten eierne. De fleste selskapene har lagt seg på minimum 65 prosent i selskapets vedtekter, men normalt tildeler de omlag 80 prosent av overskuddet til kundene. Etter gjeldende årsregnskapsforskrift innregner man kursreguleringsfondet separat, men det presenteres i en mellomkategori mellom egenkapital og forpliktelser. Fra et rent regnskapsfaglig ståsted ville det mest korrekte være å splitte kursreguleringsfond knyttet til gamle individuelle kontrakter i en gjeldsdel og en egenkapitaldel. Det foreslås likevel av praktiske årsaker at hele kursreguleringsfondet skal klassifiseres som en forpliktelse. Omfanget av slike kontrakter og derigjennom tilknyttede kursreguleringsfond vil uansett etterhvert reduseres.

5.3 Innregning og måling av finansielle instrumenter

5.3.1 Innledning

Forsikringsselskaper skal etter gjeldende regler måle finansielle omløpsmidler til virkelig verdi. Når det gjelder finansielle anleggsmidler måles både utlån og investeringer som holdes til forfall til amortisert kost, jf. henholdsvis utlånsforskriften og årsregnskapsforskriften §§ 3-6 til 3-6b. Andre finansielle anleggsmidler⁷ måles etter regnskapsloven § 5-3 til anskaffelseskost med betinget nedskrivningsplikt.

⁷ Se imidlertid avsnitt 5.5 når det gjelder investeringer i aksjer og andeler i datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet.

5.3.2 IFRS – IAS 39

Innregning og måling av eiendeler som utlån og fordringer, verdipapirfondsandeler, selskapsandeler, konvertible fordringer og andre omsettelige finansielle instrumenter, er i IFRS regulert i IAS 39. Finansielle eiendeler som er egenkapitalinstrumenter (herunder selskapsandeler) skal etter IAS 39 som hovedregel måles til virkelig verdi. Dersom eiendelen ikke har noterte markedspriser i et velfungerende marked og virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, skal eiendelen måles til anskaffelseskost.

Finansielle eiendeler som utlån, fordringer og obligasjoner (gjeldsinstrumenter) som foretaket har til hensikt å selge på kort sikt skal måles til virkelig verdi. Øvrige gjeldsinstrumenter kan enten måles til virkelig verdi eller til amortisert kost. Måling til amortisert kost betinger at visse kriterier er oppfylt.

Verdiendringer på finansielle eiendeler i handelsporteføljen og verdiendringer på derivater skal alltid resultatføres. For øvrige finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi kan foretaket enten resultatføre verdiendringen eller føre verdiendringen direkte mot egenkapitalen. For å kunne måle eiendelen til virkelig verdi med resultatføring av verdiendringen stiller standarden krav til at en av to opplistede betingelser er oppfylt, (IAS 39.9):

- Målingen av eiendelen må eliminere eller i vesentlig grad redusere inkonsistens i måling eller innregning som ellers ville oppstå
- Målingen må gjelde en gruppe av finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler som forvaltes, og deres inntjening vurderes på grunnlag av virkelig verdi, i samsvar med dokumentert risikohåndterings- eller investeringsstrategi, og informasjonen gis internt på dette grunnlag.

Etter første gangs innregning kan ikke finansielle eiendeler omklassifiseres til/fra kategorien med virkelig verdi over resultatet.

Standarden inneholder også detaljerte regler om sikringsbokføring, der tre typer av sikringsrelasjoner tillates: sikring av virkelig verdi, kontantstrømsikring og sikring av nettoinvestering i utenlandsk enhet. Ved sikring av virkelig verdi måles både sikringsinstrument (normalt kun derivater) og sikringsobjekt til virkelig verdi med resultatføring av verdiendringene. Ved kontantstrømsikring måles kun sikringsinstrumentet til virkelig verdi, hvor verdiendringen føres direkte mot egenkapitalen. Standarden inneholder strenge kriterier om formell dokumentasjon, om sikringens effektivitet samt om løpende måling av sikringseffektivitet, som må være oppfylt for at sikringsbokføring skal kunne anvendes.

5.3.3 Vurdering og forslag

Systematikken og begrepsbruken er annerledes i IAS 39 enn det som har vært lagt til grunn i norsk regnskapsregulering. Måling til virkelig verdi er i stor grad sammenfallende, men IAS 39 innebærer likevel en viss utvidelse av anvendelsesområdet, noe som først og fremst antas å kunne ha effekt på langsiktige aksjeinvesteringer og fastrenteutlån. Reglene for sikringsbokføring innebærer en betydelig forskjell fra tidligere norsk regnskapspraksis, både med henblikk på målemetode og krav for øvrig.

Eiendeler i kundeporteføljene vil for en stor grad bestå av finansielle eiendeler og således være grunnlag for tildeling av avkastning til kundene. Etter Kredittilsynets vurdering tilsier hensynet

til kundetildeling og hensynet til sammenlignbarhet mellom ulike foretakstyper generelt at IAS 39 bør gjelde fullt ut for livsforsikringsselskaper, jf. forslag til ny § 3-13.

Det er videre Kredittilsynets vurdering at hensynet til sammenlignbarhet og gjennomsiktighet for norske livsforsikringsselskaper tilsier at adgangen til å føre verdiendringer direkte mot egenkapitalen begrenses så langt IAS 39 tillater resultatføring, jf. forslag til ny § 3-13 første ledd annet punktum. Hensynet til at regnskapet i størst mulig utstrekning skal kunne anvendes også til tilsynsformål, statistikk og gi grunnlag for innsyn i selskapets virksomhet for forsikringskunder og andre tilsier at urealiserte inntekter mv. inngår i størst mulig utstrekning i resultatregnskapet. Det vil blant annet bli mer arbeidskrevende og dermed vanskeligere å foreta en sammenligning mellom ulike livsforsikringsselskaper dersom en vesentlig del av livsforsikringsselskapet verdiendringer ikke resultatføres.

Livsforsikringsselskaper som inngår i konsern som i dag følger IFRS i konsernregnskapet, har klassifisert en vesentlig andel av de finansielle instrumentene til virkelig verdi over resultatet. Det antas således å være et begrenset omfang av selskapenes investeringer som klassifiseres slik at verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen etter forslaget i § 3-13 første ledd annet punktum. Det bes om høringsinstansenes synspunkter på dette.

Når det gjelder konsekvensene for kundetildeling av føring av verdiendringer direkte mot egenkapitalen vises det til omtale i avsnitt 5.2.10.

Det vises for øvrig til at IASB i forbindelse med endringene i IAS 1 (jf. avsnitt 5.2.10 og 5.11.5) vedtok endringer i standarder der det tidligere var krav om føring av verdiendringer direkte mot egenkapital. Dette berører blant annet finansielle eiendeler tilgjengelig for salg (IAS 39.55) og tilknyttet justering av forsikringsforpliktelser (IFRS 4.30 om skyggeregnskap).

5.4 Innregning og måling av eiendommer

5.4.1 IFRS – IAS 40 og IAS 16

IFRS har ulike vurderingsregler for henholdsvis investeringseiendommer (IAS 40) og eierbenyttet eiendom (IAS 16).

Investeringseiendommer skal enten måles etter virkelig verdi modellen i IAS 40.33-55 eller etter anskaffelseskostmodellen i IAS 16, jf. IAS 40.30. Et foretak må velge samme prinsipp for alle investeringseiendommer.

Eierbenyttet eiendom skal enten måles etter verdireguleringsmodellen i IAS 16.31-42 eller anskaffelseskostmodellen i IAS 16.30, jf. IAS 16.29. Et foretak må anvende samme prinsipp på alle eiendommer det selv benytter. Etter verdireguleringsmodellen skal eiendelen balanseføres til verdiregulert beløp, som er den virkelige verdien på tidspunktet da beløpet ble verdiregulert, med fradrag for eventuelle senere akkumulerte avskrivninger og eventuelle senere akkumulerte tap ved verdifall, jf. IAS 16.31. Det er ikke nødvendig med årlige verddivurderinger av eiendommer som bare har ubetydelige endringer i virkelig verdi, jf. IAS 16.34.

Dersom en eiendoms balanseførte verdi øker som følge av en verdiregulering, skal økningen føres direkte mot egenkapitalen under betegnelsen verdireguleringsreserve, jf. IAS 16.39. Det er gitt nærmere regler om når verdireguleringsreserven skal reduseres, jf. IAS 16.39-41.

5.4.2 Vurdering og forslag

Bestemmelsene i gjeldende årsregnskapsforskrift § 3-14 vedrørende eiendommer er i hovedsak tilpasset målereglene i IFRS. En forskjell er imidlertid at det i forskriften ikke skilles mellom investeringseiendom og eierbenyttet eiendom. Verdiendringer fra begge kategorier av eiendommer skal etter forskriften resultatføres. Videre er det i forskriften kun inntatt hovedprinsippene fra IAS 40, mens det i rundskriv er gitt uttrykk for at standardens øvrige bestemmelser er å anse som veiledende i forhold til hvordan forskriftsbestemmelsene er å forstå.

Det foreslås en ytterligere tilpasning til IFRS ved å kreve at eierbenyttet eiendom vurderes etter verdireguleringsmodellen i IAS 16, jf. forslag til ny § 3-15. Videre foreslås det en mer direkte henvisning til virkelig verdi modellen i IAS 40 for investeringseiendommer, jf. forslag til ny § 3-14. Når det gjelder konsekvensene for kundetildeling av føring av verdiendringer direkte mot egenkapitalen vises det til omtale i avsnitt 5.2.10. Det vises samtidig til tidligere omtale og avsnitt 5.11.5 om endringer i IFRS som innebærer at verdiendringer på eierbenyttet eiendom og eventuell tilknyttet justering av forsikringsforpliktelsene fra 2009 må vises i totalresultatregnskapet.

5.5 Investeringer i aksjer og andeler i datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet

5.5.1 Gjeldende rett

I selskapsregnskapet skal investeringer i datterselskap og tilknyttet selskap vurderes etter egenkapitalmetoden, jf. årsregnskapsforskriften § 3-15. Deltakelse i felles kontrollert virksomhet skal enten regnskapsføres etter bruttometoden eller egenkapitalmetoden, jf. årsregnskapsforskriften § 3-16 først ledd.

5.5.2 IFRS – IAS 27

IFRS har ulike regler for regnskapsføring av investering i datterselskap, tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet, avhengig av om investor utarbeider et såkalt ”separat regnskap” eller ikke. I ”Basis for Conclusions” 29 til IAS 27 forklares dette med at egenkapitalmetoden gir informasjon liknende den som oppnås gjennom konsolidering, mens fokus i separate regnskap er mer rettet mot avkastning av eiendelene som investering. I sistnevnte tilfelle anser IASB det som mer relevant med regnskapsføring i henhold til IAS 39 eller anskaffelseskost.

I selskapsregnskapet skal investeringer i datterselskap enten regnskapsføres til anskaffelseskost eller i samsvar med IAS 39, jf. IAS 27.37. Regnskapsføring etter IAS 39 innebærer måling til virkelig verdi med unntak dersom investeringen ikke har noen notert markedspris i et aktivt marked og hvis virkelig verdi ikke kan måles pålitelig, jf. IAS 39.46. I sistnevnte tilfelle skal investeringen måles til anskaffelseskost.

Investeringer i tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet skal normalt regnskapsføres etter samme regler som investeringer i datterselskap i selskapsregnskapet. Dersom separat regnskap ikke utarbeides skal investering i tilknyttet selskap normalt regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, jf. IAS 28.13. Tilsvarende gjelder investering i felles kontrollert virksomhet, men det er også adgang til å anvende forholdsmessig konsolidering (dvs. bruttometoden), jf. IAS 31.30.

5.5.3 Vurdering og forslag

Etter forslag til ny kapitalforvaltningsforskrift § 3-2 kan investering i datterselskap inngå i kundeporteføljene, forutsatt at datterselskapets eiendeler utelukkende består av direkte eller indirekte eiet fast eiendom, børnoterte eller omsettelige aksjer samt utlån og fordringer. Det skulle tilsi at en vurdering etter IAS 39 ikke kan lede til vurdering til anskaffelseskost, da virkelig verdi må kunne antas å måles på en pålitelig måte. Vurdering til virkelig verdi og vurdering etter egenkapitalmetoden antas videre å gi tilnærmet like resultater for disse datterselskapene. Hensynet til kundetildeling tilsier imidlertid at vurdering til anskaffelseskost ikke bør tillates i forhold til datterselskap i kundeporteføljene. Det foreslås en adgang til å vurdere investeringer i datterselskap og tilknyttet selskap, enten etter egenkapitalmetoden eller etter IAS 39, jf. forslag til ny § 3-16. Tilsvarende foreslås at investeringer i felles kontrollert virksomhet kan vurderes enten etter bruttometoden, egenkapitalmetoden eller IAS 39, jf. forslag til ny § 3-17.

5.6 Klassifikasjon av ansvarlig lån og fondsobligasjoner

5.6.1 Gjeldende rett

I årsregnskapsforskriften er ansvarlig lånekapital presentert i balansen etter egenkapital, jf. § 4-9.

For fondsobligasjoner foreligger det ingen egen post i gjeldende balanseoppstilling. Fondsobligasjoner er i Ot.prp. nr. 1 (2000-2001) Skatte- og avgiftsopplegget 2002 – lovendringer, beskrevet som ”... *hybridinstrumenter som har egenskaper til felles både med gjelds- og egenkapitalinstrumenter. De har prioritet før aksjekapital, men etter ansvarlig lånekapital.*”

5.6.2 IFRS

Etter IFRS er det det reelle innholdet og ikke dets juridiske form som styrer klassifiseringen av instrumentet i foretakets balanse, jf. IAS 32.15. Selskapet skal klassifisere finansielle instrumenter på passivasiden enten som finansielle forpliktelser eller som egenkapitalinstrumenter. Sammensatte finansielle instrumenter skal skilles ut i en forpliktelsesdel og en egenkapitaldel og presenteres separat, jf. IAS 32.28.

5.6.3 Vurdering og forslag

Det foreslås at det tas inn en egen post under innskutt egenkapital i balansen med benevnningen ”Egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter”, jf. ny balansepost 9.3.

Det foreslås videre en særskilt post for fondsobligasjoner, jf. ny balansepost 11.4.

5.7 Konsernregnskap

5.7.1 Gjeldende rett

Årsregnskapsforskriften inneholder enkelte særskilte bestemmelser knyttet til utarbeidelsen av konsernregnskap. § 2-3 gir Kredittilsynet adgang til å fastsette nærmere regler om konsolidering. § 2-4 første ledd begrenser unntaket fra konsernregnskapsplikten i regnskapsloven § 3-7. § 2-5 gjelder utelatelse av datterselskap fra konsolidering, mens § 2-6 inneholder krav til at horisontale konsern skal utarbeide konsernregnskap.

5.7.2 IFRS

IFRS inneholder detaljerte regler om konsolidering, jf. IAS 27 og IFRS 3, herunder et eksplisitt krav om at alle datterselskap skal inkluderes i konsernregnskapet.

5.7.3 Vurdering og forslag

Det foreslås at §§ 2-3 og 2-5 oppheves, da IAS 27 dekker hensynene bak disse bestemmelsene. Regulering av konsernregnskapsplikt, jf. regnskapsloven § 3-7 og årsregnskapsforskriften §§ 2-4 og 2-6, gjelder alle foretak uavhengig om IFRS anvendes eller ikke. Det foreslås at gjeldende §§ 2-4 og 2-6 videreføres.

5.8 Presentasjonsvaluta

5.8.1 Gjeldende rett

Årsregnskapsforskriften § 2-8 krever at årsregnskapet presenteres i norske kroner.

5.8.2 IFRS – IAS 21

Etter IFRS kan foretak selv velge hvilken valuta de presenterer finansregnskapet i, jf. IAS 21.38. Dersom presentasjonsvaluta er forskjellig fra funksjonell valuta skal omregning foretas etter nærmere bestemte regler, jf. IAS 21.39-41.

5.8.3 Vurdering og forslag

Kravet om at årsregnskapet må presenteres i norske kroner er ikke i strid med IFRS, og vil normalt sammenfalle med foretakets funksjonelle valuta. Det foreslås at forskriftsbestemmelsen videreføres.

5.9 Øvrige innregnings- og måleregler

5.9.1 Gjeldende rett

Forsikringsselskaper skal følge regnskapsloven og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper. Forskriften inneholder bestemmelser som avviker og/eller utfyller regnskapslovens bestemmelser. I forskriftens §§ 3-1 og 3-3 vises det til at regnskapsloven kapittel 4 og 5 gjelder med de unntak og tillegg som er regulert i forskriften. Henvisningen til regnskapsloven innebærer også at regnskapsstandarter fra Norsk RegnskapsStiftelse (NRS) gjelder for forsikringsselskaper. Av de mer relevante områdene som dekkes av disse standardene kan nevnes pensjonsforpliktelser for egne ansatte, fusjon, hendelser etter balansedagen, usikre forpliktelser og betingede eiendeler og aksjebasert betaling. Videre har NRS flere foreløpige standarder som anbefales fulgt. Det gjelder blant annet områder som utsatt skatt, immaterielle eiendeler, fisjon og nedskrivning av anleggsmidler.

5.9.2 Norske regnskapsstandarter vs IFRS

Norske regnskapsstandarter utarbeides innenfor regnskapslovens rammer og har de senere år blitt tilpasset IFRS. Det er likevel fortsatt forskjeller mellom standardsettene. For det første er regnskapsloven på enkelte områder til hinder for en tilpasning til IFRS. Det gjelder først og fremst i forhold til bruk av virkelig verdi ved måling av finansielle instrumenter, eiendom og landbruk, samt behandling av goodwill. For forsikringsselskaper er dette av mindre betydning da årsregnskapsforskriftens bestemmelser om måling av finansielle instrumenter og eiendom i større grad sammenfaller med IFRS, se avsnitt 5.3 og 5.4 for nærmere omtale.

Det er også forskjeller i detaljeringsgrad og struktur, noe som i enkelte sammenhenger kan lede til større grad av fleksibilitet ved anvendelse av de norske standardene. Når det gjelder pensjonsforpliktelser for egne ansatte, er IFRS tillatt alternativ til den nasjonale løsningen i den norske standarden.

For øvrig vises det at Norsk RegnskapsStiftelse i november 2006 utga et høringsnotat om anvendelse av IFRS innenfor god regnskapsskikk, hvor ytterligere tilpasninger ble foreslått.

5.9.3 Vurdering og forslag

I forhold til innregning og måling av andre forhold enn de omtalt i avsnitt 5.2 til 5.8, antar Kredittilsynet at en tilpasning til IFRS ikke vil innebære noen stor endring beløpsmessig for livsforsikringsselskapene. Krav om anvendelse av IFRS antas å være uproblematisk i forhold til livsforsikringsselskaper som utarbeider konsernregnskap etter IFRS. For de livsforsikringsselskaper som ennå ikke anvender IFRS i konsernregnskapet, kan et slikt krav være utfordrende, i alle fall på kort sikt. Av den grunn foreslås det en mulighet for sistnevnte selskaper til fortsatt å anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5, herunder norske regnskapsstandarter på områder som ikke omfattes av avsnitt 5.2 til 5.8. For selskaper som anvender IFRS i konsernregnskapet bør det imidlertid være krav til anvendelse av IFRS i selskapsregnskapet på nevnte områder. Se forslag til ny § 3-1.

5.10 Delårsregnskap

5.10.1 Gjeldende rett

Årsregnskapsforskriften kapittel 7 inneholder bestemmelser om utarbeidelse av delårsregnskap. Plikten til å utarbeide delårsregnskap hvert kvartal er regulert i § 7-1. Delårsregnskapet skal omfatte resultatregnskap, poster utenom balansen og skal minst angi hovedpostene i oppstillingsplanene, jf. § 7-2. Det er videre krav til å gi enkelte tilleggsopplysninger i noter, jf. § 7-3 første til fjerde ledd.

Det følger av § 7-3 femte ledd at overføring av midler fra tilleggsavsetninger ikke kan gjøres i delårsregnskap, kun i årsregnskapet. Bestemmelsen har sammenheng med kravet i forsikringsloven om at tilleggsavsetninger kan anvendes til å dekke det årlige avsetningskravet til premiereserve i den grad avkastningen fra tilknyttede eiendeler ikke er stor nok til å dekke kravet, jf. nærmere omtale av tilleggsavsetninger i avsnitt 4.5.

Delårsregnskapet skal vedtas av selskapets styre innen 60 dager, jf. § 7-4.

I tillegg kommer norsk regnskapsstandard nr. 11 om delårsrapportering til anvendelse.

5.10.2 IFRS

IFRS inneholder ingen krav om at delårsregnskap skal utarbeides, hvor ofte de skal utarbeides eller tidspunkt for avleggelse av delårsrapport, jf. IAS 34.1. IAS 34 inneholder kun bestemmelser om hvordan delårsregnskap skal utarbeides dersom slike regnskap utarbeides i samsvar med IFRS.

Som et minimum skal delårsregnskapet bestå av (jf. IAS 34.8):

- sammendratt balanse,
- sammendratt resultatregnskap,
- sammendratt oppstilling over endringer i egenkapital,
- sammendratt kontantstrømoppstilling, og
- utvalgte forklarende noter.

Det er også krav til å gi sammenligningstall, jf. IAS 34.20-22.

Standarden krever at selskapet anvender samme regnskapsprinsipper i delårsregnskapet som i årsregnskapet, med unntak for de endringer som er foretatt etter siste delårsregnskap og som vil bli reflektert i regnskapene fremover (herunder neste årsregnskap), jf. IAS 34.28.

Det er krav til at selskapet skal gi enkelte opplysninger i noter, jf. IAS 34.15-18. Informasjonen skal normalt gis på år-til-dato-grunnlag, men også opplysninger om hendelser eller transaksjoner som er vesentlige for å forstås inneværende delårsperiode skal gis.

5.10.3 Vurdering og forslag

Forskriftsbestemmelsene om plikt til å utarbeide delårsregnskap (§ 7-1) og om vedtakelse av delårsregnskap (§ 7-4), er utenfor virkeområdet til IAS 34 og foreslås videreført. Det foreslås imidlertid at §§ 7-2 og 7-3 første og annet ledd erstattes av en ny bestemmelse som krever anvendelse av IAS 34, jf. forslag til ny § 6-2. Det foreslås videre en presisering om at resultatregnskap, balanse og oppstilling av endringer i egenkapital minst skal spesifiseres på hovedposter. Begrunnelsen for en slik presisering er de særskilte oppstillingsplanene som er regulert i årsregnskapsforskriften. Bestemmelsen innebærer en videreføring av gjeldende § 7-2 første ledd.

5.11 Oppstillingsplaner

5.11.1 Innledning

Tilpasning av årsregnskapsforskriftens oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse til nye virksomhetsregler og IFRS, må gjennomføres innenfor rammene av forsikringsregnskapsdirektivet. I motsetning til for banker og vanlige foretak, er det for forsikringsselskapers del ikke inntatt noen eksplisitt bestemmelse i direktivet om adgang til å avvike fra direktivets oppstillingsplan.

Forarbeidene til ny forsikringslov inneholder enkelte kommentarer i forhold til utformingen av oppstillingsplanene. I NOU 2001:24 har Banklovkommisjonen foreslått en skisse til oppstilling

av henholdsvis resultatregnskap og balanse, der avvik fra forsikringsregnskapsdirektivet er begrunnet i særnorske virksomhetsregler. Finansdepartementet har i etterfølgende proposisjon, jf. Ot.prp. nr. 74 (2003-2004), vist til at norsk og internasjonalt regnskapsregelverk for forsikringsselskaper er under utvikling og at det er naturlig å hensynta dette ved utarbeidelse av nye regnskapsregler for forsikringsselskaper.

IFRS har bestemmelser om krav til innhold i balanse og resultatregnskap, men kravene innebærer mindre grad av standardisering enn det som følger av gjeldende årsregnskapsforskrift. Det er i IFRS gitt enkelte bestemmelser om hvilke poster som minimum må spesifiseres i balanse og resultatregnskap, samt om informasjon som enten må gis i balanse/resultatregnskap eller i note. Videre er det enkelte bestemmelser i IFRS som har betydning i forhold til skillet mellom gjeld og egenkapital i balansen, jf. IFRS 4.14 og IAS 32.

Kredittilsynet har ved utarbeidelse av forslag til nye oppstillingsplaner tatt utgangspunkt i Banklovkommisjonens skisse til oppstilling, men foreslår enkelte endringer blant annet som følge av den utvikling som er skjedd etter 2001 av regnskapsregelverket nasjonalt og internasjonalt.

5.11.2 Balanseoppstilling

De nye virksomhetsreglene innebærer blant annet at forsikringsselskapets eiendeler fordeles på tre atskilte porteføljer: kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen, jf. kapittel 4 for nærmere beskrivelse. Dersom en legger gjeldende årsregnskapsforskrift til grunn vil kun investeringsvalgporteføljen vises atskilt. Eiendeler i kollektivporteføljen vil da inngå i post 2 *Finansielle eiendeler* sammen med eiendeler i selskapsporteføljen. I Banklovkommisjonens skisse til balanseoppstilling er gjeldende post 2 splittet i to hovedposter slik at også eiendeler i kundeporteføljen vises atskilt. Kommisjonen viser i den forbindelse til at en slik inndeling vil få sitt motstykke i en tilsvarende inndeling når det gjelder avsetninger og egenkapital/gjeld på passivasiden. Det forhold at avkastning fra kundeporteføljene som hovedregel tilfaller kundene, jf. avsnitt 4.2.5 og 4.2.6, taler for at en slik endring gir økt informasjonsverdi.

Det foreslås en videreutvikling av Banklovkommisjonens skisse til balanse-oppstilling slik at eiendeler i selskapsporteføljen presenteres atskilt fra eiendeler i kundeporteføljene (kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen). Kredittilsynet antar at en slik omstrukturering klarere vil synliggjøre det skillet mellom selskapsporteføljen og kundeporteføljene som følger av forsikringsloven. Hvilke eiendeler som inngår i de ulike porteføljene reguleres av forsikringslovgivningen.

Det foreslås videre enkelte justeringer i oppstillingsplanen som følge av IFRS. Blant annet foreslås det at risikoutjevningfondet klassifiseres som eget fond under egenkapital, se avsnitt 5.2.5 for nærmere omtale. Videre foreslås det en ny post under egenkapital for egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter, se avsnitt 5.6 for nærmere omtale. Øvrige justeringer er nærmere omtalt i merknader til foreslått § 4-7.

I dette høringsnotatet; herunder i utkastet til forskriftsendringer, er ”forsikringsforpliktelse” benyttet om forsikringstekniske/-messige avsetninger for (forsikrings)forpliktelse, jf. forsikringsloven § 12-2 og kapittel 9, som i henhold til IFRS 4 skal innregnes som forsikringsforpliktelse. Andre forsikringstekniske/-messige avsetninger etter forsikringslovgivningen, skal innregnes som egenkapital. ”Forsikringsforpliktelse” i

regnskapsmessig sammenheng har altså et snevrere innhold enn avsetninger for (forsikrings)forpliktelser etter forsikringslovgivningen og alminnelig forsikringsterminologi. I de fleste tilfeller vil det, i høringsutkastet til forskriftsbestemmelser, fremgå av sammenhengen hvilken betydning av "forsikringsforpliktelser" som er ment. Videre er det slik at begrepet forpliktelser i regnskapsfaglig sammenheng, ikke nødvendigvis er helt samsvarende med hvordan begrepet forstås i forsikringsfaglig sammenheng. Et alternativ til "forsikringsforpliktelser" kunne være "forsikringsavsetninger".

5.11.3 Resultatoppstilling

Gjeldende oppstillingsplan i årsregnskapsforskriften gjennomfører forsikringsregnskapsdirektivet artikkel 34 med enkelte justeringer begrunnet i særtrekk ved de norske virksomhetsreglene. Banklovkommisjonen gjør et poeng av at de nye virksomhetsreglene skaper en ny situasjon som åpner for å ta utgangspunkt i skillet mellom "teknisk" og ikke-teknisk" regnskap slik direktivet legger opp til. Det opplyses at direktivet har som siktepunkt at selskapets nettoresultat av forsikringsvirksomheten skal fremgå av det tekniske regnskapet. I Banklovkommisjonens skisse til oppstillingsplan inngår derfor inntekter og kostnader fra egne investeringsporteføljer og investeringsvalg (kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen) i det tekniske regnskap.inntekter og kostnader fra selskapsporteføljen inngår i det ikke-tekniske regnskapet.

Kredittilsynet har ved utarbeidelsen av utkast til resultatregnskap foretatt enkelte justeringer i forhold til Banklovkommisjonens skisse til oppstillingsplan. Dette blant annet for å redusere detaljeringsgraden. I gjeldende oppstillingsplan vises inntekter og kostnader fra finansielle eiendeler som to separate hovedposter (post 2 og 8) under teknisk regnskap. Tilsvarende vises inntekter og kostnader fra eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg separat (post 3 og 9). Et slikt krav til bruttoføring gjelder ikke for banker og finansieringsforetak, verken etter årsregnskapsforskriften for banker og finansieringsforetak, jf. § 4-1 post 6, eller etter IFRS. Det registreres videre at Danmark i sin gjennomføring av forsikringsregnskapsdirektivet har lagt til grunn nettoføring. Etter Kredittilsynets vurdering er kravet om bruttoføring unødvendig kompliserende. Det foreslås derfor at urealiserte gevinster og tap fra finansielle eiendeler vises netto i resultatregnskapet. Tilsvarende gjelder realiserte gevinster og tap.

Banklovkommisjonen har i sitt forslag lagt til grunn at overføring av midler ved flytting ikke skal inngå i resultatet, noe som innebærer en endring fra gjeldende praksis. Det vises til at flyttede midler fordeles over en rekke poster i resultatregnskapet, samtidig som enkelte avsetninger ved til- og fraflytting føres direkte over balansen. Det gis uttrykk for at dette kan gi et noe skjevt bilde av realitetene i transaksjonen. Kredittilsynet ser at det fra et regnskapsfaglig ståsted er gode grunner for ikke å resultatføre overføring av midler ved flytting. Eksempelvis vil Banklovkommisjonens forslag innebære at flytting av forsikringskontrakter og bankinnskudd får en mer lik regnskapsmessig behandling. Kredittilsynet ser imidlertid argumenter mot å foreta en slik endring nå. Den regnskapsmessige behandlingen av flytting av forsikringskontrakter bør samsvare med behandlingen av sparedelen av premieinnbetalinger knyttet til forsikringskontrakter. Sparedelen av ordinær premieinnbetaling lar seg vanskelig skille ut fra risikodelen. Etter gjeldende regler resultatføres derfor hele premiebetalingen.

Den midlertidige standarden IFRS 4 inneholder ingen bestemmelser om flytting, noe som muliggjør en videreføring av gjeldende praksis. Det foreslås derfor ikke å endre gjeldende regnskapsmessig behandling av flytting av forsikringskontrakter, men antar det vil være naturlig å vurdere når IASBs fase 2 av forsikringsprosjektet har resultert i en ny regnskapsstandard for innregning og måling av forsikringskontrakter.

Det er også foretatt enkelte endringer som følge av tilpasningen til IFRS. Det vises til nærmere omtale i merknadene til foreslått § 4-6.

5.11.4 Oppstilling av endringer i egenkapitalen

Gjeldende rett

I henhold til regnskapsloven § 3-2 første ledd kan årsregnskapet inneholde en oppstilling over endringer i egenkapital. Etter årsregnskapsforskriften § 5-6 skal selskapet enten i noter eller i oppstillingen av endringer i egenkapital opplyse om endringer i løpet av regnskapsåret.

IFRS

Etter IAS 1.96 skal finansregnskapet inneholde en egen oppstilling over endringer i egenkapital. En slik oppstillingsplan skal enten vise (1) andre endringer i egenkapitalen enn dem som skyldes transaksjoner med eierne eller (2) alle endringer i egenkapital i perioden. Dersom kun minimumskravene innarbeides i oppstillingen, jf. IAS 1.96, skal oppstillingen benevnes som en oppstilling av innregnende inntekter og kostnader. Øvrige opplysninger om endringer i egenkapital må i så fall gis i noter, jf. IAS 1.97.

I IFRS er det derimot ikke krav om en standardisert oppstillingsplan, jf. IAS 1.101. I henhold til bestemmelsen kan opplysningskravene i IAS 1.96-97 oppfylles på flere forskjellige måter.

Det arbeides i IASB med et prosjekt vedrørende presentasjon i finansregnskapet. Prosjektet er delt inn i ulike faser der den første fasen nylig (tredje kvartal 2007) er sluttført, jf. avsnitt 5.11.5. Enkelte av endringene i IAS 1 vedrører oppstillingen av endringer i egenkapital. Disse endringene er ikke hensyntatt/innarbeidet i forslag til forskriftsendringer.

Vurdering og forslag

Årsregnskapsforskriften kan allerede sies å være tilpasset IFRS i den forstand at årsregnskapet kan inneholde en oppstilling av endringer i egenkapital. En ytterligere tilpasning til IFRS vil innebære at oppstillingen gjøres pliktig. Innføring av en pliktig oppstilling av endringer i egenkapital vil kunne erstatte "Overføringer og disponeringer" i resultatregnskapet samt § 5-6 om å gi opplysninger om endringer i egenkapital i note.

Blant annet hensynene til offentlig kontroll og statistikk, taler for at alle endringer i egenkapital fremkommer samlet i en egen oppstilling. Det foreslås derfor en oppstillingsplan som innarbeider alle opplysningene i IAS 1.96-97. I tillegg foreslås det en egen linje for justeringer av forsikringsmessige avsetninger mot egenkapitalen der urealiserte gevinster/tap er innregnet direkte i egenkapitalen, jf. avsnitt 5.2.10. Til forskjell fra IFRS forelås det en standardisert oppstilling av endringer i egenkapitalen, jf. forslag til ny § 4-8.

5.11.5 Endringer i IFRS – totalresultatregnskap

Kort om endringer i IFRS

IASB vedtok i september 2007 enkelte endringer i IAS 1 – blant annet innføres krav om et totalresultatregnskap (uoffisiell oversettelse av "statement of comprehensive income"). Etter endringene skal periodens samlede inntekter og kostnader presenteres i én oppstilling eller fordelt på to oppstillinger. I sistnevnte tilfelle skal det ordinære resultatregnskapet suppleres med en tilleggsoppstilling som viser ordinært resultat og andre totalresultatkomponenter. Som følge av endringene i IAS 1 er det også vedtatt endringer i andre standarder; herunder

standarder som krever verdiendringer innregnet direkte i egenkapital. Slike verdiendringer skal fremover innregnes i totalresultatregnskapet. Det gjelder blant annet verdiendringer fra eierbenyttet eiendom (IAS 16.39-40), fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg (IAS 39.55) og tilknyttet justering av forsikringsforpliktelser (IFRS 4.30 om skyggeregnskap).

Endringene gjelder fra og med regnskapsåret 2009, men IFRS åpner for tidligere anvendelse. De endrede standardene må imidlertid godkjennes av EU og inntas i forskrifter til regnskapsloven før de kan anvendes i konsernregnskapet til børsnoterte foretak, jf. avsnitt 2.1. Tilsvarende gjelder andre foretak som utarbeider konsernregnskap etter IFRS med hjemmel i regnskapsloven § 3-9 fjerde ledd første punktum. Foreløpig foreligger ikke slik godkjenning fra EU.

Vurdering

Kredittilsynet ser klare fordeler med innføring av totalresultatregnskap - sentrale verdiendringer i forsikringsselskapenes regnskap vil bli lettere tilgjengelig for brukerne av regnskapet. Det kan således argumenteres for at de endrede standardene bør hensyntas i årsregnskapsforskriften med virkning også for regnskapsåret 2008. Formelt sett synes det mulig selv om de endrede standardene ikke er godkjent på EU-nivå - forutsatt at de er innenfor regnskapsdirektivenes rammer. En slik løsning vil gi samme presentasjonsform i både 2008 og 2009.

Det er på nåværende tidspunkt usikkert hvorvidt EU-godkjenning vil bli gitt og fra hvilket tidspunkt en eventuell godkjenning vil bli gjort gjeldende. I mangel av EU-godkjenning, vil et krav om presentasjon av totalresultatregnskap i selskapsregnskapet medføre avvik fra presentasjonsformen i konsernregnskapet. Dette kan tilsi at kravet om å anvende de endrede standardene ikke bør fremskyndes.

Forutsatt at EU-godkjenning blir gitt i løpet av nærmeste fremtid, antar Kredittilsynet at et krav om anvendelse av de endrede standardene allerede fra 2008 ikke vil være spesielt byrdefullt for selskapene. Det bes om høringsinstansenes synspunkter på hvorvidt endringene i IAS 1 bør kreves anvendt også for regnskapsåret 2008.

5.12 Noteopplysninger

5.12.1 Tilpasning til internasjonale regnskapsstandarter

I forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter, som gjelder for vanlige børsnoterte foretak, er det i hovedsak gjort unntak fra noteopplysningskravene i IFRS. I stedet skal regnskapsloven kapittel 7 følges. Tilsvarende systematikk er lagt til grunn for banker og finansieringsforetak, likevel slik at IFRS 7 gjelder for opplysninger om finansielle instrumenter. I høringsnotat av 3. oktober 2006 ble det begrunnet på følgende måte:

”Dette er dels begrunnet i at årsregnskapsforskriften inneholder omfattende notekrav for ulike typer av finansielle instrumenter som avviker betydelig fra kravene i IFRS 7, blant annet på grunn av ulike måleregler. Videre utgjør finansielle instrumenter en sentral del av institusjonenes virksomhet, noe som tilsier at begrunnelsen for lettelser i kravene er mindre.”

Det foreslås samme tilnærming for forsikringsselskaper. For forsikringsselskaper vil det være naturlig å kreve at også opplysningskravene i IFRS 4 om forsikringskontrakter følges i tillegg

til IFRS 7, jf. forslag til § 5-1 annet ledd. Det anses i tillegg hensiktsmessig å innta et par av bestemmelsene i IAS 1, jf. forslag til § 5-1 tredje ledd og § 5-4.

Gjeldende forskriftsbestemmelser om å gi opplysninger i noter om finansielle instrumenter foreslås opphevet, for å unngå overlappende bestemmelser med IFRS 7. Følgende bestemmelser foreslås av den grunn opphevet: §§ 5-7, 5-12 tredje til femte ledd og 5-14 til 5-16.

Det er i dette høringsnotatet ikke vurdert tilpasning til foreslåtte endringer i forskrift om forenklet anvendelse av IFRS, jf. avsnitt 2.1 fjerde avsnitt. Det vil imidlertid være aktuelt å foreta en slik vurdering i etterkant av at eventuelle endringer i forenklingsforskriften er vedtatt.

5.12.2 Tilpasning til nye virksomhetsregler

Gjeldende opplysningskrav i årsregnskapsforskriften som relaterer seg til forsikringsvirksomhetslovens regler er i gjeldende årsregnskapsforskrift i hovedsak dekket gjennom §§ 5-23 og 5-31. Bestemmelsene er omfattende og vil på enkelte områder være overlappende i forhold til opplysningskravene gitt i IFRS generelt og IFRS 4 spesielt. Det vil uansett være behov for særskilte notekrav som gir informasjon knyttet til nasjonale særregler i nye virksomhetsregler.

Det foreslås et nytt fjerde ledd i § 5-29 (nåværende § 5-31) som krever at det for de ulike bransjer skal opplyses om hvordan premien fordeler seg på hhv. pris for dekning av risiko knyttet til person, pris for forvaltning av midler knyttet til forsikringskontraktene (inkl. selskapets risiko for avkastningsresultatet eller avkastningsgaranti) og pris for administrative tjenester.

Nye regler for kundetildeling fordrer opplysninger om hvor mye som endelig tildeles kunden i form av overskudd på avkastningsresultat og risikoresultat. Videre foreslås det at det skal gis opplysninger om kundetildelingen for kontrakter med "modifisert overskuddsmodell" og for individuelle kontrakter etter tidligere regelverk, jf. utkast til § 5-29 niende og tiende ledd.

Det kan være aktuelt å vurdere ytterligere endringer som følge av de nye virksomhetsreglene på senere tidspunkt, eventuelt samtidig med vurdering av endringer i forenklingsforskriften, jf. avsnitt 5.12.1.

5.12.3 Standardisert note over endringer i forsikringsforpliktelser

I nåværende notekapittel i årsregnskapsforskriften, foreligger det ikke noe krav om å vise en egen samlet oversikt over endringene i de forsikringsmessige avsetningene i løpet av perioden. Heller ikke oppstillingsplanene gir en slik oversikt, for eksempel fremkommer endringer i erstatningsavsetninger av resultatpost 5 og øvrige endringer i forsikringsmessige avsetninger av post 6. Dertil kommer at endringer i forsikringsmessige avsetninger i forbindelse med overskuddsdelingen føres i resultatpost 14 og overføring til premiereserve i forbindelse med flytting (fra andre selskaper) i resultatpost 1.

I henhold til IFRS 4.37e, skal derimot en forsikringsgiver opplyse om endringer i *forsikringsforpliktelser* i løpet av perioden gjennom en egen avstemming.

Det foreslås at et slikt krav tas inn eksplisitt i årsregnskapsforskriften i form av en standardisert note over endringer i forsikringsforpliktelser i løpet av perioden, jf. forslag til ny § 5-20. I henhold til denne paragrafen skal et livsforsikringsselskap gi opplysninger om inngående balanse, resultatførte endringer, ikke-resultatførte endringer samt utgående balanse for hver type forsikringsforpliktelse i balansen. Opplysningene skal gis særskilt for kontraktsfastsatte forpliktelser og forpliktelser til dekning av verdien av særskilt investeringsportefølje, jf. forslag til ny § 5-20 henholdsvis første og annet ledd. Det gjøres særlig oppmerksom på at begge disse bestemmelsene har forankring til oppstillingen av endringer i egenkapital, jf. forslag til ny § 4-8. Urealiserte verdiendringer på eiendeler i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen som er ført direkte mot egenkapital, skal korrigeres mot forsikringsforpliktelsene. Denne justeringen fremkommer i den standardiserte noten over endringer i forsikringsforpliktelser av postene 3.1 og i oppstillingen av endringer i egenkapital av post 6.

5.13 Konsekvenser for soliditetsregelverk mv.

I dette avsnittet redegjøres det for konsekvensene av IFRS-tilpasningen av årsregnskapsforskriften for soliditetsregelverket som livsforsikringsselskapene er underlagt, herunder kapitaldekningsforskriftene, solvensmarginforskriften og forskriften om forsikringsselskapenes kapitalforvaltning.

5.13.1 Klassifisering av risikoutjevningfondet som egenkapital

Kapitaldekningsregelverket

Risikoutjevningfondet vil som følge av de foreslåtte endringer i årsregnskapsforskriften inngå i livsforsikringsselskapenes egenkapital. Risikoutjevningfondet kan etter forsikringsloven § 9-22 bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve vedrørende risiko knyttet til person. Risikoutjevningfondet har begrenset anvendelsesområde og oppfyller således ikke kravene som stilles til ansvarlig kapital etter gjeldende regelverk, jf. forskrift av 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak (beregningsforskriften). Beregningsforskriften inneholder en *eksplisitt* opplisting av de kapitalelementer som kan inngå i kjernekapitalen (jf. forskriftens § 3), og denne opplistingen omfatter ikke risikoutjevningfondet.

Kredittilsynet ser at beregningsforskriften § 3 nr. 9 ("annen egenkapital") slik den står i dag, kan misforstås dit hen at posten også vil kunne omfatte egenkapitalfond som ikke er nevnt eksplisitt. Det foreslås derfor at beregningsforskriften § 3 presiseres slik at nr. 9 blir hetende "Annen innskutt og opptjent egenkapital". Dette kapitalelementet kan dermed henføres til egne poster i regnskapet, jf. utkastet til ny oppstillingsplan for livsforsikringsselskapenes balanse (årsregnskapsforskriften § 4-7, post 9.4 "Annen innskutt egenkapital" og 10.2 "Annen opptjent egenkapital").

Solvensmarginregelverket

Etter forskrift av 19. mai 1995 nr. 481 om beregning av solvensmarginkrav og solvensmargin-kapital for norske livsforsikringsselskaper medregnes i tillegg til selskapets ansvarlige kapital, også den del av sikkerhetsfondet som overstiger 55 prosent av sikkerhetsfondets nedre grense i solvensmarginkapitalen. Videre kan halvparten av selskapets tilleggsavsetninger inngå i solvensmarginkapitalen.

Etter den nye livsforsikringslovgivningen skal sikkerhetsfondet avvikles. Samtidig innføres risikoutjevningfondet. Risikoutjevningfondet kan brukes i år med negativt risikoresultat for å dekke kravet til premiereserve når det gjelder risiko knyttet til person, og vil således kunne nyttiggjøres i betydelig større grad enn sikkerhetsfondet som bare kan brukes for å møte upåregnelige tap.

Det foreslås at det innføres en bestemmelse for risikoutjevningfondet tilsvarende gjeldende bestemmelse for tilleggsavsetningene, dvs. at halvparten av fondet kan medregnes i solvensmarginkapitalen.

Uavhengig av vurderingene over vil Kredittilsynet foreta en nærmere gjennomgang av Basel I-regelverket for forsikring. I den sammenheng vil det være aktuelt å vurdere nærmere hvilke kapitalelementer som kan inngå ved beregning av ansvarlig kapital

5.13.2 Bruttoføring av forsikringsmessige avsetninger

Kapitaldekningsregelverket

Etter forsikringsloven § 9-15 fjerde ledd kan Kredittilsynet gi regler om at livsforsikrings-selskaper kan gjøre fradrag i de forsikringsmessige bruttoavsetninger for gjenforsikret risiko. Bestemmelsen er en videreføring av tilsvarende regler i forsikringsvirksomhetsloven av 1988. Som følge av kravet om bruttoføring av de forsikringsmessige avsetninger i livsforsikrings-selskapenes balanse vil imidlertid en eventuell gjenforsikringsandel av de forsikringsmessige bruttoavsetninger heretter måtte føres som en eiendel og verdivurderes i samsvar med prinsippene nedfelt i IFRS 4, jf. punkt 5.2.8 foran.

Gjenforsikringsandeler er beløpsmessig den andel av forsikringsmessig avsetninger som er gjenforsikret (avgitt reassuranse) og skal etter foreslåtte regnskapsregler balanseføres som eiendel, jf. forslag til § 3-2 (6) i årsregnskapsforskriften. Etter § 3-2 (6) omfatter gjenforsikringsandelen av de forsikringsmessige bruttoavsetninger i livsforsikring de beløp som selskapet forventer å motta fra gjenforsikringsselskaper i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Praxis i dag er å kostnadsføre utgifter til gjenforsikring. Først på det tidspunkt det oppstår et krav mot reassurandør som følge av at en forsikringshendelse har inntruffet, blir det et krav mot reassurandør som føres som en fordring.

Kredittilsynet har så langt ikke sett behov for å gi regler som åpner for at livsforsikrings-selskapene kan gjøre fradrag i de forsikringsmessige bruttoavsetninger for gjenforsikret risiko, noe som bl.a. må ses i sammenheng med at avgitt reassuranse i norske livsforsikringsselskaper utgjør et svært beskjedent beløp. Endringen i det samlede kravet til ansvarlig kapital for alle livsforsikringsselskapene sett under ett vil følgelig bli neglisjerbart – uavhengig av hvilken risikovekt denne gjenforsikringseiendelen tilordnes.

I motsetning til skadeforsikringsselskapene har imidlertid ikke livsforsikringsselskapene vært underlagt et krav om en egen reassuranseavsetning, og følgelig gjelder ikke det samme hensyn om at endringene i regnskapsreglene bør være nøytrale med hensyn til de samlede soliditetskravene rettet mot selskapene.

På den annen side skal det bemerkes at enkelte livsforsikringsselskaper vil ha gjenforsikrings-eiendeler knyttet til skadeforsikringsvirksomheten i selskapet, og i kapitaldekningssammenheng vil denne eiendelen dermed behandles etter reglene for gjenforsikring i skadeforsikring, dvs. bli tilordnet en vekt på 0 prosent.

Kredittilsynet har kommet fram til at gjenforsikringsandelen skal behandles som øvrige fordringer og vektes med den risikovekt som reassurandøren har. Det innebærer at gjenforsikringsandelen vektes på samme måte som fordring i forbindelse med gjenforsikringsforretning.

Solvensmarginregelverket

Kredittilsynet kan ikke se at det er behov for endringer i solvensmarginregelverket for livsforsikring som følge av overgangen til bruttoføring av de forsikringsmessige avsetninger.

5.13.3 Utvidet adgang til virkelig verdivurdering – endringer i regler om bundet egenkapital i aksjelovgivningen og grunnfondsbevisforskriften

Det er som nevnt i avsnitt 2.2 foretatt enkelte selskapsrettslige tilpasninger ved endringer i aksjelovene, herunder innføring av nye bestemmelser om fond for urealiserte gevinster og fond

for vurderingsforskjeller. Sistnevnte bestemmelse var tidligere inntatt i regnskapsloven. For gjensidige livsforsikringsselskap er fond for urealiserte gevinster innført for institusjoner som har utstedt grunnfondsbevis. Det må legges til grunn ut fra fondenes formål, plassering i aksjeloven under bundet egenkapital og konsekvensbetraktninger at fondet bare omfatter den del av urealisert avkastning som kan henføres til selskapsporteføljen, dvs. den del som ikke blir tildelt forsikringskontraktene. Det ville fått store konsekvenser på livsforsikringsselskapenes muligheter til å utdele utbytte om et beløp tilsvarende urealiserte gevinster og tap og resultatandelen også fra kundeporteføljene skal bindes i disse to fondene. Det er betydelige midler som resultatføres i livsforsikringsselskapene i dag som skriver seg fra utbytte og inntekter av eierinteresser i datterselskaper og urealiserte gevinster. I 2006 utgjorde slike inntekter til sammen 14,6 mrd. Den samlede egenkapital for livbransjen i Norge utgjorde 22.6 mrd. kroner, hvorav opptjent egenkapital utgjorde 11,4 mrd. Kredittilsynet legger derfor til grunn at de to fondene bare gjelder for urealiserte urealisert avkastning mv. som knytter seg til eiendeler i selskapsporteføljen. Når det gjelder fond for vurderingsforskjeller så foreligger det neppe hensyn som tilsier at tidligere unntak i regnskapsforskriften ikke bør videreføres. Det kan gjøres ved en tilføyelse i forsikringsloven § 3-1 annet ledd. Det kan anføres hensyn både for og i mot at aksjelovens regler om fond for urealiserte gevinster ikke skal gjelde for livsforsikringsselskaper. Forsikringsselskaper er med bakgrunn i kapitaldekning og øvrige soliditetskrav unntatt fra den utbyttebegrensning som ligger i aksjeloven § 8-1 annet ledd. Det må vurderes om livsforsikringsaksjeselskaper også bør unntas fra aksjeloven § 3a-3 i forsikringsloven § 3-1 og grunnfondsbevisforskriften.

5.13.4 Utvidet adgang til virkelig verdivurdering – Endring av reglene for føring mot kursreguleringsfond mv

Livsforsikringsselskaper og pensjonskasser fører i dag finansielle omløpsmidler og investeringseiendommer/varige driftsmidler til virkelig verdi. Ved overgang til nye regnskapsregler tilpasset IFRS vil det bli en utvidet adgang til bruk av virkelige verdier i regnskapet. Urealiserte gevinster for finansielle omløpsmidler har vært ført mot kursreguleringsfond. Kursreguleringsfond inngår ikke i beregningen av ansvarlig kapital eller solvensmarginkapital. Ved å holde kursreguleringsfondet utenfor har det vært sikret at gevinster på finansielle omløpsmidler som ennå ikke er realisert, ikke har påvirket soliditetsberegningen.

Ny forsikringslov vil for livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak føre til at det vil være kursgevinster tilordnet kollektivporteføljen som vil føres mot kursreguleringsfond, jf. forsikringsloven § 9-20. Urealiserte gevinster tilordnet selskapsporteføljen vil derimot føres mot egenkapitalen, enten til fond for urealiserte gevinster eller til annen egenkapital. Nye regnskapsregler gir samtidig en utvidet adgang til å føre finansielle instrumenter til virkelig verdi.

En nøytralisering av urealiserte kursendringer som i sum er positive har vært ansett som hensiktsmessig for livsforsikringsselskapene, siden selskapene har en stor del av balansen i form av verdipapirer. Selv om selskapsporteføljens andel av et selskaps balanse ikke er så høy, vil denne kunne øke med Solvens II og høyere solvensmarginkrav. Kredittilsynet legger til grunn at dersom en skal opprettholde samme skjerming av effekter på den ansvarlige kapitalen som med tidligere regleverk, vil oppdelingen av selskapenes balanser i ulike porteføljer gjøre det nødvendig å gjøre fradrag i kjernekapitalen for urealiserte gevinster på finansielle instrumenter tilordnet selskapsporteføljen. Som for kursreguleringsfondet bør det kunne benyttes porteføljevurdering slik at urealiserte tap kan føres mot urealiserte gevinster så lenge summen er positiv.

Det foreslås under henvisning til ovenstående at det innføres en ny fradragsbestemmelse i beregningsforskriften § 7 bokstav s som følger:

Urealiserte kursendringer på finansielle instrumenter tilordnet selskapsporteføljen som er inkludert i kjernekapitalen og som i sum er positive. Bestemmelsen gjelder for livsforsikringsselskaper og pensjonsforetak.

Den nåværende § 7 bokstav s blir dermed ny § 7 bokstav t.

5.13.5 Virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser

Når det gjelder regnskapsreglene for virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser foreslår Kredittilsynet at alternativet etter IFRS 4.31–4.33 med å dele den virkelige verdien av anskaffede forsikringskontrakter i to komponenter, gjøres pliktig for forsikringsselskapene. Ved deling etter IFRS 4.31–4.33 (bruttometoden) skal det oppføres en immateriell eiendel som forskjellen mellom (i) den virkelige verdien av de overtatte kontraktsmessige forsikringsrettighetene og -pliktene og (ii) en forpliktelse som måles i samsvar med forsikringsgiverens regnskapsprinsipper for utstedte forsikringskontrakter. Kredittilsynet legger til grunn at den immaterielle eiendelen som fremkommer ved anvendelse av IFRS 4.31–4.33 vil bestå av neddiskonterte fremtidige inntekter, og at disse inntektene ikke bør regnes som opp-tjent i kapitaldekningssammenheng. Etter beregningsforskriften skal immaterielle eiendeler komme til fradrag i kjernekapitalen, jf. forskriften § 7. Det er videre fastslått at det ved fordelingen av mer- eller mindreverdier på eiendeler og forpliktelser i den konsoliderte soliditetsberegningen skal følges et forsiktighetsprinsipp, jf. forskrift av 31. januar 2007 nr. 121 om anvendelse av soliditetsregler på konsolidert basis mv. (konsolideringsforskriften) § 4.

Plikten til å anvende bruttometoden ved virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser er ikke foreslått innført for andre enn selskapene omfattet av årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper. Dersom et forsikringsselskap inngår i konsern med et selskap som kan anvende full IFRS og som er konsernspiss, vil konsernet kunne la være å anvende alternativet etter IFRS 4.31–4.33 ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser etter IFRS 3 (nettometoden). Mens anvendelse av IFRS 4.31–4.33 gjør at det oppføres en immateriell eiendel som kommer til fradrag i kjernekapitalen, vil føring etter IFRS 3 gjøre at den immaterielle eiendelen i stedet kommer til fradrag i forsikringsforpliktelsene.

Kredittilsynet legger til grunn at de ulike metodene for føring av virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser ikke bør påvirke kapitalkravet. Det bør derfor gjøres en tilføyelse i beregningsforskriften slik at det fremgår at det også ved anvendelse av IFRS 3 må gjøres fradrag for i kapitaldekningssammenheng for eiendelen som er fratrasket forsikringsforpliktelsene.

Beregningsforskriften § 7 bokstav c foreslås i tråd med ovenstående gitt følgende tilføyelse (understreket):

Bokført goodwill, utsatt skattefordel og andre immaterielle aktiva, herunder immaterielle eiendeler som fremkommer etter anvendelse av reglene i IFRS 4.31–4.33 og immaterielle eiendeler beregnet etter reglene i IFRS 4.31–4.33 som har kommet til fradrag i forsikringsforpliktelsene ved anvendelse av IFRS 3.

5.13.6 Konsekvenser for kapitalforvaltningsforskriften

Det er som nevnt under 5.13.3 ikke åpnet for at livsforsikringsselskap kan gjøre fradrag i de forsikringsmessige avsetninger for gjenforsikret risiko. Det bør likevel vurderes om det bør gjøres en endring i forskriften om forsikringsselskapers kapitalforvaltning for denne type eiendeler.

Kredittilsynet har tidligere foreslått overfor Finansdepartementet at bestemmelsene om eiendeler som kan dekke forsikringsmessige avsetninger i utkastet til ny kapitalforvaltningsforskrift må utvides til å omfatte gjenforsikringsandeler i skadeforsikring. Med de forbehold som er gitt over om selskapets ansvar for å ivareta hensynet til kundene, bør gjenforsikringsandelen av forsikringsforpliktelser i livsforsikring etter omstendighetene kunne medregnes fullt ut til blant de eiendeler som kan anvendes til dekning av de forsikringsmessige bruttoavsetninger.

Utkastet til ny forskrift om forsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning som var på høring høsten 2006 og med forventet ikrafttreden 1. januar 2008, bør derfor justeres for å ta høyde for dette forholdet.

Med bakgrunn i ovenstående kommentarer foreslår Kredittilsynet at følgende bestemmelser tas inn i utkastet til ny kapitalforvaltningsforskrift for forsikringsselskaper som en del av utkastets § 3-2:

Gjenforsikringseiendeler

6. *Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger i skadeforsikring, herunder gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie, gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning, gjenforsikringsandel av bruttoavsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler og gjenforsikringsandel av andre tekniske bruttoavsetninger.*
7. *Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i livsforsikring.*

Det foreslås at de nye bestemmelsene i forskriftsutkastet § 3-2 plasseres etter "Fordringer" men før "Fast eiendom". Dette innebærer at nummereringen av eiendelene fra og med nr. 7 i det foreliggende forskriftsutkastet må endres.

(De nye bestemmelsene bør uansett plasseres under en egen overskrift og ikke slås sammen med eiendelene som opplistes under overskriften "Fordringer".)

5.14 Overgangsregler

Etter årsregnskapsforskriften § 4-4 skal det i oppstillingsplanene gis sammenligningstall fra foregående årsregnskap. Etter IFRS vil kravet om sammenligningstall følge av IAS 1.

Ved overgang til nye virksomhetsregler vil det være problematisk for selskapene å gi sammenlignbar informasjon. Det foreslås derfor en overgangsregel om at selskapene ikke behøver å gi sammenligningstall første gang selskapet anvender de nye virksomhetsreglene. Selskapene behøver følgelig ikke gi sammenligningstall for første delårsregnskap og første årsregnskap etter overgangen til de nye virksomhetsreglene. Se utkast til § 7-3.

DEL III SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

6. Tilpasning til IFRS

6.1 Generelt

Som nevnt i avsnitt 5.1 er det ulike hensyn som må ivaretas ved tilpasning av årsregnskapsforskriften til IFRS. Regnskapsregelverket danner basis for rapportering av kapitaldekning og solvens, samt for hva som rapporteres i den offentlige myndighetsrapporteringen (FORT). For skadeforsikringsselskaper som inngår i IFRS-konsern⁸, vil en adgang til å benytte IFRS også i selskapsregnskapet, være kostnads- og ressursbesparende. For skadeforsikringsselskaper som ikke anvender IFRS i konsernregnskapet, vil innføring av et krav om å anvende IFRS fullt ut være utfordrende og ressurskrevende.

Hensynet til sammenlignbarhet kan tilsi at enkelte valgmuligheter i IFRS for selskapene, ikke foreslås tillatt i forsikringsselskapenes selskapsregnskap. Dette er for skadeforsikringsselskapers del aktuelt for forsikringsforpliktelser. Forenklingshensynet er størst i forhold til skadeforsikrings-selskaper som ikke anvender IFRS i selskapsregnskapet. Det kan tilsi særskilte lettelser for denne gruppen på mindre sentrale områder, gitt at sammenlignbarhetshensynet ivaretas i tilstrekkelig grad.

Det er tidligere foretatt tilpasning av årsregnskapsforskriften til IFRS i forhold til gjenforsikring og eiendommer som ble gjort gjeldende fra 2007. Nærmere redegjørelse om disse endringene er gitt i Kredittilsynets rundskriv 19/2007.

6.2 Forsikringskontrakter

6.2.1 Forsikringstekniske avsetninger

Etter gjeldende årsregnskapsforskrift skal skadeforsikringsselskaper vurdere forsikringstekniske avsetninger i samsvar med forsikringslovgivningen. I balansen føres de forsikringstekniske avsetningene som gjeld. Hvorvidt avsetningene kan anses som gjeld etter IFRS vurderes nærmere i øvrige deler av avsnitt 6.2. Som grunnlag for den vurderingen gis det her en nærmere beskrivelse av de mest sentrale avsetningstypene.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie reflekterer en periodisering av regnskapsperiodens forfalte premier. Periodisering foretas normalt ved anvendelse av pro-rata prinsippet, jf. årsregnskapsforskriften § 3-11. I praksis skal avsetningen dekke blant annet de forventede fremtidige brutto erstatningsutbetalinger for ikke inntrufne skadetilfeller relatert til forsikringer som er i kraft på balansedagen, samt forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse skadetilfellene. Avsetningsposten må følgelig ses i sammenheng med avsetningen for ikke avløpt risiko, jf. nedenfor.

Brutto erstatningsavsetning skal være tilstrekkelig til å dekke de forventede fremtidige erstatningsutbetalinger til skadetilfeller som er inntruffet innen balansedagen, enten disse

⁸ Med IFRS-konsern menes konsern som utarbeider konsernregnskap i samsvar med IFRS

skadetilfellene er anmeldt eller ikke, samt forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse skadetilfeller, jf. årsregnskapsforskriften § 3-12.

Avsetning for ikke avløpt risiko er avsetninger for forventede erstatninger og skadebehandlingskostnader relatert til fremtidige skadetilfeller under de forsikringer som løper på balansedagen, i den grad disse kostnadene ikke allerede er dekket av avsetningen for ikke opptjent premie, jf. årsregnskapsforskriften § 3-13.

Sikkerhetsavsetning skal sammen med premieavsetningen og erstatningsavsetningen til enhver tid minst dekke selskapets forsikringstekniske ansvar. Sikkerhetsavsetning foretas blant annet fordi den beregnede erstatningsavsetningen representerer et forventningsrett estimat og følgelig ikke tar høyde for usikkerhet og risiko. En tilsvarende vurdering kan legges til grunn for det beregnede premieansvaret, dvs. for de forventede erstatningsutbetalinger til fremtidige skadetilfeller som selskapet på balansedagen er kontraktsmessig forpliktet til å dekke. Sikkerhetsavsetningen kompenserer med andre ord for svakheter ved beregningen av erstatningsansvaret/erstatningsavsetningen.

Administrasjonsavsetning er avsetning for administrative kostnader ved skadeoppgjør i forbindelse med eventuell avvikling av forsikringsselskapet, jf. forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

Avsetning til naturskadefondet er knyttet til den (betinget) obligatoriske naturskadeforsikringen som følge av lov om naturskadeforsikring. Alle forsikringer som dekker brannrisiko skal også dekke skade etter naturulykker. Skadeforsikringsselskaper som tilbyr slike forsikringer skal være medlemmer av en felles skadepool, der inntrufne naturskadeerstatninger utliknes mellom selskapene. Skadeforsikringsselskapene tar en særskilt premie for naturskadeforsikringen, der premien er beregnet ut fra en felles premiesats gjeldende for alle skadeforsikringsselskapene som tegner brannforsikring, jf. forskrift av 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool. Av forskriften følger at differansen mellom regnskapsperiodens opptjente naturskadepremie og selskapets relative andel av regnskapsperioden erstatningskostnader – hensyntatt effekten av Naturskadepoolens reassuransedekning – skal tilføres naturskadefondet. Dette fondet skal utelukkende anvendes til dekning av framtidige naturskader.

Avsetning til garantiordningen er knyttet til skadeforsikringsselskapenes garantiordning, jf. banksikringsloven kapittel 2A. Dersom et skadeforsikringsselskap ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, skal garantiordningen bidra til å sikre utbetalinger av krav som følge av avtale om direkte skadeforsikring med dette selskapet, til sikrede og skadet tredjemann. Styret i garantiordningen skal i en slik situasjon innkalle kapital fra skadeforsikringsselskapene i ordningen for å dekke nevnte krav. For å møte mulige fremtidige utbetalinger til garantiordningens formål, skal selskapene foreta avsetninger beregnet med utgangspunkt i opptjent bruttopremie, jf. forskrift av 22. desember 2006 nr. 1617 om garantiordning for skadeforsikring § 4-2.

6.2.2 IFRS 4 - Generelt

Regnskapsføring av forsikringsforpliktelser er regulert i IFRS 4 *Forsikringskontrakter*. Denne standarden er en såkalt "fase 1" standard som er ment å gjøre enkelte begrensede forbedringer i

gjeldende praksis i påvente av at "fase 2" i IASBs prosjekt om forsikringskontrakter ferdigstilles. I påvente av mer fullstendige regler om innregning og måling (fase 2), er det etter IFRS 4 i utgangspunktet mulig å videreføre eksisterende regnskapsprinsipper for forsikringskontrakter. Det er imidlertid enkelte unntak fra dette utgangspunktet. Standarden inneholder også enkelte valgmuligheter for selskapene i forhold til å skifte regnskapsprinsipp. Standarden inneholder også krav til noteopplysninger.

Det er i vurderingen nedenfor lagt vekt på at IFRS 4 er en midlertidig standard. Kun i de tilfeller gjeldende årsregnskapsforskrift er til hinder for anvendelse av IFRS 4 foreslås endringer. I vurderingen nedenfor har fokus vært rettet mot de mest sentrale avsetningstypene, jf avsnitt 6.2.1.

6.2.3 Virkeområde (IFRS 4.2)

Kort om IFRS

Bestemmelsene i IFRS 4 gjelder forsikringskontrakter som selskapet utsteder og gjenforsikringskontrakter som selskapet innehar. En forsikringskontrakt er i vedlegg A til standarden definert som:

En kontrakt der den ene parten (forsikringsgiveren) påtar seg en betydelig forsikringsrisiko for en annen part (forsikringstakeren) ved å samtykke i å betale erstatning til forsikringstakeren dersom en angitt usikker framtidig hendelse (den forsikrede hendelsen) påvirker forsikringstakeren negativt.

Forsikringsrisiko er i samme vedlegg definert som "risiko, unntatt finansiell risiko, som overføres fra innehaveren av en kontrakt til utstederen". Vedlegg B til IFRS 4 gir nærmere veiledning om definisjonen. Hva som er å anse som forsikringsrisiko er nærmere utdypet i standardens vedlegg B8-B21, mens hvorvidt forsikringsrisiko er *betydelig* drøftes i vedlegg B22-B30.

Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler som faller utenfor virkeområdet til IFRS 4, må vurderes etter IAS 37, jf. IAS 37.5e. Avsetninger etter IAS 37 er eksisterende forpliktelse med usikkert oppgjørstidspunkt eller beløp, jf. IAS 37.10. Mulig plikt til å betale ut fra selskapet som bare vil inntreffe dersom fremtidige hendelser inntreffer, er å betrakte som betinget forpliktelse. Betingede forpliktelser skal ikke innregnes som forpliktelse, jf. IAS 37.27.

Vurdering og forslag

Forsikringslovgivningens krav til forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring er ikke utelukkende knyttet til eksisterende kontrakter med kundene. Kredittilsynet har identifisert tre typer avsetninger som det kan reises spørsmål om faller utenfor virkeområdet til IFRS 4; administrasjonsavsetning, avsetning til garantiordningen og avsetning til naturskadefondet.

Administrasjonsavsetning reflekterer utgifter som vil kunne oppstå dersom en mulig fremtidig hendelse inntreffer og som ikke er knyttet til forsikringsselskapets forsikringsrisiko overfor eksisterende (eller fremtidige) kunder. Følgelig synes administrasjonsavsetning å falle utenfor virkeområdet til IFRS 4 og må vurderes etter IAS 37. Kredittilsynet vurderer det slik at administrasjonsavsetningen er å betrakte som en betinget forpliktelse etter standarden og følgelig ikke kan innregnes som forpliktelse. Administrasjonsavsetningen må således klassifiseres som egenkapital.

Avsetning til garantiordningen er ment å dekke mulige fremtidige utbetalinger som følge av at et annet skadeforsikringsselskap ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser. Avsetningen er lovpålagt og reflekterer ikke forsikringsrisiko knyttet til selskapets egne forsikringskontrakter. Det fremgår av Guidance on Implementing IFRS 4 Insurance Contracts⁹ (IG Example 1.14) at garantifond som er etablert i henhold til lov ikke er å anse som en forsikringskontrakt, og følgelig ikke skal vurderes etter IFRS 4. Lovpålagte forpliktelser som garantiordningen er heller ikke å anse som finansielle forpliktelser, da finansielle forpliktelser er forbeholdt forpliktelser som er kontraktsmessige, jf. IAS 32.11 og AG 12. Det fremgår eksplisitt av IFRS 4 IG Example 1.14 (som nevnt ovenfor) at garantifond etablert ved lov er innenfor virkeområdet til IAS 37. Kredittilsynet vurderer det slik at avsetning til garantiordningen er å betrakte som en betinget forpliktelse etter IAS 37 og følgelig ikke kan innregnes som forpliktelse. Avsetning til garantiordning må således klassifiseres som egenkapital.

Avsetning til naturskadefondet er ment å dekke mulige fremtidige utbetalinger til erstatninger knyttet til fremtidige naturskader. Avsetningen reflekterer forsikringsrisiko og er knyttet til selskapets egne fremtidige forsikringskontrakter. Etter Kredittilsynets vurdering faller avsetning til naturskadefondet inn under virkeområdet til IFRS 4. Se avsnitt 6.2.6 for nærmere vurdering av hvordan den regnskapsmessige behandlingen av avsetningen blir etter IFRS 4.

For balanseoppstillingen innebærer dette at administrasjonsavsetning og avsetning til garantiordningen ikke lenger kan medregnes som forsikringsforpliktelser, men heretter må presenteres som egne poster under opptjent egenkapital, jf. ny balansepost 8.1 "Fond mv". Siden avsatte midler ikke kan utbetales til eierne, vil midlene være bundet egenkapital. Endringer i avsetningene føres direkte mot egenkapitalen og ikke over resultatet. Resultatpostene 9.3 og 9.5 i gjeldende resultatoppstilling foreslås derfor fjernet. Innregning av endringer direkte i egenkapitalen, innebærer at endringene må foretas mot andre egenkapitalposter, fortrinnsvis balanseposten "Annen opptjent egenkapital".

6.2.4 Virkeområde – innbygde derivater

IFRS 4.7-9 er nærmere omtalt i avsnitt 5.2.3. Kredittilsynet antar at bestemmelsen ikke har noen relevans for norske skadeforsikringsselskaper.

6.2.5 Virkeområde - dekomponering

IFRS 4.10-12 er nærmere omtalt i avsnitt 5.2.4. Kredittilsynet antar at bestemmelsen ikke har noen relevans for norske skadeforsikringsselskaper.

6.2.6 Avsetninger som ikke kan klassifiseres som gjeld (IFRS 4.14a)

Kort om IFRS

Etter IFRS 4.14a kan ikke forsikringsselskaper innregne eventuelle avsetninger til mulige fremtidige erstatningskrav dersom disse kravene oppstår i henhold til forsikringskontrakter som ikke finnes på rapporteringstidspunktet (for eksempel katastrofeavsetninger og utjevningssavsetninger). Bestemmelsen er blant annet begrunnet med at slike avsetninger ikke er forpliktelser etter IASBs rammeverk, fordi forsikringsgiver ikke har noen eksisterende plikt til å dekke tap som vil oppstå etter gjeldende kontraktsperiode, jf. IFRS 4 "Basis for

⁹ IASBs veiledning til hvordan bestemmelsene i IFRS 4 om forsikringskontrakter er å forstå.

Conclusions” avsnitt 89a (BC 89a). Selv om forsikringslovgivningen medfører at beløpet ikke er tilgjengelig for eierne, vil avkastningen på beløpet bli tilgjengelig for eierne (BC 89b).

Vurdering og forslag

Forsikringstekniske avsetninger etter forsikringslovgivningen i form av avsetning for ikke opptjent premie, erstatningsavsetning, avsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler samt andre tekniske avsetninger, anses alle som avsetninger som er knyttet til eksisterende kontrakter og diskuteres ikke nærmere her. Tilsvarende gjelder avsetning for ikke avløpt risiko under balanseposten ”Sikkerhetsavsetninger mv”. Øvrige avsetninger under balanseposten ”Sikkerhetsavsetninger mv” krever imidlertid en nærmere vurdering.

Sikkerhetsavsetning, jf. avsnitt 6.2.1, foretas fordi den beregnede erstatningsavsetningen representerer et forventningsrett estimat og følgelig ikke tar høyde for usikkerhet og risiko (sikkerhetsavsetningen kompenseres med andre ord for svakheter ved beregningen av erstatningsansvaret/erstatningsavsetningen). Dette taler for at de to avsetningskomponentene bør ses i sammenheng slik at en andel av sikkerhetsavsetningen betraktes som en integrert del av erstatningsavsetningen. En tilsvarende vurdering kan legges til grunn for det beregnede premieansvaret, dvs. for de forventede erstatningsutbetalinger som selskapet på balansedagen er kontraktsmessig forpliktet til å dekke (CBNI-skadene). Med denne tilnærmingen blir problemstillingen et målespørsmål og ikke et innregningsspørsmål. Som nevnt omhandler ikke IFRS 4 (fase 1), måleregler - jf. herunder IFRS 4.26 om at en forsikringsgiver ikke behøver å endre sine regnskapsprinsipper for forsikringskontrakter for å eliminere eventuell overdreven forsiktighet. IFRS 4.14a synes dermed ikke å være til hinder for at avsetningen fortsatt kan føres som en forpliktelse.

Avsetning til naturskadefondet, jf. avsnitt 6.2.1, foretas med utgangspunkt i eksisterende kontrakter, men avsetningen fjernes ikke ved kontraktenes opphør. Anvendelse av fondet kan således gå til dekning av fremtidige naturskader som ikke er knyttet til eksisterende forsikringskontrakter. I IFRS 4 ”Basis for Conclusions”, er det presisert at avsetninger knyttet til avsluttede kontrakter ikke kan klassifiseres som en forpliktelse selv om kontraktene typisk fornyes årlig – selskapet vil ikke ha noen eksisterende plikt for tap som inntreffer etter foreliggende kontraktsperiode.

Etter Kredittilsynets vurdering følger det av IFRS 4 at avsetning til naturskadefondet ikke kan innregnes og presenteres som forpliktelse, men må klassifiseres som egenkapital. For balanseoppstillingen innebærer dette at posten foreslås fjernet fra forsikringstekniske avsetninger og i stedet presenteres som egen post i opptjent egenkapital under balansepost 8.1 ”Fond mv”. Siden avsatte midler ikke kan utbetales til eierne, vil midlene være bundet egenkapital. Endringer i avsetningene føres direkte mot egenkapitalen og ikke over resultatet. Resultatposten 9.5 i gjeldende resultatoppstilling kan derfor fjernes.

Øvrige avsetninger etter forsikringslovgivningen, som er innenfor virkeområdet til IFRS 4; herunder avsetning for ikke avløpt risiko og sikkerhetsavsetning, vurderes fortsatt å kunne innregnes og presenteres som forpliktelse etter IFRS. I forslag til ny balanseoppstilling er disse inntatt under balansepost 10. ”Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring”.

6.2.7 Skyggeregnskap (IFRS 4.30) samt skjønsmessige deler (IFRS 4.34-35)

I skadeforsikring er de midlene som samles opp i et selskap ikke gjenstand for fordeling mellom selskap og kunder. Urealiserte gevinster/tap som føres direkte mot egenkapitalen etter IFRS, vil følgelig ikke påvirke størrelsen på de forsikringstekniske avsetningene. I likhet med

bruk av skyggeregnskap, vil sontringen mellom skjønsmessig del og garantert element heller ikke være aktuell i skadeforsikring.

6.2.8 Andre forhold

For øvrige bestanddeler i IFRS 4 enn de som er nevnt ovenfor, vises det til del II avsnittene 5.2.6 "Test av forpliktelsers tilstrekkelighet", 5.2.7 "Fjerning av forsikringsforpliktelser fra balansen", 5.2.9 "Endringer i regnskapsprinsipper" samt 5.2.11 "Virksomhetssammenslutning og porteføljeoverdragelse". Hva gjelder behandling av gjenforsikringsandeler, så er årsregnskapsforskriften allerede tilpasset IFRS 4 for skadeforsikring.

6.3 Innregning og måling mv utenom forsikringskontrakter

6.3.1 Finansielle instrumenter

Skadeforsikringsselskaper skal etter gjeldende regler vurdere finansielle omløpsmidler til virkelig verdi. Utlån og investeringer som holdes til forfall skal vurderes til amortisert kost, jf. henholdsvis utlånsforskriften og årsregnskapsforskriften §§ 3-6 til 3-6b. Andre finansielle anleggsmidler vurderes etter regnskapsloven § 5-3 til anskaffelseskost med betinget nedskrivningsplikt.

Systematikken og begrepsbruken er annerledes i IAS 39 enn det som har vært lagt til grunn i norsk regnskapsregulering, jf. avsnitt 5.3 for nærmere omtale. Videre innebærer IAS 39 en viss utvidelse av anvendelsesområdet for måling av virkelig verdi, noe som først og fremst antas å kunne ha effekt på langsiktige aksjeinvesteringer og fastrenteutlån. Reglene for sikringsbokføring innebærer en betydelig forskjell fra tidligere norsk regnskapspraksis, både med henblikk på målemetode og krav for øvrig.

Finansielle instrumenter utgjør en sentral del av skadeforsikringsselskapenes balanse. Etter Kredittilsynets vurdering tilsier hensynet til sammenlignbarhet at IAS 39 bør gjelde fullt ut for alle skadeforsikringsselskaper, jf. forslag til ny § 3-3 som erstatter gjeldende §§ 3-5 til 3-8.

6.3.2 Eiendom

IFRS har ulike vurderingsregler for henholdsvis investeringseiendommer (IAS 40) og eierbenyttet eiendom (IAS 16). Investeringseiendommer skal vurderes etter anskaffelseskostmodellen eller virkelig verdi modellen, jf. IAS 40.30. Eierbenyttet eiendom skal vurderes etter anskaffelseskostmodellen eller verdireguleringsmodellen, jf. IAS 16.29.

For skadeforsikringsselskaper er årsregnskapsforskriften tilpasset IFRS ved at investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, som et alternativ til anskaffelseskost, kan vurderes etter henholdsvis virkelig verdi modellen i IAS 40 og verdireguleringsmodellen i IAS 16, jf. §§ 3-13b og 3-13c.

Det foreslås en ytterligere tilpasning til IFRS ved å formulere ovennevnte bestemmelser slik at det fremgår at det er anskaffelseskostmodellen etter IFRS som skal anvendes dersom selskapet velger måling til anskaffelseskost, se utkast til §§ 3-4 og 3-5.

6.3.3 Investering i aksjer og andeler i datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet

Gjeldende rett

I selskapsregnskapet skal investeringer i datterselskap og tilknyttet selskap vurderes etter egenkapitalmetoden eller til anskaffelseskost, jf. regnskapsloven § 5-17. Deltakelse i felleskontrollert virksomhet skal regnskapsføres til anskaffelseskost, etter bruttometoden eller egenkapitalmetoden, jf. regnskapsloven § 5-18.

IFRS

Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.5.2.

Vurdering og forslag

Kredittilsynet ser ikke behov for å regulere forholdet eksplisitt i forskriften.

Skadeforsikringsselskap som inngår i IFRS-konsern vil som følge av forslag til ny § 1-2 ha krav til å følge IFRS, mens øvrige skadeforsikringsselskap i stedet vil kunne følge regnskapsloven §§ 5-17 og 5-18, jf. forslag til ny § 3-1.

6.3.4 Klassifikasjon av ansvarlig lån og fondsobligasjoner

Det vises til avsnitt 5.6 gjeldende for livsforsikringsselskaper. Det foreslås at tilsvarende gjøres gjeldende for skadeforsikringsselskaper, jf. nye balanseposter 7.3 og 9.4.

6.3.5 Konsernregnskap

Det vises til avsnitt 5.7 gjeldende for livsforsikringsselskaper. Det foreslås at tilsvarende gjøres gjeldende for skadeforsikringsselskaper.

6.3.6 Presentasjonsvaluta

Det vises til omtale i avsnitt 5.8 gjeldende for livsforsikringsselskaper. Det foreslås at gjeldende forskriftsbestemmelse videreføres også for skadeforsikringsselskaper.

6.3.7 Øvrige innregnings- og måleregler mv

Det vises til omtale i avsnitt 5.9 gjeldende for livsforsikringsselskaper og antar tilsvarende vil være gjeldende for skadeforsikringsselskaper. For de skadeforsikringsselskaper som ikke inngår i IFRS-konsern foreslås en mulighet til å anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5, herunder norske regnskapsstandarder på områder som ellers ikke eksplisitt er regulert i årsregnskapsforskriften, jf. forslag til ny § 3-1.

6.4 Delårsregnskap

6.4.1 Gjeldende rett

Årsregnskapsforskriften kapittel 7 inneholder bestemmelser om utarbeidelse av delårsregnskap. Plikten til å utarbeide delårsregnskap hvert kvartal er regulert i § 7-1. Delårsregnskapet skal omfatte resultatregnskap, poster utenom balansen og skal minst angi hovedpostene i oppstillingsplanene, jf. § 7-2. Det er videre krav til å gi enkelte tilleggsopplysninger i noter, jf. § 7-3 første til fjerde ledd.

Delårsregnskapet skal vedtas av selskapets styre innen 60 dager, jf. § 7-4.

I tillegg kommer norsk regnskapsstandard nr. 11 om delårsrapportering til anvendelse.

6.4.2 IFRS

IFRS inneholder ingen krav om at delårsregnskap skal utarbeides, hvor ofte de skal utarbeides eller tidspunkt for avleggelse av delårsrapport, jf. IAS 34.1. IAS 34 inneholder kun bestemmelser om hvordan delårsregnskap skal utarbeides dersom slike regnskap utarbeides i samsvar med IFRS.

Som et minimum skal delårsregnskapet bestå av (jf. IAS 34.8):

- sammendratt balanse,
- sammendratt resultatregnskap,
- sammendratt oppstilling over endringer i egenkapital,
- sammendratt kontantstrømoppstilling,
- og utvalgte forklarende noter.

Det er også krav til å gi sammenligningstall, jf. IAS 34.20-22.

Standarden krever at selskapet anvender samme regnskapsprinsipper i delårsregnskapet som i årsregnskapet, med unntak for de endringer som er foretatt etter siste delårsregnskap og som vil bli reflektert i regnskapene fremover (herunder neste årsregnskap), jf. IAS 34.28.

Det er krav til at selskapet skal gi enkelte opplysninger i noter, jf. IAS 34.15-18. Informasjonen skal normalt gis på år-til-dato-grunnlag, men også opplysninger om hendelser eller transaksjoner som er vesentlige for å forstås inneværende delårsperiode skal gis.

6.4.3 Vurdering og forslag

Forskriftsbestemmelsene om plikt til å utarbeide delårsregnskap (§ 7-1) og om vedtakelse av delårsregnskap (§ 7-4), er utenfor virkeområdet til IAS 34 og foreslås videreført. Det foreslås imidlertid at §§ 7-2 og 7-3 første og annet ledd erstattes av en ny bestemmelse som krever anvendelse av IAS 34, jf. forslag til ny § 6-2. Det foreslås videre en presisering om at resultatregnskap, balanse og oppstilling av endringer i egenkapital minst skal spesifiseres på hovedposter. Begrunnelsen for en slik presisering er de særskilte oppstillingsplanene som er regulert i årsregnskapsforskriften. Bestemmelsen innebærer en videreføring av gjeldende § 7-2 første ledd.

6.5 Oppstillingsplaner

6.5.1 Innledning

I motsetning til for livsforsikring, er virksomhetsreglene for skadeforsikring i all hovedsak uforandret. Behovet for endringer i årsregnskapsforskriftens oppstillingsplaner for resultat og balanse, vil derfor være langt mindre enn for livsforsikring. Tilpasning av oppstillingsplanene til IFRS, vil imidlertid være like aktuelt for skadeforsikring som for livsforsikring.

Tilpasning av årsregnskapsforskriftens oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse til IFRS, må gjennomføres innenfor rammene av forsikringsregnskapsdirektivet. I motsetning til for banker og vanlige foretak, er det for forsikringsselskapers del ikke inntatt noen eksplisitt bestemmelse i direktivet om adgang til å avvike fra direktivets oppstillingsplan.

Finansdepartementet har i Ot.prp. nr. 74 (2003-2004), vist til at norsk og internasjonalt regnskapsregelverk for forsikringsselskaper er under utvikling og at det er naturlig å hensynte dette ved utarbeidelse av nye regnskapsregler for forsikringsselskaper.

IFRS har bestemmelser om krav til innhold i balanse og resultatregnskap, men kravene innebærer mindre grad av standardisering enn det som følger av gjeldende årsregnskapsforskrift. Det er gitt enkelte bestemmelser om hvilke poster som minimum må spesifiseres i balanse og resultatregnskap, samt om informasjon som enten må gis i balanse/resultatregnskap eller i note. Videre er det enkelte bestemmelser i IFRS som har betydning i forhold til skillet mellom gjeld og egenkapital i balansen, jf. IFRS 4.14 og IAS 32.

6.5.2 Balanseoppstilling

Kredittilsynets forslag til tilpasning av oppstillingsplanen til IFRS, omfatter blant annet presentasjon av finansielle eiendeler inndelt i samsvar med målingen av eiendelene og klassifisering av administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefondet og avsetning til garantiordningen som egenkapital. Nærmere detaljer og øvrige justeringer er omtalt i merknader til endringer i § 4-5.

6.5.3 Resultatoppstilling

IFRS fordrer noen endringer i gjeldende resultatoppstilling for skadeforsikringsselskapene. Det er i likhet med livsforsikringsselskapene foreslått at inntekter og kostnader fra finansielle eiendeler og andre investeringer skal presenteres netto i resultatregnskapet, se nærmere omtale i avsnitt 5.11.3 om resultatoppstillingen for livsforsikringsselskaper.

Som en konsekvens av at administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefond og avsetning til garantiordning ikke skal presenteres som en forsikringsforpliktelse etter IFRS 4, men som bundet egenkapital, fjernes tilhørende resultatposter. Endringen i disse fondene skal ikke innregnes i resultatet.

Øvrige justeringer er omtalt i merknader til endringer i § 4-4.

6.5.4 Oppstilling av endringer i egenkapitalen

Gjeldende rett

I henhold til regnskapsloven § 3-2 første ledd kan årsregnskapet inneholde en oppstilling over endringer i egenkapital. Etter årsregnskapsforskriften § 5-6 skal selskapet enten i noter eller i oppstillingen av endringer i egenkapital opplyse om endringer i løpet av regnskapsåret.

IFRS

IAS 1 krever at finansregnskapet *skal* inneholde en egen oppstilling over endringer i egenkapital. En slik oppstillingsplan skal enten vise (1) andre endringer i egenkapitalen enn dem som skyldes transaksjoner med eierne eller (2) alle endringer i egenkapital i perioden. Dersom kun minimumskravene innarbeides i oppstillingen, jf. IAS 1.96, skal oppstillingen

benevnes som en oppstilling av innregnende inntekter og kostnader. Øvrige opplysninger om endringer i egenkapital må i så fall gis i noter, jf. IAS 1.97.

IFRS krever derimot ikke en standardisert oppstillingsplan, jf. IAS 1.101 som angir at opplysningskravene i IAS 1.96-97 kan oppfylles på flere forskjellige måter.

Det arbeides i IASB med et prosjekt vedrørende presentasjon i finansregnskapet. Prosjektet er delt inn i ulike faser der den første fasen nylig (tredje kvartal 2007) er sluttført, jf. avsnitt 5.11.5. Enkelte av endringene i IAS 1 vedrører oppstillingen av endringer i egenkapital. Disse endringene er ikke hensyntatt/innarbeidet i vurderinger og forslag nedenfor.

Vurdering og forslag

Årsregnskapsforskriften kan allerede sies å være tilpasset IFRS i den forstand at årsregnskapet kan inneholde en oppstilling av endringer i egenkapital. En ytterligere tilpasning til IFRS vil innebære at oppstillingen gjøres pliktig. Innføring av en pliktig oppstilling av endringer i egenkapital vil kunne erstatte "Overføringer og disponeringer" i resultatregnskapet samt § 5-6 om å gi opplysninger om endringer i egenkapital i note.

Blant annet hensynene til offentlig kontroll og statistikk, taler for at alle endringer i egenkapital fremkommer samlet i en egen oppstilling. Det foreslås derfor en oppstillingsplan som innarbeider alle opplysningene i IAS 1.96-97. Til forskjell fra IFRS forelås det en standardisert oppstilling av endringer i egenkapitalen, jf. forslag til ny § 4-8.

6.6 Noteopplysninger

Det foreslås tilsvarende endringer som for livsforsikringsselskaper, jf. avsnitt 5.12. Forsikringsselskapene skal gi opplysninger i samsvar med IFRS 4 om forsikringskontrakter og IFRS 7 om opplysninger om finansielle instrumenter, jf. forslag til § 5-1 annet ledd.

Årsregnskapsforskriftens krav til noteopplysninger som anses overlappende med informasjonskravene i IFRS 7 og IFRS 4 er foreslått opphevet – det gjelder nåværende §§ 5-7, 5-12 tredje til femte ledd, 5-13 til 5-19 samt 5-24. Gjeldende krav til noteopplysninger som er særskilt relatert til skadeforsikringsvirksomheten foreslås videreført i sin nåværende form – med enkelte tekniske justeringer.

Det er videre ansett som hensiktsmessig å innta enkelte av notekravene i IAS 1, jf. forslag til § 5-1 tredje ledd og § 5-4.

Det er i dette høringsnotatet ikke vurdert tilpasningen til foreslåtte endringer i forskrift om forenklet IFRS. Det vil tilsvarende som for livsforsikringsselskapene være aktuelt å foreta en slik vurdering i etterkant av at eventuelle endringer i forenklingsforskriften er vedtatt.

6.7 Konsekvenser for soliditetsregelverket

I dette avsnittet redegjøres det kort for konsekvensene av IFRS-tilpasningen av årsregnskapsforskriften for soliditetsregelverket som skadeforsikringsselskapene er underlagt, herunder

kapitaldekningsforskriftene, solvensmarginforskriften og forskriften om forsikringsselskaperes kapitalforvaltning.

6.7.1 Klassifisering av administrasjonsavsetning, avsetning til garantiordningen og avsetning til naturskadefondet

Kapitaldekningsregelverket

Det fremgår av drøftingen i avsnitt 6.2.3 og 6.2.6 foran at IFRS-tilpasningen av årsregnskapsforskriften innebærer at administrasjonsavsetning, avsetning til garantiordningen og avsetning til naturskadefondet heretter vil inngå i skadeforsikringsselskaperes egenkapital. Av drøftingen fremgår det imidlertid videre at disse avsetningsstørrelsene vil ha status som bundet egenkapital. Dette henger bl.a. sammen med at de tre størrelsene representerer pliktige avsetninger basert på regler nedfelt i hhv. forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring, forskrift av 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool og forskrift av 22. desember 2006 nr. 1617 om garantiordning for skadeforsikring. I forslaget til ny oppstillingsplan for skadeforsikringsselskaperes balanse er de tre avsetningsstørrelsene følgelig tatt inn som nye underposter under ”8.1 Fond mv.”.

Som følge av klassifiseringen som bundet egenkapital – samt det forhold endringene i årsregnskapsforskriften (så langt som mulig) skal være nøytrale med hensyn til de samlede soliditetskravene – vil de tre avsetningsstørrelsene ikke kvalifisere for å inngå i ansvarlig kapital etter forskrift 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak (beregningsforskriften). Siden beregningsforskriften inneholder en *eksplisitt* opplisting av de kapitalelementer som kan inngå i kjernekapitalen (jf. forskriftens § 3), og denne opplistingen ikke omfatter administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefondet og avsetning til garantiordningen, er det etter Kreditilsynets vurdering ikke nødvendig å foreta endringer i kapitaldekningsregelverket. Konsekvensene for kapitaldekningsregelverket av reklassifiseringen av de tre avsetningsstørrelsene er følgelig mer eller mindre identisk med konsekvensen av å klassifisere risikoutjevningsfondet som egenkapital, jf. kommentarene i avsnitt 5.13.1.

Det vises for øvrig til forslaget i avsnitt 5.13.1 om å presisere beregningsforskriften § 3 nr. 9 (”annen egenkapital”) for å unngå eventuelle misforståelser med hensyn til hvilke kapitalelementer som kan omfattes av denne posten. I tillegg foreslås en endring i årsregnskapsforskriftens bestemmelser om balansen i skadeforsikring ved å innføre en ny post 7.4 ”Annen innskutt egenkapital” og presisere gjeldende post 8.2 slik at den blir hetende ”Annen opptjent egenkapital”.

Solvensmarginregelverket

Ifølge det gjeldende solvensmarginregelverket for skadeforsikringsselskaper inngår ikke minstekravet til administrasjonsavsetning og avsetning til garantifondet i selskaperes solvensmarginkapital. Videre kan bare en avtakende andel av avsetningen til naturskadefondet medregnes som annen solvensmarginkapital i en overgangsperiode som løper frem til og med 31. desember 2007.

Reklassifiseringen av de tre avsetningsstørrelsene innebærer følgelig ikke noe behov for endringer i solvensmarginforskriften for skadeforsikringsselskaper.

Regelverket for tekniske avsetninger i skadeforsikring

I forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring, er administrasjonsavsetningen definert slik at den relateres til "administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør ved en eventuell avvikling av selskapet" (vår understrekning), og det er bl.a. dette aspektet som er vektlagt ved vurderingen mot virkeområdet til IFRS 4, jf. avsnitt 6.2.3.

Regelverket for tekniske avsetninger i skadeforsikring har imidlertid blitt praktisert på en slik måte at (minste)kravet til administrasjonsavsetning har blitt sett i sammenheng med den relativt snevre avgrensingen av de eksterne og interne skadebehandlingskostnader som kan inngå i erstatningskostnadene og følgelig i erstatningsavsetningen, jf. §§ 4-15 og 4-27 tredje ledd i gjeldende årsregnskapsforskrift samt punkt 4.15 i Kredittilsynet rundskriv 11/2006. Det kan følgelig hevdes at en del av administrasjonsavsetningen i praksis har dekket skadebehandlingskostnader relatert til inntrufne, men ikke oppgjorte skadetilfeller.

Med bakgrunn i bl.a. de foranstående kommentarer vil Kredittilsynet vurdere å foreslå endringer i regelverket for tekniske avsetninger i skadeforsikring slik at (minste)kravet til erstatningsavsetning heretter vil omfatte avsetninger til dekning av *alle* direkte og indirekte skadebehandlingskostnader relatert til inntrufne, men ikke oppgjorte skadetilfeller. I denne vurderingen vil tilsynet spesielt se hen til gjeldende praksis i andre land, bl.a. Danmark og Sverige. Avhengig av utfallet av vurderingen vil administrasjonsavsetningen helt eller delvis kunne bli omklassifisert fra bundet egenkapitalfond til annen opptjent egenkapital.

6.7.2 Kort om behovet for andre regelverksendringer

Beregningsforskriften § 7 bokstav c

Den foreslåtte tilføyelsen til beregningsforskriften § 7 bokstav c gjelder tilsvarende for skadeforsikring, jf. problemstillingene relatert til virksomhetssammenslutninger og porteføljeoverdragelser som drøftes i avsnitt 5.13.6.

Utkastet til ny kapitalforvaltningsforskrift

Behovet for justering av kapitalforvaltningsregelverket som følge av overgangen til bruttoføring av de forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring er tidligere tatt opp med Finansdepartementet, jf. Kredittilsynets brev av 26. januar 2007. I brevet foreslås et par justeringer i utkastet til ny forskrift om forsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning som ble sendt på høring av Finansdepartementet 27. juli 2006.

For det første må definisjonen av forsikringsmessige avsetninger i forskriftsutkastets § 1-2 endres, slik at annet punktum i lyder:

I skadeforsikring menes brutto premieavsetning, brutto erstatningsavsetning samt avsetninger som tilsvarende minstekravene til sikkerhetsavsetning og administrasjonsavsetning som følger av bestemmelsene i forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

For det andre må bestemmelsene om hvilke eiendeler som kan dekke forsikringsmessige avsetninger justeres, jf. drøftingen i avsnitt 5.13.7 foran.

DEL IV PENSJONSFORETAK

7. Pensjonskasser

Pensjonskasser er underlagt regnskapsloven og forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser.

Gjeldende regnskapsregler for pensjonskasser er i all hovedsak de samme for pensjonskasser som for livsforsikringsselskaper. Videre vil de nye virksomhetsreglene i forsikringsloven kapittel 9, som trer i kraft fra 1. januar 2008, også gjelde for pensjonskasser. De samme hensynene som ligger bak forslagene til endringer i regnskapsreglene for livsforsikringsselskaper, vil således også ha gyldighet for pensjonskasser, jf. kapittel 5.

Det foreslås som en midlertidig løsning at bestemmelsene om livsforsikringsselskaper, i årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper, gis tilsvarende anvendelse for pensjonskasser så langt de passer, jf. forslag til ny § 1-1 tredje ledd i årsregnskapsforskriften for pensjonskasser. Nåværende § 1-2 og kapittel 2 til 9 i nevnte forskrift foreslås opphevet.

Kredittilsynet vil foreta en nærmere vurdering av pensjonskasseforskriften på et senere tidspunkt.

8. Innskuddspensjonsforetak

I dette høringsnotatet er det ikke foretatt noen vurdering av særregler som eventuelt bør gjelde for innskuddspensjonsforetak. Kredittilsynet vil foreta en vurdering på et senere tidspunkt.

DEL V ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Det antas at forslaget om å tilpasse regnskapsreglene til IFRS, ikke vil ha nevneverdige konsekvenser for kunder i livsforsikringsselskaper. Regnskapsreglene danner utgangspunkt for beregning av avkastning fra eiendeler i kundeporteføljene. Effekten av tilpasning av regnskapsreglene til IFRS for slike eiendeler (finansielle instrumenter og eiendom) antas å være liten, se høringsnotatets avsnitt 5.3.3, avsnitt 5.4.2 og avsnitt 5.5.3 for nærmere omtale av forskjellen mellom gjeldende og foreslåtte regler. Øvrige tilpasninger til IFRS antas ikke å ha konsekvenser for kunder i livsforsikringsselskaper.

For forsikringsselskaper som inngår i konsern der konsernregnskapet utarbeides etter IFRS, innebærer forslaget en mulighet for i større grad å benytte samme regnskapsprinsipper i konsernregnskap og selskapsregnskap, noe som antas å være kostnads- og ressursbesparende for disse selskapene. I forhold til andre forsikringsselskaper, er det i forslaget tatt høyde for at anvendelse av IFRS kan være utfordrende og ressurskrevende, jf avsnitt 5.9 og 6.3.7, gjennom en særskilt adgang til å benytte regnskapsloven kapittel 4 og 5 istedenfor IFRS på mindre sentrale områder, jf utkast til ny § 3-1.

DEL VI FORSKRIFTSUTKAST

9. Merknader til utkast til forskriftsendringer

Merknader til utkast til endringer i forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper

Til endring i § 1-1 første ledd

Teknisk endring ved at henvisning til forsikringsvirksomhetsloven erstattes av henvisning til forsikringsloven.

Til opphevelse av nåværende § 1-1 fjerde ledd

Etter § 1-1 fjerde ledd gjelder bestemmelsene i regnskapsloven med mindre annet følger av årsregnskapsforskriften. I henhold til utkast til forskriftsendringer, vil forholdet til regnskapsloven fremgå av egne paragrafer, jf. forslag til §§ 1-2 til 1-4.

Til endringer i § 1-2

Første punktum innebærer at forsikringsselskaper og filialer ved utarbeidelse av selskapsregnskapet, skal anvende IFRS med de begrensninger og avvik som følger av forskriftens bestemmelser for øvrig. Plikten til å anvende IFRS begrenses blant annet gjennom § 3-3 første ledd om forbud mot å endre regnskapsprinsipp for forsikringskontrakter, §§ 4-4 til 4-7 om oppstillingsplaner og § 5-1 annet ledd annet punktum om adgang til å fravike kravene i IFRS til å gi opplysninger i noter.

Annet punktum innebærer at forsikringsselskaper ikke kan anvende regnskapslovens adgang til å følge IFRS fullt ut, men må følge begrensningene som nevnt i årsregnskapsforskriften, jf. kommentarene til første punktum.

Til § 1-3

Første ledd viderefører nåværende § 2-7.

Annet ledd innebærer at forsikringsselskaper som ikke har aksjer, grunnfondsbevis eller obligasjoner notert på børs, autorisert markedsplass eller tilsvarende regulert marked i utlandet, kan velge mellom å utarbeide konsernregnskap etter IFRS fullt ut eller med de begrensninger som følger av årsregnskapsforskriften.

Til ny § 1-4

Bestemmelsen innebærer at forsikringsselskapene unntas fra de samme bestemmelsene i regnskapsloven som andre selskaper som utarbeider konsern og selskapsregnskap etter IFRS fullt ut. Det er likevel et forbehold om at andre bestemmelser i årsregnskapsforskriften kan overstyre denne bestemmelsen. Det vises her spesielt til den begrensede adgangen i ny § 3-1 til å benytte regnskapsloven kapittel 4 og 5.

Til opphevelse av nåværende §§ 2-3 og 2-5:

Bestemmelsene om konsernregnskap i §§ 2-3 og 2-5 erstattes av regler i IFRS. Se omtale i avsnitt 5.7.

Til opphevelse av nåværende § 2-7:

§ 2-7 angir hvilke bestemmelser i årsregnskapsforskriften som kommer til anvendelse for konsernregnskap utarbeidet i henhold til regnskapsloven § 3-9. Bestemmelsen videreføres i ny § 1-3.

Til opphevelse av nåværende §§ 3-1 til § 3-10:

Bestemmelsene foreslås opphevet som en tilpasning til IFRS og erstattet med ny bestemmelser, se nedenfor.

Til § 3-1

Det vises til omtale i avsnitt 5.9/6.3.6.

Til § 3-2

Bestemmelsen er ment å regulere anvendelsen av IFRS 4 i forsikringsselskaperes selskapsregnskap. Det vises generelt til avsnitt 5.2 og avsnitt 6.2 for nærmere omtale.

Første ledd er ment å klargjøre hvilke bestemmelser som gjelder for innregning og måling av forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring og forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring.

Annet ledd er omtalt i avsnitt 5.2.3/6.2.4

Tredje ledd er omtalt i avsnitt 5.2.4/6.2.5.

Fjerde ledd er omtalt i avsnitt 5.2.6/6.2.8.

Femte ledd er omtalt i avsnitt 5.2.7/6.2.8.

Sjette ledd viderefører nåværende § 3-13a for skadeforsikring og utvides til også å gjelde livsforsikring, jf. nærmere omtale i avsnitt 5.2.8/6.1.

Syvende ledd er omtalt i avsnitt 5.2.9/6.2.8.

Åttende ledd er omtalt i avsnitt 5.2.11/6.2.8.

Til § 3-3

Bestemmelsen innebærer blant annet at selskaper omfattet av § 3-1 ikke kan anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5 på innregning, fraregning og måling av finansielle instrumenter. For øvrig vises det til nærmere omtale i avsnitt 6.3.1.

Til § 3-4

Bestemmelsen tilsvarer nåværende § 3-13b.

Til § 3-5

Bestemmelsen tilsvarer nåværende § 3-13c.

Til § 3-6

Bestemmelsen er omtalt i avsnitt 6.2.3.

Til § 3-7

Bestemmelsen er omtalt i avsnitt 6.2.3 og avsnitt 6.2.6.

Til § 3-8

Bestemmelsen er omtalt i avsnitt 6.2.3.

Til § 3-9

Første ledd klargjør hvilke forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring som skal innregnes som forsikringsforpliktelse og hvilke avsetninger som skal innregnes som egenkapital. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 6.2.3 og 6.2.6.

Annet ledd innebærer at det ikke er adgang til å måle forsikringstekniske avsetninger på annen måte enn det som følger av forsikringslovgivningen. Se også § 3-9 første ledd. Det vises for øvrig til nærmere omtale i avsnitt 5.2.9.

Til opphevelse av nåværende § 3-13a

Bestemmelsen videreføres i ny § 3-2 sjette ledd.

Til opphevelse av nåværende § 3-13b

Bestemmelsen videreføres i ny § 3-4.

Til opphevelse av nåværende § 3-13c

Bestemmelsen videreføres i ny § 3-5.

Til opphevelse av nåværende §§ 3-14 til 3-18

Nåværende § 3-14 om bygninger og andre faste eiendommer erstattes av to nye bestemmelser der ny § 3-14 omhandler investeringseiendommer, mens ny § 3-15 omhandler eierbenyttet eiendom. Forslaget er nærmere omtalt i avsnitt 5.4.

Nåværende § 3-15 om aksjer og andeler i datterselskap og tilknyttet selskap erstattes av ny § 3-16. Forslaget er nærmere omtalt i avsnitt 5.5.

Nåværende § 3-16 om deltakelse i felles kontrollert virksomhet erstattes av ny § 3-17. Forslaget er nærmere omtalt i avsnitt 5.5.

Nåværende § 3-17 om kursreguleringsfond foreslås opphevet, da fondet nå er regulert i forsikringsloven § 9-20.

Nåværende § 3-18 om forsikringsmessige avsetninger erstattes av nye §§ 3-2, 3-18 og 3-19.

Til § 3-13

Bestemmelsen innebærer blant annet at selskaper omfattet av § 3-1 ikke kan anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5 på innregning, fraregning og måling av finansielle instrumenter. For øvrig vises det til nærmere omtale i avsnitt 5.3.

Til § 3-14

Det vises til omtale i avsnitt 5.4.

Til § 3-15

Det vises til omtale i avsnitt 5.4.

Til § 3-16

Det vises til omtale i avsnitt 5.5.

Til § 3-17

Det vises til omtale i avsnitt 5.5.

Til § 3-18

Det vises til omtale i avsnitt 5.2.5.

Til § 3-19

Første ledd første punktum klargjør hvilke forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring som skal innregnes som forsikringsforpliktelser og hvilke avsetninger som skal innregnes som egenkapital, jf. § 3-18 og omtale i avsnitt 5.2.5. Første ledd annet punktum er nærmere omtalt i avsnitt 5.2.10.

Oppstillingsplaner

Til § 4-2

Endringene er av teknisk og begrepsmessig karakter.

Til opphevelse av nåværende §§ 4-4 og 4-5

Nåværende § 4-4 erstattes, gjennom reguleringen i § 1-2, av bestemmelsene om sammenligningsinformasjon i IFRS, jf. IAS 1.36-41.

Nåværende § 4-5 om nettoføring erstattes, gjennom reguleringen i § 1-2, av bestemmelsene om nettoføring i IFRS, jf. IAS 32.42-50.

Til § 4-4

Merknadene nedenfor knytter seg til foreslåtte endringer i resultatregnskapet for skadeforsikringsselskaper. Poster som ikke er kommentert, er ikke foreslått endret.

Post 1. Premieinntekter

Posten samsvarer med nåværende post 1, men likevel slik at ordlyden i post 1.4 er noe endret for bedre å reflektere postens innhold.

Post 4. Erstatningskostnader i skadeforsikring

Posten samsvarer med nåværende post 4, men likevel slik at ordlyden i postene 4.1.2 og 4.2.2 er noe endret for bedre å reflektere postenes innhold.

Post 9. Endring i sikkerhetsavsetning m.v. i skadeforsikring

Nåværende post 9.3 "Endring i administrasjonsavsetning", post 9.4 "Endring i avsetning til naturskadefondet" og post 9.5 "Endring i avsetning til garantiordningen", foreslås fjernet som en følge av at disse avsetningene ikke kan klassifiseres som gjeld eller forpliktelse i balansen. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 6.2.3 og 6.2.6.

Post 11. Netto inntekter fra investeringer

Nåværende post 11 "Inntekter fra finansielle eiendeler" og post 12 "Kostnader knyttet til finansielle eiendeler" foreslås slått sammen til ny post 11 "Netto inntekter fra investeringer". Det vises til nærmere omtale i avsnitt 6.5.3, kfr. 5.11.3.

Andre endringer i resultatregnskapet

Som en tilpasning til IFRS videreføres ikke nåværende post 18 og 19 for ekstraordinære inntekter og kostnader, jf. IAS 1.85. Videre er ordlyden i post 16 (nåværende post 17) justert.

Til § 4-5

Post 1. Immaterielle eiendeler

Posten tilsvarende nåværende post 1 med unntak av utsatt skattefordel som er flyttet til post 5.3. Endringen har sammenheng med at utsatt skattefordel (eiendeler ved skatt) ikke er en immateriell eiendel etter IFRS.

Post 2. Investeringer

Overskriften er endret fra "Finansielle eiendeler" til "Investeringer", da "finansielle eiendeler" ikke er dekkende i forhold til hvilke eiendeler som inngår i posten.

Underpostene til post 2 er begrepsmessig endret som følge av IFRS.

Post 5. Andre eiendeler

Post 5.1 (nåværende post 4.1) er begrepsmessig delvis tilpasset IFRS. Ny post 5.3 Eiendeler ved skatt erstatter gjeldende post 1.2 Utsatt skattefordel, for bedre å samsvare med IFRS, jf. merknader til post 1.

Post 6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Posten er noe endret ved at opptjente, ikke mottatt renteinntekter ikke lenger skal inngå i denne posten. Endringen er ment å muliggjøre en samlet verdsettelse av respektive finansielle instrumenter etter IFRS.

Post 7. Innskutt egenkapital

Posten er endret ved to nye underposter. Post 7.3 omfatter egenkapitalandelene av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter som etter IFRS skal klassifiseres som egenkapital, jf. IAS 32. Post 7.4 omfatter annen innskutt egenkapital som ikke inngår i post 7.1 til post 7.3.

Post 8. Opptjent egenkapital

Posten er endret gjennom tre nye underposter; post 8.1.3 "Administrasjonsavsetning", post 8.1.4 "Avsetning til naturskedefondet" og post 8.1.5 "Avsetning til garantiordningen". Det vises til nærmere omtale i avsnitt 6.2.3 og 6.2.6.

Post 9. Ansvarlig lånekapital mv.

Posten er endret gjennom en ny underpost for fondsobligasjoner (ny post 7.4).

Post 10. Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring

Posten omfatter forsikringstekniske avsetninger som i henhold til § 3-9 første ledd skal innregnes som forsikringsforpliktelser.

Post 11. Avsetninger for forpliktelser

Posten tilsvarende nåværende post 10, med enkelte begrepsmessige tilpasninger til IFRS. Videre er post 11.2 (nåværende 10.2) inndelt i to underposter. .

Post 13. Forpliktelser

Posten og underpostene er begrepsmessig endret ved at "forpliktelser" erstatter "gjeld", i samsvar med begrepsbruken i IFRS. Videre er finansielle derivater som finansielle forpliktelser inntatt på én underpost, da alle derivater skal måles til virkelig verdi etter IFRS.

Post 14. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Posten er noe endret ved at opptjente, ikke mottatte rentekostnader ikke lenger skal inngå i denne posten. Endringen er ment å muliggjøre en samlet verdsettelse av respektive finansielle instrumenter etter IFRS.

Til § 4-6

Post 2, 3 og 12.

Nåværende post 2 "Inntekter fra finansielle eiendeler" og post 8 "Kostnader knyttet til finansielle eiendeler" forslås fordelt på kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen og selskapsporteføljen. For å redusere detaljeringsgraden i resultatregnskapet foreslås det at inntekter og kostnader presenteres netto for hver av porteføljene. Dette er nærmere omtalt i avsnitt 5.11.3.

Post 5. Erstatninger

Posten tilsvare nåværende post 5, likevel slik at ordlyden i post 5.1.2 og 5.2.2 er noe endret for bedre å reflektere postens innhold.

Post 6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser

Posten er begrepsmessig tilpasset ny forsikringslov. Underoppdelingen av posten følger samme systematikk som balansepost 12.

Post 7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje

Posten omfatter alle endringer i forsikringsforpliktelser til dekning av verdien av særskilt investeringsportefølje. Premiereserven og tilhørende gjenforsikringsandel skal presenteres på egne linjer, og øvre endringer skal presenteres under post 7.3 "Endringer i andre avsetninger". Ved tilflytting av en forsikringskontrakt med investeringsvalg føres eventuelle tilhørende tilleggsavsetninger under post 7.4.

Post 8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser

Under post 8 presenteres alle midler som i henhold til forsikringsloven med tilhørende forskrift, skal tilordnes kontrakter med kontraktsfastsatte ytelser som overskudd på henholdsvis avkastningsresultatet og risikoresultatet. Andre midler som tilordnes kontraktene som overskudd presenteres i post 8.3 "Annen tilordning av overskudd".

Post 9. Forsikringsrelaterte driftskostnader

Posten samsvarer med nåværende post 7, med unntak av ny post 9.1 "Forvaltningskostnader" som reflekterer kostnader knyttet til forvaltning av midler i kundeporteføljene.

Post 14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen

Ny post 14.1 "Forvaltningskostnader" reflekterer kostnader knyttet til forvaltning av midler i selskapsporteføljen. Ny post 14.2 viderefører nåværende post 17.

Andre endringer i resultatregnskapet

Tilsvarende som i oppstillingsplanen for skadeforsikring videreføres ikke postene for ekstraordinære inntekter og kostnader. I henhold til IFRS er det ikke anledning til å presentere inntekter og kostnader som ekstraordinære, jf. IAS 1.85.

Til § 4-7

For de generelle utgangspunkter og de mest sentrale forslag til endringer i balansen, se avsnitt 5.11.2. Her kommenteres øvrige endringer i balansen.

Post 1. Immaterielle eiendeler

Posten tilsvarende nåværende post 1 med unntak av utsatt skattefordel som er flyttet til post 5.3. Endringen har sammenheng med at utsatt skattefordel (eiendeler ved skatt) ikke er en immateriell eiendel etter IFRS.

Post 2. Investeringer

Overskriften er endret fra "Finansielle eiendeler" til "Investeringer", da "Finansielle eiendeler" ikke er dekkende i forhold til hvilke eiendeler som inngår i posten.

Underpostene til post 2 er noe endret som følge av IFRS. Blant annet er bygninger og andre faste eiendommer inndelt i investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom.

Post 3. Gjensikringsandel av forsikringsforpliktelser

Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.2.8.

Post 5. Andre eiendeler

Post 5.1 er begrepsmessig delvis tilpasset IFRS. Ny post 5.3 "Eiendeler ved skatt" erstatter gjeldende post 1.2 "Utsatt skattefordel", for bedre å samsvare med IFRS, jf. merknader til post 1.

Post 6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Posten er noe endret ved at opptjente, ikke mottatte renteinntekter ikke lenger skal inngå i denne posten. Endringen er ment å muliggjøre en samlet verdsettelse av respektive finansielle instrumenter etter IFRS.

Post 7. Investeringer i kollektivporteføljen

Det vises til merknader til post 2.

Post 8. Investeringer i investeringsvalgporteføljen

Det vises til merknader til post 2.

Post 9. Innskutt egenkapital

Posten er endret ved to nye underposter. Post 9.3 omfatter egenkapitalandelene av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter som etter IFRS skal klassifiseres som egenkapital, jf. IAS 32. Post 9.4 omfatter annen innskutt egenkapital som ikke inngår i post 9.1 til post 9.3.

Post 10. Opptjent egenkapital

Posten er endret gjennom ny post 10.1 "Fond", med underpostene "Fond for vurderingsforskjeller", "Fond for urealiserte gevinster" og "Risikoutjevningfond". Det vises til avsnitt 5.2.5 for nærmere omtale av klassifisering av risikoutjevningfond som egenkapital. Fond for vurderingsforskjeller og fond for urealiserte gevinster, er nærmere omtalt i avsnitt 5.13.

Post 11. Ansvarlig lånekapital mv.

Posten er endret gjennom en ny underpost for fondsobligasjoner (ny post 11.4).

Post 12. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser

Endringen i hovedpostens ordlyd fra "Forsikringsmessige avsetninger" til "Forsikringsforpliktelser" tilkjenner at det kun er forsikringsmessige avsetninger som er forsikringsforpliktelser etter IFRS som skal presenteres under post 12.

Kursreguleringsfond er etter forsikringsloven utelukkende knyttet til kontrakter med kontraktsfastsatte ytelser. Gjeldende post 10. "Kursreguleringsfond", er derfor fjernet og i stedet inntatt under post 12.

Som nevnt ovenfor skal forsikringsforpliktelser presenteres brutto, dvs. uten fradrag for gjenforsikringsandeler. Særskilt presentasjon av gjenforsikringsandeler under premiereserve, erstatningsavsetning og erstatningsavsetning, er derfor fjernet fra forsikringsforpliktelsene.

Post 13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje

Post 13 viderefører gjeldende post 12, men underspesifikasjonen er endret som følge av nye virksomhetsregler.

Post 14. Avsetninger for forpliktelser

Posten tilsvare nåværende post 13, med enkelte begrepsmessige tilpasninger til IFRS. Videre er post 14.2 (nåværende 13.2) inndelt i to underposter.

Post 16. Forpliktelser

Posten og underpostene er begrepsmessig endret ved at "forpliktelser" erstatter "gjeld", i samsvar med begrepsbruken i IFRS. Videre er finansielle derivater som finansielle forpliktelser inntatt på én underpost, da alle derivater skal måles til virkelig verdi etter IFRS.

Post 17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Posten er noe endret ved at opptjente, ikke mottatte rentekostnader ikke lenger skal inngå i denne posten. Endringen er ment å muliggjøre en samlet verdsettelse av respektive finansielle instrumenter etter IFRS.

Til § 4-8

Etter bestemmelsen skal selskapene innarbeide en standardisert oppstilling av endringer i egenkapital i løpet av perioden. Endringer i egenkapital skal angis for hver egenkapitalpost, jf. § 4-8 første ledd. Annet ledd beskriver rekkefølgen av og detaljnivået på opplysninger.

Innføring av en pliktig oppstilling av endringer i egenkapital erstatter "Overføringer og disponeringer" i resultatregnskapet samt § 5-6 om å gi opplysninger om endringer i egenkapital i note.

Post 2. Effekten av endringer av regnskapsprinsipper og korrigeringer er feil

I post 2 føres den samlede endringen av hver egenkapitalpost med bakgrunn i virkningen av endringer av regnskapsprinsipper og korrigeringer av feil innregnet i inngående egenkapital i henhold til IAS 8.

Post 3. Korrigert inngående balanse

Summen av inngående egenkapital og justeringer av egenkapital i henhold til IAS 8, gir korrigert inngående balansen.

Post 4. Periodens resultat

For årsregnskapet vil periodens resultat tilsvare årsresultatet, jf. § 4-4 post 18 (skadeforsikring) og § 4-6 post 18 (livsforsikring).

Post 5. Inntekts-/kostnadsposter, samt nettosum, innregnet direkte i egenkapital

Her føres verdiendringer som er innregnet direkte i egenkapitalen i henhold til IAS 39 (eiendeler tilgjengelige for salg mv.) og IAS 16 (eierbenyttet eiendom innregnet etter verdireguleringsmodellen).

Post 6. Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapital
I de tilfeller urealiserte verdiendringer på eiendeler (se merknader til post 5) i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen er innregnet direkte i egenkapital, skal de tilknyttede justeringene av forsikringsforpliktelsene innregnes mot egenkapitalen, jf. § 3-19 første ledd annet punktum. Disse justeringene mot egenkapitalen skal fremgå av post 6.

Post 7. Sum endringer i egenkapital eksklusiv egenkapitaltransaksjoner.

Post 7 utgjør summen av postene 3 til 6 og tilsvarende periodens endringer i egenkapital knyttet til kostnads-/inntekstposter enten de er ført over eller utenfor resultatet (direkte mot egenkapital) – det vil si endringer i egenkapital som er relatert til selskapets drift eller virksomhet.

Post 8-10. Egenkapitaltransaksjoner

Med egenkapitaltransaksjoner menes transaksjoner med eiere som handler i egenskap av at de er eiere. Slike transaksjoner vil typisk være emisjoner og utbytte. I post 8 føres fordelinger til eierne i perioden, i post 9 føres øvrige egenkapitaltransaksjoner og i post 10 føres nettosummen av egenkapitaltransaksjonene i perioden.

Til § 4-11

Tredje ledd foreslås endret slik at den også reflekterer ny post 9.1 "Forvaltningskostnader" for livsforsikringsselskaper.

Til opphevelse av nåværende § 4-13

Nåværende § 4-13 om av etableringsgebyrer foreslås opphevet, da dette reguleres gjennom kravet om å anvende IAS 39 på finansielle instrumenter, jf. §§ 3-3 og 3-13.

Til § 4-15

Beregnet allokert investeringsavkastning skal beregnes med utgangspunkt i netto forsikringsforpliktelser og ikke, som tidligere, netto forsikringstekniske avsetninger.

Til § 4-19

Bestemmelsen er tilpasset de nye virksomhetsreglene for livsforsikring. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 4.2 til 4.4.

Til § 4-25

Se merknader til § 4-26.

Til § 4-26

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av nåværende § 4-27. Redegjørelse for begrepsinnholdet i forsikringsmessige avsetninger som ikke skal innregnes som forsikringsforpliktelser, er imidlertid fjernet og tatt inn i en egen bestemmelse (§ 4-25).

Til § 4-27

Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.2.5.

Til § 4-28 og § 4-29

Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.2.

Noteopplysninger

Til § 5-1

Forslag til første ledd samsvarer med gjeldende § 5-1 første ledd.

Forslag til annet ledd er nærmere omtalt i avsnitt 5.12, jf. avsnitt 6.6.

Forslag til tredje ledd samsvarer med kravet i IAS 1.104.

Til 5-2

Teknisk endring av annet ledd annet punktum.

Til § 5-4 (nåværende § 5-3)

Forslag til første ledd er ment å erstatte gjeldende § 5-3 første og annet ledd.

Til opphevelse av § 5-4 annet ledd

Forslag til ny oppstillingsplan for resultatregnskap, jf. utkast til § 4-6, inneholder ikke egne linjer for ekstraordinære poster. Kravet i § 5-4 annet ledd er således ikke lenger relevant.

Til opphevelse av nåværende § 5-6

Bestemmelsen foreslås opphevet på bakgrunn av forslag til ny § 4-8 om krav til egen oppstilling av endringer i egenkapitalen. Se også merknader til § 4-8.

Til opphevelse av nåværende § 5-7

Bestemmelsen erstattes av krav til opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med IFRS 7, jf. forslag til ny § 5-1 annet ledd.

Til § 5-7 (nåværende § 5-8)

Teknisk endring i første ledd før kolon foreslås som følge av endringer i posten for immaterielle eiendeler i oppstillingsplanene. Videre er "varige driftsmidler" omskrevet til "anlegg og utstyr" som en tilpasning til IFRS, jf. IAS 16.

Til § 5-8

Første og tredje ledd samsvarer med forslag til ny bestemmelse i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 4-3, jf. høringsnotat fra Norsk RegnskapsStiftelse som Finansdepartementet sendte på høring 5. juli 2007. Bestemmelsen er ment å erstatte gjeldende årsregnskapsforskrift § 5-9 annet til sjette ledd.

Annet ledd erstatter gjeldende årsregnskapsforskrift § 5-9 første ledd.

For nærmere omtale vises det til avsnitt 5.4, kfr. avsnitt 6.3.2.

Til § 5-9

Bestemmelsen samsvarer med forslag til ny bestemmelse i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 4-2 nr. 7.

Til opphevelse av nåværende § 5-9

Krav til opplysninger om bygninger og andre faste eiendommer i nåværende § 5-9, erstattes av noteopplysningskrav i henhold til nye § 5-8 og § 5-9, se merknadene i tilknytning til disse bestemmelsene.

Til § 5-10

Teknisk endring av overskriften, første ledd, tredje ledd, fjerde ledd første punktum, overskriften før femte ledd og overskriften før syvende ledd, foreslås som følge av tilpasning til IFRS.

Til § 5-11

Teknisk endring av første og annet punktum foreslås som følge av tilpasning til IFRS. Teknisk endring av annet punktum følger av at årsregnskapsforskriften § 4-4 foreslås opphevet.

Til opphevelse av nåværende § 5-12 første ledd annet punktum

Bestemmelsen foreslås opphevet som følge av tilpasningen til IFRS.

Til opphevelse av nåværende § 5-12 tredje til femte ledd

Bestemmelsene erstattes av krav til opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med IFRS 7, jf. forslag til ny § 5-1 annet ledd.

Til § 5-13

Tekniske justeringer som følge av endringer i balanseoppstillingene.

Til opphevelse av nåværende §§ 5-14 til 5-16

Bestemmelsene erstattes av krav til opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med IFRS 7, jf. forslag til ny § 5-1 annet ledd.

Til opphevelse av nåværende § 5-16a:

Opplysningskrav om gjenforsikringsandeler i skadeforsikring i nåværende § 5-16a erstattes av noteopplysningskrav i IFRS 4 - som også vil gjelde for livsforsikring, jf. forslag til ny § 5-1 annet ledd.

Til §§ 5-14, 5-15 og 5-16

Tekniske endringer som følge av forslag til endringer i balanseoppstillingene.

Til § 5-19 (nåværende § 5-22)

Tekniske endringer i første ledd, fjerde og sjette ledd siste punktum.

Til § 5-20

Forslaget er omtalt i avsnitt 5.12.3.

Til § 5-21 (nåværende § 5-23)

Forslaget til bestemmelse er en teknisk justering av nåværende § 5-23 som følge av ny forsikringslov.

Til § 5-22 (nåværende § 5-24)

Tekniske endringer som følge av forslag til endringer i balanseoppstillingene.

Til § 5-23 (nåværende § 5-25)

Teknisk endring av første ledd annet punktum og fjerde ledd annet punktum foreslås som følge av at årsregnskapsforskriften § 4-4 foreslås opphevet. Teknisk endring av tredje ledd foreslås som følge av ny forskrift om kapitaldekning.

Til § 5-25 (nåværende § 5-27)

Teknisk endring av annet ledd foreslås som følge av at årsregnskapsforskriften § 4-4 oppheves.
Teknisk endring av tredje ledd foreslås som følge av tilpasning til IFRS.

Til § 5-28 (nåværende § 5-30)

Teknisk endring av annet ledd post 2.10 foreslås som følge av ny forsikringslov.

Til § 5-29 (nåværende § 5-31)

Nytt annet ledd foreslås fordi forsikringsloven gir selskapene adgang til å tilby forsikringer både med og uten investeringsvalg innenfor en bransje i samme selskap (forsikringsloven § 9-7). For det tilfelle at selskapene benytter seg av dette, skal bransjens resultater presenteres som atskilte delbransjer, jf. forskriftens § 5-29 annet ledd.

Paragrafen er ellers noe korrigert for å hensynta de endringer som følger av ny forsikringslov.
Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.12.2.

Til opphevelse av nåværende § 5-31 tiende ledd

Bestemmelsen foreslås opphevet da den knytter seg til reglene for overskuddsdeling i forsikringsvirksomhetsloven av 1988, som oppheves fra og med 2008.

Til § 5-31 (nåværende § 5-33)

Teknisk endring av første ledd foreslås som følge av forslag til endrede oppstillingsplaner for resultatregnskap.

Til § 5-36 (nåværende § 5-37)

Teknisk endring av første ledd foreslås som følge av forslag til endrede oppstillingsplaner for resultatregnskap.

Til opphevelse av nåværende § 5-38

Teknisk endring som følge av forslag til endrede oppstillingsplaner. I henhold til IAS 1 er det ikke anledning til å presentere inntekter og kostnader som ekstraordinære.

Til § 5-37 (nåværende 5-39)

Bestemmelsen er tilpasset begrepsbruken i IFRS.

Til § 5-40 (nåværende § 5-42)

Teknisk endring som følge av at årsregnskapsforskriften § 4-4 foreslås opphevet.

Til opphevelse av nåværende kapittel 6

Årsregnskapsforskriften kapittel 6, som gjelder særskilte bestemmelser for livsforsikring med investeringsvalg, oppheves med bakgrunn i endrede virksomhetsregler i forsikringslovgivningen.

Til § 6-2

Det vises til omtale i avsnitt 5.10/6.4.

Til § 6-3

Det vises til omtale i avsnitt 5.10/6.4.

Til § 7-3

Det vises til omtale i avsnitt 5.14.

Merknader til utkast til endringer i forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser

Til § 1-1 nytt tredje ledd

Forslaget er omtalt i kapittel 7.

Til opphevelse av nåværende § 1-2 og kapittel 2 til 9

Det vises til omtalen i avsnitt kapittel 7.

10. Utkast til forskriftsendringer

Utkast til forskrift om endringer av forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper og forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser

Fastsatt av Finansdepartementet xx.yy 2007 med hjemmel i lov av 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 10-1 tredje ledd.

I

I forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper gjøres følgende endringer:

§ 1-1 første ledd første setning skal lyde:

Forskriften gjelder for forsikringsselskap som har sitt hovedsete og er underlagt tilsyn i Norge, jf. lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven).

Nåværende § 1-1 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir fjerde ledd og henvisningen til kapittel 7 om delårsregnskap endres til kapittel 6.

§ 1-2 skal lyde:

§ 1-2. *Anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder i selskapsregnskapet*

(1) Selskapsregnskapet skal utarbeides i samsvar med forskrifter om internasjonale regnskapsstandarder gitt med hjemmel i regnskapsloven § 3-9 annet ledd med mindre annet følger av denne forskrift. Regnskapsloven § 3-9 tredje ledd, fjerde ledd annet punktum samt forskrifter gitt i medhold av regnskapsloven § 3-9 femte ledd gjelder ikke.

Ny § 1-3 skal lyde:

§ 1-3. *Anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder i konsernregnskapet*

(1) For konsernregnskap som utarbeides etter internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med regnskapsloven § 3-9 første ledd og fjerde ledd første punktum, gjelder kun følgende bestemmelser i denne forskrift: § 2-1, § 2-3, § 2-4, § 5-10 første og annet ledd, § 5-12, § 5-17, § 5-23, § 5-24, § 5-29 niende og tiende ledd, § 5-35, § 6-1 og § 6-4.

(2) Selskaper som etter regnskapsloven § 3-9 fjerde ledd første punktum har adgang til å utarbeide konsernregnskap etter internasjonale regnskapsstandarder, kan i stedet velge å utarbeide konsernregnskap etter bestemmelsene i denne forskrift.

Ny § 1-4 skal lyde:

§ 1-4. *Unntak fra regnskapsloven*

(1) Regnskapsloven § 3-1 tredje ledd om unntak fra bestemmelser i regnskapsloven, gjelder ved utarbeidelse av selskapsregnskap og konsernregnskap som nevnt i denne forskrift § 1-3 annet ledd med mindre annet følger av denne forskrift.

Nåværende § 2-1a blir § 2-2 og skal lyde:

(1) Hvis anvendelsen av en bestemmelse i kapittel 3 til 5 er uforenlig med plikten til å gi et rettviseende bilde av årsregnskapet, skal bestemmelsen fravikes for å gi et rettviseende bilde som fastsatt i regnskapsloven § 3-2a første ledd.

Nåværende §§ 2-3, 2-5 og 2-7 oppheves.

Nåværende §§ 2-2, 2-6 og 2-8 blir §§ 2-3, 2-5 og 2-6.

Nåværende overskrift **Kapittel 3. Regnskapsprinsipper og vurderingsregler** skal lyde:
Kapittel 3 Regnskapsprinsipper mv.

Nåværende §§ 3-1 til 3-9 oppheves.

Ny overskrift til nye §§ 3-1 til 3-3 skal lyde:

Innregning og måling - Felles

Ny § 3-1 skal lyde:

§ 3-1. Selskaper og filialer som ikke inngår i IFRS-konsern

(1) Selskaper og filialer som inngår i konsern der konsernregnskapet ikke utarbeides etter IFRS, kan anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5, med mindre annet følger av dette kapittel. Tilsvarende gjelder selskaper som ikke inngår i konsern.

Ny § 3-2 skal lyde:

§ 3-2. Forsikringskontrakter mv.

(1) Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-6 til 3-12. Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-18 til 3-19.

(2) Det er likevel adgang, men ikke plikt, til å måle innebygde derivater i forsikringskontrakter atskilt fra vertskontrakten i samsvar med IFRS 4.7.

(3) IFRS 4.10 bokstav b gjelder ikke.

(4) Det er adgang, men ikke plikt, til å foreta ytterligere avsetninger til forsikringsforpliktelser i samsvar med IFRS 4.14 bokstav b og IFRS 4.15-19.

(5) En forsikringsforpliktelse skal fjernes fra balansen når, og bare når, den har opphørt.

(6) Gjenforsikringsandeler skal innregnes som eiendel. Gjenforsikringsandelen av de forsikringstekniske bruttoavsetninger i skadeforsikring og gjenforsikringsandelen av de forsikringsmessige bruttoavsetninger i livsforsikring omfatter de beløp som selskapet forventer å motta fra gjenforsikringsselskaper i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Dersom gjenforsikringsavtalen har falt i verdi, skal gjenforsikringsandelens balanseførte verdi reduseres tilsvarende. En gjenforsikringsandel har falt i verdi dersom og bare dersom kriteriene i IFRS 4.20 er oppfylt.

(7) Adgangen etter IFRS 4.21-29 til å endre regnskapsprinsipper for forsikringskontrakter gjelder ikke.

(8) Forsikringskontrakter anskaffet ved en virksomhetssammenslutning eller porteføljeovertakelse skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-9 til 3-12 (skadeforsikring) og § 3-19 (livsforsikring). Forskjellen mellom virkelig verdi av de overtatte kontraktsmessige forsikringsrettighetene/pliktene og beløpet etter første punktum skal innregnes som immateriell eiendel. Den etterfølgende måling av denne eiendelen skal være i samsvar med målingen av den tilknyttede forsikringsforpliktelsen.

Ny overskrift til nye §§ 3-3 til 3-12 skal lyde:

Innregning og måling – Skadeforsikring

Ny § 3-3 skal lyde:

§ 3-3. Finansielle instrumenter

(1) Finansielle instrumenter skal innregnes og måles i samsvar med IAS 39.

Ny § 3-4 skal lyde:

§ 3-4. Investerings eiendommer

(1) Skadeforsikringsselskaper skal innregne og måle investeringseiendommer i samsvar med IAS 40.

Ny § 3-5 skal lyde:

§ 3-5. Eierbenyttet eiendom

(1) Skadeforsikringsselskaper skal innregne og måle eierbenyttet eiendom i samsvar med IAS 16.

Ny § 3-6 skal lyde:

§ 3-6. Administrasjonsavsetning

(1) Administrasjonsavsetning skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

Ny § 3-7 skal lyde:

§ 3-7. Avsetning til naturskadefondet

(1) Avsetning til naturskadefondet skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring med tilhørende forskrift.

Ny § 3-8 skal lyde:

§ 3-8. Avsetning til garantiordningen

(1) Avsetning til garantiordningen skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med lov av 6. desember 1996 nr. 75 (banksikringsloven) kapittel 2A med tilhørende forskrift.

Ny § 3-9 skal lyde:

§ 3-9. Forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

(1) Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring, med unntak av avsetninger som nevnt i §§ 3-6 til 3-8, skal innregnes som forsikringsforpliktelser.

(2) Avsetning for ikke opptjent premie skal måles i samsvar med § 3-10, kfr. forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter. Erstatningsavsetning skal måles i samsvar med § 3-11, kfr. forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter. Avsetning for ikke avløpt risiko skal måles i samsvar med § 3-12. For øvrig skal forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring måles i samsvar med forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

(3) Beregningene skal hensynta alle opplysninger som foreligger på tidspunktet for avleggelse av årsregnskapet og avsetningene skal være tilstrekkelige til å dekke selskapets totale forsikringsforpliktelser i henhold til forsikringsavtalene, jf. § 3-2 fjerde ledd.

Nåværende §§ 3-11 til 3-13 blir §§ 3-10 til 3-12.

Nåværende §§ 3-13a, 3-13b og 3-13c oppheves.

Ny overskrift til nye §§ 3-13 til 3-19 skal lyde:

Innregning og måling - Livsforsikring

Nåværende §§ 3-14 til 3-18 oppheves.

Ny § 3-13 skal lyde:

§ 3-13. Finansielle instrumenter

(1) Finansielle instrumenter skal innregnes og måles i samsvar med IAS 39. Verdiendringer på finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi, skal resultatføres med mindre IAS 39 er til hinder for dette.

Ny § 3-14 skal lyde:

§ 3-14. Investerings eiendommer

(1) Livsforsikringsselskaper skal innregne og måle investeringseiendommer i samsvar med virkelig verdi modellen i IAS 40.

Ny § 3-15 skal lyde:

§ 3-15. Eierbenyttet eiendom

(1) Livsforsikringsselskaper skal innregne og måle eierbenyttet eiendom i samsvar med verdireguleringsmodellen i IAS 16.

Ny § 3-16 skal lyde:

§ 3-16. Aksjer og andeler i datterforetak og tilknyttede foretak

(1) Aksjer og andeler i datterforetak skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden eller i samsvar med IAS 39. Dersom et datterforetak utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn forsikringsselskapet, skal datterforetakets regnskap omarbeides i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter. Tilsvarende gjelder for aksjer og andeler i tilknyttede foretak.

Ny § 3-17 skal lyde:

§ 3-17. Deltakelse i felleskontrollerte foretak

(1) Deltakelse i felleskontrollerte foretak skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter bruttometoden, egenkapitalmetoden eller i samsvar med IAS 39. Dersom det felleskontrollerte foretaket utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn forsikringsselskapet, skal regnskapet omarbeides i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter.

Ny § 3-18 skal lyde:

§ 3-18. Risikoutjevningssfond

(1) Risikoutjevningssfond skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift.

Ny § 3-19 skal lyde:

§ 3-19. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring

(1) Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring, jf. forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift, med unntak av avsetninger til risikoutjevningssfond, skal innregnes som forsikringsforpliktelse. I de tilfeller der urealiserte gevinster/tap fra eiendeler i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen innregnes direkte i egenkapitalen, skal den tilknyttede justeringen av forsikringsforpliktelsene innregnes i egenkapitalen.

(2) Forsikringsforpliktelsene skal måles i samsvar med forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift. Beregningene skal hensynta alle opplysninger som foreligger på tidspunktet for avleggelse av årsregnskapet og avsetningene skal være tilstrekkelige til å dekke selskapets totale forsikringsforpliktelser i henhold til forsikringsavtalene, jf. § 3-2 fjerde ledd.

Nåværende overskrift **Kapittel 4. Resultatregnskap, balanse og kontantstrømoppstilling** skal lyde:

Kapittel 4. Resultatregnskap, balanse, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling

§ 4-2 annet til femte ledd skal lyde:

(2) Underposter innenfor samme hovedpost skal slås sammen hvis sammenslåingen fører til et mer oversiktlig årsregnskap, med de unntak som følger av *tredje, fjerde og femte ledd*.

(3) Underposter i resultatregnskapet under følgende hovedposter kan ikke slås sammen:

For skadeforsikring: Premieinntekter (post 1), erstatningskostnader (post 4) og endring i sikkerhetsavsetning (post 9).

For livsforsikring: Premieinntekter (post 1), erstatninger i livsforsikring (post 5) og *resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser* (post 6 og 7).

(4) Underposter i balansen som gjelder *forsikringsforpliktelser, gjenforsikringsandeler* og egenkapital, kan ikke slås sammen.

(5) Fordringer på og *forpliktelser* til *datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak*, skal vises særskilt som underposter til den enkelte balansepost.

Nåværende § 4-4 og § 4-5 oppheves.

Nåværende § 4-6 blir § 4-4 og skal lyde:

§ 4-4. Resultatregnskap for skadeforsikring

(1) Resultatregnskapet skal ha følgende oppstillingsplan:

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

1. Premieinntekter mv.

1.1 Forfalte bruttopremier

1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier

1.3 Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie

1.4 - Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie

Sum premieinntekter for egen regning

2. Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap (post 12)

3. Andre forsikringsrelaterte inntekter

4. Erstatningskostnader i skadeforsikring

4.1 Betalte erstatninger

4.1.1 Brutto

4.1.2 - Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger

4.2 Endring i erstatningsavsetning

4.2.1 Brutto

4.2.2 - Endring i gjenforsikringsandel av bruttoerstatningsavsetninger

Sum erstatningskostnader for egen regning

5. Premierabatter og andre gevinstavtaler

6. Forsikringsrelaterte driftskostnader

6.1 Salgskostnader

6.2 Endringer i forskuddsbetalte direkte salgskostnader

6.3 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring

6.4 - Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler

Sum forsikringsrelaterte driftskostnader

7. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader

8. Resultat av teknisk regnskap for sikkerhetsavsetninger

9. Endring i sikkerhetsavsetning mv. i skadeforsikring

9.1 Endring i avsetning for ikke avløpt risiko

9.2 Endring i sikkerhetsavsetning

Sum endringer i sikkerhetsavsetninger mv.

10. Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring

IKKE-TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

11. Netto inntekter fra investeringer

11.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

11.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler

11.3 Netto driftsinntekt fra eiendom

11.4 Verdiendringer på investeringer

11.5 Realisert gevinst og tap på investeringer

11.6 Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader

Sum netto inntekter fra investeringer

12. Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap (post 2)

13. Andre inntekter

14. Andre kostnader

15. Resultat av ikke-teknisk regnskap

16. Resultat før skattekostnad

17. Skattekostnad

18. ÅRSRESULTAT

Nåværende § 4-7 blir § 4-5 og skal lyde:

§ 4-5. Balanse for skadeforsikring

(1) Balansen for skadeforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

EIENDELER

1. Immaterielle eiendeler

1.1 Goodwill

1.2 Andre immaterielle eiendeler

Sum immaterielle eiendeler

2. Investeringer

2.1 Bygninger og andre faste eiendommer

2.1.1 Investerings eiendommer

2.1.2 Eierbenyttet eiendom

2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

2.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

2.3.1 Investeringer som holdes til forfall

2.3.2 Utlån og fordringer

2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

2.4.3 Utlån og fordringer

2.4.4 Finansielle derivater

2.4.5 Andre finansielle eiendeler

2.5 Gjensikringsdepoter

Sum investeringer

3. Gjensikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

3.1 Gjensikringsandel av ikke opptjent bruttopremie

3.2 Gjensikringsandel av brutto erstatningsavsetning

Sum gjensikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

4. Fordringer

4.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger

4.1.1 Forsikringstakere

4.1.2 Mellommenn

4.2 Fordringer i forbindelse med gjensikring

4.3 Andre fordringer

Sum fordringer

5. Andre eiendeler

5.1 Anlegg og utstyr

5.2 Kasse, bank

5.3 Eiendeler ved skatt

5.4 Andre eiendeler betegnet etter sin art

Sum andre eiendeler

6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

6.1 Opptjente, ikke mottatte leieinntekter

6.2 Forskuddsbetalte direkte salgskostnader

6.3 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

SUM EIENDELER

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE

7. Innskutt egenkapital

7.1 Selskapskapital

7.1.1 Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital/garantifond

7.1.2 Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis

7.2 Overkursfond

7.3 Egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter

7.4 Annen innskutt egenkapital

Sum innskutt egenkapital

8. Opptjent egenkapital

8.1 Fond mv.

8.1.1 Fond for vurderingsforskjeller

8.1.2 Fond for urealiserte gevinster

8.1.3 Administrasjonsavsetning

8.1.4 Avsetning til naturskadefondet

8.1.5 Avsetning til garantiordningen

8.2 Annen opptjent egenkapital

Sum opptjent egenkapital

9. Ansvarlig lånekapital mv.

9.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital

9.2 Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter

9.3 Annen ansvarlig lånekapital

9.4 Fondsobligasjoner

Sum ansvarlig lånekapital mv.

10. Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring

10.1 Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

10.2 Brutto erstatningsavsetning

10.3 Avsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler

10.4 Sikkerhetsavsetning mv.

10.4.1 Avsetning for ikke avløpt risiko

10.4.2 Sikkerhetsavsetning

Sum sikkerhetsavsetning mv.

10.5 Andre tekniske avsetninger

Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring

11. Avsetninger for forpliktelser

11.1 Pensjonsforpliktelser o.l.

11.2 Forpliktelser ved skatt

11.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt

11.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt

11.3 Andre avsetninger for forpliktelser

Sum avsetninger for forpliktelser

12. Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper

13. Forpliktelser

13.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring

13.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring

13.3 Forpliktelser til kredittinstitusjoner

13.4 Finansielle derivater

13.5 Andre forpliktelser

Sum forpliktelser

14. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

14.1 Mottatte, ikke opptjente leieinntekter

14.2 Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

POSTER UTENOM BALANSEN

15. Betingede forpliktelser

16. Forpliktelser

Nåværende § 4-8 blir § 4-6 og skal lyde:

§ 4-6. Resultatregnskap for livsforsikring

(1) Resultatregnskapet for livsforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

TEKNISK REGNSKAP FOR LIVSFORSIKRING

1. Premieinntekter

1.1 Forfalte premier, brutto

1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier

1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser

Sum premieinntekter for egen regning

2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen

2.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler

2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom

2.4 Verdiendringer på investeringer

2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer

Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen

3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen

3.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

3.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler

3.3 Netto driftsinntekt fra eiendom

3.4 Verdiendringer på investeringer

3.5 Realisert gevinst og tap på investeringer

Sum netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen

4. Andre forsikringsrelaterte inntekter

5. Erstatninger

5.1 Utbetalte erstatninger

5.1.1 Brutto

5.1.2 - Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger

5.2 Endring i erstatningsavsetninger

5.2.1 Brutto

5.2.2 - Endring av gjenforsikringsandel av erstatningsavsetninger

5.3 Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser

Sum erstatninger

6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser

6.1 Endring i premiereserve

6.1.1 Til (fra) premiereserve, brutto

6.1.2 - Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven

6.2 Endring i tilleggsavsetninger

6.3 Endring i kursreguleringsfond

6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

6.5 Endring i tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten

6.5.1 Til (fra) tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten

6.5.2 - Endring i gjenforsikringsandelen av tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten

6.6 Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser

Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser

7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsportefølje

7.1 Endring i premiereserven

7.2 Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven

-
- 7.3 Endring i andre avsetninger
 - 7.4 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser
 - Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje*
 - 8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser**
 - 8.1 Overskudd på avkastningsresultatet
 - 8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene
 - 8.3 Annen tilordning av overskudd
 - Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser*
 - 9. Forsikringsrelaterte driftskostnader**
 - 9.1 Forvaltningskostnader
 - 9.2 Salgskostnader
 - 9.3 Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader
 - 9.4 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)
 - 9.5 - Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler
 - Sum forsikringsrelaterte driftskostnader*
 - 10. Andre forsikringsrelaterte kostnader**
 - 11. Resultat av teknisk regnskap**

IKKE-TEKNISK REGNSKAP

- 12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen**
 - 12.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler
 - 12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom
 - 12.4 Verdiendringer på investeringer
 - 12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer
 - 12.6 Renteutgifter
 - Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen*
- 13. Andre inntekter**
- 14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen**
 - 14.1 Forvaltningskostnader
 - 14.2 Andre kostnader
- 15. Resultat av ikke-teknisk regnskap**
- 16. Resultat før skattekostnad**
- 17. Skattekostnader**
- 18. ÅRSRESULTAT**

Nåværende § 4-9 blir § 4-7 og skal lyde:

§ 4-7. Balanse for livsforsikring

(1) Balansen for livsforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

EIENDELER

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

- 1. Immaterielle eiendeler**
 - 1.1 Goodwill
 - 1.2 Andre immaterielle eiendeler
 - Sum immaterielle eiendeler*
- 2. Investeringer**
 - 2.1 Bygninger og andre faste eiendommer
 - 2.1.1 Investerings eiendommer
 - 2.1.2 Eierbenyttet eiendom
 - 2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
 - 2.3.1 Investeringer som holdes til forfall
 - 2.3.2 Utlån og fordringer
 - 2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
 - 2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)
 - 2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
 - 2.4.3 Utlån og fordringer
 - 2.4.4 Finansielle derivater

2.4.5 Andre finansielle eiendeler

2.5 Gjensikringsdepoter

Sum investeringer

3. Gjensikringsandel av forsikringsforpliktelser

4. Fordringer

4.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger

4.2 Fordringer i forbindelse med gjensikringsforretninger

4.3 Andre fordringer

Sum fordringer

5. Andre eiendeler

5.1 Anlegg og utstyr

5.2 Kasse, bank

5.3 Eiendeler ved skatt

5.4 Andre eiendeler betegnet etter sin art

Sum andre eiendeler

6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

6.1 Opptjente, ikke mottatte leieinntekter

6.2 Forskuddsbetalte direkte salgskostnader

6.3 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Sum eiendeler i selskapsporteføljen

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE

7. Investeringer i kollektivporteføljen

7.1 Bygninger og andre faste eiendommer

7.1.1 Investeringsseiendommer

7.1.2 Eierbenyttet eiendom

7.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

7.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

7.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

7.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

7.3.1 Investeringer som holdes til forfall

7.3.2 Utlån og fordringer

7.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

7.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

7.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

7.4.3 Utlån og fordringer

7.4.4 Finansielle derivater

7.4.5 Andre finansielle eiendeler

Sum investeringer i kollektivporteføljen

8. Investeringer i investeringsvalgporteføljen

8.1 Bygninger og andre faste eiendommer

8.1.1 Investeringsseiendommer

8.1.2 Eierbenyttet eiendom

8.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

8.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

8.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

8.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost

8.3.1 Investeringer som holdes til forfall

8.3.2 Utlån og fordringer

8.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

8.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)

8.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

8.4.3 Utlån og fordringer

8.4.4 Finansielle derivater

8.4.5 Andre finansielle eiendeler

Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen

Sum eiendeler i kundeporteføljene

SUM EIENDELER

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

9. Innskutt egenkapital

9.1 Selskapskapital

-
- 9.1.1 Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital/garantifond
 - 9.1.2 Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis
 - 9.2 Overkursfond
 - 9.3 Egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter
 - 9.4 Annen innskutt egenkapital
 - Sum innskutt egenkapital*
 - 10. Opptjent egenkapital**
 - 10.1 Fond
 - 10.1.1 Fond for vurderingsforskjeller
 - 10.1.2 Fond for urealiserte gevinster
 - 10.1.3 Risikoutjevningfond
 - 10.2 Annen opptjent egenkapital
 - Sum opptjent egenkapital*
 - 11. Ansvarlig lånekapital mv.**
 - 11.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital
 - 11.2 Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter
 - 11.3 Annen ansvarlig lånekapital
 - 11.4 Fondsobligasjoner
 - Sum ansvarlig lånekapital mv.*
 - 12. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser**
 - 12.1 Premiereserve
 - 12.2 Tilleggsavsetninger
 - 12.3 Kursreguleringsfond
 - 12.4 Erstatningsavsetning
 - 12.5 Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond
 - 12.6 Andre tekniske avsetninger
 - Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser*
 - 13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsportefølje**
 - 13.1 Premiereserve
 - 13.2 Supplerende avsetninger
 - 13.3 Erstatningsavsetning
 - 13.4 Tilleggsavsetninger
 - 13.5 Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond
 - Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje*
 - 14. Avsetninger for forpliktelser**
 - 14.1 Pensjonsforpliktelser o.l.
 - 14.2 Forpliktelser ved skatt
 - 14.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt
 - 14.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt
 - 14.3 Andre avsetninger for forpliktelser
 - Sum avsetninger for forpliktelser*
 - 15. Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper**
 - 16. Forpliktelser**
 - 16.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring
 - 16.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring
 - 16.3 Forpliktelser til kredittinstitusjoner
 - 16.4 Finansielle derivater
 - 16.5 Andre forpliktelser
 - Sum forpliktelser*
 - 17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter**
 - 17.1 Mottatte, ikke opptjente leieinntekter
 - 17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter
 - Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter*

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE

POSTER UTENOM BALANSEN

- 18. Betingede forpliktelser**
- 19. Forpliktelser**

Ny § 4-8 skal lyde:

§ 4-8. Oppstilling av endringer i egenkapital

(1) Endringer i egenkapital i perioden skal angis for samtlige hovedposter og underposter; jf. § 4-5 balansepostene 7-8 i skadeforsikring og § 4-7 balansepostene 9-10 i livsforsikring.

(2) Endringene skal spesifiseres etter følgende oppsett:

1. **Inngående egenkapital**
2. Effekten av endringer av regnskapsprinsipper og korrigeringer av feil
3. **Korrigert inngående balanse**
4. Periodens resultat
5. Inntekts- og kostnadsposter, samt nettosum, innregnet direkte i egenkapital
6. Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapital
7. **Sum endringer i egenkapital eksklusiv egenkapitaltransaksjoner**
8. **Egenkapitaltransaksjoner** (eksklusiv fordelinger til eiere)
9. Fordelinger til eiere (utbytte mv.)
10. **Sum egenkapitaltransaksjoner**
11. **Utgående egenkapital**

I nåværende paragrafer/bestemmelser som henviser til § 4-6, § 4-7, § 4-8 og § 4-9, skal henvisningene endres til § 4-4, § 4-5, § 4-6 og § 4-7.

§ 4-11 tredje ledd skal lyde:

«Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader » omfatter alle øvrige forsikringsrelaterte driftskostnader som ikke kan henføres til «Salgskostnader» eller til «Erstatningskostnader i skadeforsikring», jf. § 4-4 resultatpost 4 eller til "Forvaltningskostnader", jf. § 4-6 resultatpost 9.1.

Nåværende § 4-13 oppheves.

Nåværende §§ 4-14 blir § 4-12

Nåværende § 4-15 blir § 4-13 og annet ledd skal lyde:

(2) «Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger» omfatter beløp som forsikringsselskapet, i samsvar med de gjenforsikringsavtaler selskapet har inngått, har mottatt eller forventer å motta til dekning av de betalte bruttoerstatninger.

Nåværende § 4-16 blir § 4-14

Nåværende § 4-17 blir § 4-15 og overskriften, første og annet ledd skal lyde:

Allokert investeringsavkastning overført til det tekniske regnskapet for skadeforsikring fra det ikke-tekniske regnskapet - § 4-4 resultatpostene 2 og 12.

(1) « Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap » omfatter et beløp som tilsvarende en beregnet avkastning av regnskapsårets gjennomsnittlige *sum av følgende balanseposter*:

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie (post 10.1)

Brutto erstatningsavsetning (post 10.2)

Sikkerhetsavsetning mv. (post 10.4)

- *Gjenforsikringsandeler av brutto forsikringsforpliktelser (post 3)*

Ved beregningen av investeringsavkastningen anvendes en forsikringsteknisk rente som settes lik regnskapsårets gjennomsnittlige rente på statsobligasjoner med gjenstående løpetid lik 3 år.

(2) Et tilsvarende beløp kommer til fradrag under post 12 «allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap».

Nåværende § 4-18 blir § 4-16

Nåværende § 4-19 blir § 4-17 og overskriften, første og annet ledd skal lyde:
Flytting av livsforsikringskontrakter - § 4-6 resultatpostene 1.3, 5.3 og 6.4

(1) Resultatpost 1.3 «Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser» omfatter bare den del av de overførte midler som er knyttet til forsikringskontrakten som skal inngå i premiereserven til sikring av forpliktelsene i den nye kontrakten. Overskytende tilleggsavsetninger og kursreserve føres under resultatpost 6.4. Overført premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, som ikke benyttes til å dekke premiereserve, skal balanseføres.

(2) Resultatpost 5.3 « Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser » omfatter alle midler som er knyttet til forsikringskontrakten ved opphør.

Nåværende § 4-20 blir § 4-18

Nåværende § 4-21 blir § 4-19 og skal lyde:

§ 4-19. Midler tilordnet forsikringskontraktene - § 4-6 resultatpost 8

(1) «Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte ytelser» omfatter alle beløp som i årsregnskapet skal tilføres forsikringskontraktene eller de berettigede etter forsikringsavtalene av det som er opptjent i regnskapsperioden, jf. *forsikringsloven kapittel 9* med tilhørende forskrift

(2) Med overskudd på avkastningsresultatet (post 8.1) menes tilordning av avkastning i samsvar med forsikringsloven §§ 9-9 første ledd, 9-12 (jf. forskrift til forsikringsloven § 4-2) og 9-14.

(3) Med risikoresultat tilordnet forsikringkontraktene (post 8.2) menes overskudd på risikoresultatet fratrukket eventuelle avsetninger til risikoutjevningssfond, jf. §§ 9-10 og 9-14.

(4) Med annen tilordning av overskudd (post 8.3) menes tilordning i samsvar med forskrift til forsikringsloven § 7-1.

Nåværende §§ 4-22 og 4-23 blir §§ 4-20 og 4-21

Nåværende § 4-24 blir § 4-22 og overskriften skal lyde:

Innskutt egenkapital - § 4-5 balansepost 7 og § 4-7 balansepost 9

Nåværende § 4-25 blir § 4-23 og overskriften skal lyde:

Avsetninger for forpliktelser - 4-5 balansepost 11.3 og § 4-7 balansepost 14.3

Nåværende § 4-26 blir § 4-24 og overskriften skal lyde:

Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper - § 4-5 balansepost 12 og § 4-7 balansepost 15

Nåværende § 4-27 oppheves

Ny § 4-25 skal lyde:

§ 4-25. Administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefondet og avsetning til garantiordningen - § 4-5 balansepostene 8.1.3-8.1.5

(1) Administrasjonsavsetning forstås på samme måte som tilsvarende begrep i forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

(2) Med avsetning til naturskadefondet forstås avsetning etter lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring og forskrift av 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool.

(3) Med avsetning til garantiordningen forstås avsetning etter lov av 16. desember 1996 nr. 75 (banksikringsloven) kapittel 2A og forskrift av 22. desember 2006 nr. 1617 om garantiordning for skadeforsikring.

Ny § 4-26 skal lyde:

§ 4-26. Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring - § 4-5 balansepost 10

(1) For skadeforsikringsselskaper forstås avsetning for ikke opptjent premie, erstatningsavsetning og sikkerhetsavsetning i denne forskrift på samme måte som de tilsvarende begreper i forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring, med mindre annet fremgår av bestemmelser i denne forskrift.

(2) Avsetning for ikke opptjent bruttopremie skal omfatte den del av bruttopremien som tilsvarende den ikke avløpte del av forsikringsavtalens dekningsperioder.

(3) «Brutto erstatningsavsetning» omfatter forventede fremtidige brutto erstatningsutbetalinger relatert til skadetilfeller inntruffet før balansedagen, samt selskapets forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse skadetilfellene.

(4) «Avsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler» omfatter ikke utbetalte beløp kostnadsført i samsvar med bestemmelsen i § 4-14.

(5) Avsetning for ikke avløpt risiko skal omfatte beløp som er avsatt i tillegg til ikke opptjent premie, for å dekke forventede erstatningskostnader og forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader relatert til ikke inntrufne skadetilfeller under forsikringer som løper på balansedagen.

Ny § 4-27 skal lyde:

§ 4-27. Risikoutjevningssfond – § 4-7 balansepost 10.1.3

(1) Risikoutjevningssfond forstås på samme måte som tilsvarende begrep i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

Nåværende § 4-28 oppheves.

Ny § 4-28 skal lyde:

§ 4-28. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser - § 4-7 balansepost 12

(1) Premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond samt andre tekniske avsetninger, forstås i denne forskrift på samme måte som tilsvarende begreper i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

Ny § 4-29 skal lyde:

§ 4-29. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje - § 4-7 balansepost 13

(1) Premiereserve, supplerende avsetninger, erstatningsavsetning, tilleggsavsetninger samt premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, forstås i denne forskrift på samme måte som tilsvarende begreper i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

Nåværende §§ 4-29 til 4-31 blir §§ 4-30 til 4-32.

§ 5-1 skal lyde:

§ 5-1 Generelle bestemmelser

(1) Regnskapsloven kapittel 7 gjelder ikke med mindre annet følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(2) Det skal gis opplysninger om finansielle instrumenter i noter i samsvar med IFRS 7 samt om forsikringskontrakter i samsvar med IFRS 4. For øvrig kan kravene i IFRS om opplysninger i noter fravikes med mindre annet følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(3) Notene skal så langt det er praktisk mulig presenteres på en systematisk måte. Hver post som presenteres i balansen, resultatregnskapet, oppstillingen av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstillingen skal ha krysshenvisninger til all tilhørende informasjon i notene.

Henvisingene i § 5-2 annet ledd til §§ 5-20, 5-35 annet ledd og 5-36, skal være §§ 5-17, 5-33 (2) og 5-35.

Nåværende § 5-2a blir § 5-3 og annet ledd første punktum skal lyde:

(2) Ethvert fravik som nevnt i § 2-2 og regnskapsloven § 3-2a annet ledd skal angis.

Nåværende § 5-3 blir § 5-4 og overskrift og første ledd første punktum skal lyde:

Opplysninger om regnskapsprinsipper

(1) Det skal gis opplysninger om viktige regnskapsprinsipper i samsvar med IAS 1.108-115.

Nåværende § 5-3 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til femte ledd blir § 5-4 annet til fjerde ledd.

Nåværende § 5-4 blir § 5-5 og annet ledd oppheves. Nåværende tredje ledd blir § 5-5 annet ledd.

Nåværende § 5-5 blir § 5-6.

Nåværende § 5-6 og 5-7 oppheves.

Nåværende § 5-8 blir § 5-7 og overskriften og første ledd før kolon skal lyde:

Immaterielle eiendeler samt anlegg og utstyr

(1) For hver post under immaterielle eiendeler samt anlegg og utstyr skal det opplyses om

Femte ledd første punktum og syvende ledd skal lyde:

Anlegg og utstyr

(5) For hver post under anlegg og utstyr skal det opplyses om økonomisk levetid og valg av avskrivningsplan.

(7) Ved leie av anlegg og utstyr som ikke er balanseført skal det opplyses om årlig leie med tilsvarende spesifikasjon som i oppstillingsplanen for balansen.

Ny § 5-8 skal lyde:

§ 5-8. Investerings eiendommer

(1) For investeringseiendommer vurdert til virkelig verdi i samsvar med IAS 40, skal det opplyses om hvilke verdsettelsesmetoder som er benyttet, og om vesentlige forutsetninger som

beregningene bygger på. Det skal gis opplysninger i hvilken grad verdsettingen bygger på ekstern takst.

(2) Det skal gis en avstemning over endringer i balanseførte verdier av investeringseiendommer i samsvar med IAS 40.76.

(3) Ytterligere opplysninger skal gis i den utstrekning dette er nødvendig for å bedømme de vurderinger som ligger til grunn for regnskapet.

Nåværende § 5-9 oppheves.

Ny § 5-9 skal lyde:

§ 5-9. Eierbenyttet eiendom

(1) For eierbenyttet eiendom skal det gis opplysninger i samsvar med IAS 16.73 og IAS 16.77.

§ 5-10 overskriften, første ledd, tredje ledd, fjerde ledd første punktum, overskriften før femte ledd og overskriften før syvende ledd skal lyde:

Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

(1) Det skal opplyses om firma, forretningskontor, eierandel og stemmeandel for datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak.

(3) Dersom datterforetak er utelatt fra konsolideringen, skal dette opplyses og begrunnes.

(4) I konsernregnskapet skal det opplyses om navnet på foretak der den regnskapspliktige selv eller gjennom datterforetak eier så mange aksjer eller andeler at de representerer flertallet av stemmene i foretaket, men som ikke er datterforetak fordi det klart kan påvises at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse, jf. regnskapsloven § 1-3 annet ledd nr. 1.

Datterforetak og tilknyttede foretak

Felleskontrollerte foretak

§ 5-11 overskriften og første ledd skal lyde:

Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

(1) Ansvarlig lånekapital i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak, skal spesifiseres på hver enkelt hovedpost. Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

Nåværende § 5-12 første ledd annet punktum samt tredje til femte ledd oppheves. Nåværende første ledd tredje punktum blir første ledd annet punktum.

§ 5-13 første ledd annet punktum skal lyde:

Det skal opplyses hvordan den ansvarlige kapitalen fordeler seg mellom balansepost 2.2 og 2.4.

Nåværende §§ 5-14 til 5-16 oppheves.

Nåværende § 5-17 blir § 5-14 og første ledd skal lyde:

(1) Balansepost 2.4.5 i skadeforsikring og balansepostene 2.4.5, 7.4.5 og 8.4.5 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

Nåværende § 5-18 blir § 5-15 og første ledd skal lyde:

(1) Balansepostene 4.3 i skadeforsikring og 4.3 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

Nåværende § 5-19 blir § 5-16 og første ledd skal lyde:

(1) Balansepostene 6.3 i skadeforsikring og 6.3 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

Nåværende §§ 5-20 og 5-21 blir §§ 5-17 og 5-18.

Nåværende § 5-22 blir 5-19 og første og fjerde ledd skal lyde:

(1) Det skal for alle hovedgrupper av skadeforsikringsbransjer, jf. I-V i § 5-28 (2), gis en oversikt over følgende forsikringstekniske avsetningskomponenter:

- Avsetningen for ikke opptjent premie for egen regning,
- Avsetning for ikke avløpt risiko,
- Erstatningsavsetning for egen regning,
- Sikkerhetsavsetningen, og
- Administrasjonsavsetningen.

(4) Dersom selskapet har anvendt beregningsmetoder som tar hensyn til risikoens utvikling over tid, jf. § 3-10 (2), skal det redegjøres for beregningsmetoden.

§ 5-19 sjette ledd tredje punktum skal lyde:

Opplysningene skal gis for hver skadeforsikringsbransje som omfattes av diskonteringen, jf. § 5-28 (2).

Ny § 5-20 skal lyde:

§ 5-20. Endringer i forsikringsforpliktelser i livsforsikring

(1) Endringer i forsikringsforpliktelser i perioden til dekning av selskapets forpliktelser under kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser skal, for hver balansepost i 12, vise:

- 1. Inngående balanse**
- 2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser**
 - 2.1 Kostnadsførte avsetninger (resultatpost 6)
 - 2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)
 - 2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)
 - 2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)
 - 2.5 Inntektsførte avsetninger (resultatpost 6)
 - Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser
- 3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser**
 - 3.1 Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapitalen
 - 3.2 Overføringer mellom fond
 - Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser
- 4. Utgående balanse**

(2) Endringer i forsikringsforpliktelser i perioden til dekning av selskapets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal, for hver balansepost i 13, vise:

- 1. Inngående balanse**
- 2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser**
 - 2.1 Kostnadsførte avsetninger (resultatpost 7)
 - 2.2 Inntektsførte avsetninger (resultatpost 7)
 - Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

3.1 Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapitalen

3.2 Overføringer mellom fond

Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

4. Utgående balanse

(3) *Kostnadsførte/inntektsførte avsetninger i første ledd post 2.1 og post 2.5, skal forstås som økte/reduerte resultatførte avsetninger for forsikringsforpliktelser i perioden med unntak av midler tilordnet forsikringskontraktene, jf. første ledd postene 2.2-2.4 og resultatpost 8.*

Nåværende § 5-23 blir § 5-21 og skal lyde:

§ 5-21. Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring

(1) Premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, erstatningsavsetninger, *supplerende avsetninger* og andre tekniske avsetninger skal spesifiseres på de bransjer som er gitt i § 5-29 (1), *fordelt på avsetninger til kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser og avsetninger knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.*

Nåværende § 5-24 blir § 5-22 og første ledd skal lyde:

(1) *Balansespost 13.5 i skadeforsikring og 16.5 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.*

Nåværende § 5-25 blir § 5-23 og første, tredje og fjerde ledd skal lyde:

(1) Det skal opplyses om selskapets kapitaldekning, herunder risikovektet beregningsgrunnlag, netto ansvarlig kapital og kapitaldekningsprosenten. For selskapets kapitaldekning gjelder *regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall tilsvarende*

(3) *Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital skal spesifiseres på de enkelte risikovektklasser, jf. av forskrift 22. desember 2006 nr. 1616 om minstekrav til kapitaldekning i forsikringsselskaper, pensjonskasser, innskuddspensjonsforetak og holdingsselskap i forsikringskonsern.*

(4) Det skal opplyses om selskapets solvensmargin, herunder minstekravet til solvensmargin, solvensmarginkapitalen og solvensmarginkapitalens sammensetning. For selskapets solvensmargin gjelder *regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall tilsvarende.*

Nåværende § 5-26 blir § 5-24.

Nåværende § 5-27 blir § 5-25 og annet ledd annet punktum skal lyde:

Den del av det totale garantiansvar som er kontragarantert av forsikringsselskaper, skal også fremgå. *Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.*

Tredje ledd skal lyde:

(3) Selskapet skal opplyse om eiendeler det har stilt som sikkerhet for betingede forpliktelser og/eller for tredjemanns *forpliktelser.*

Nåværende §§ 5-28 og 5-29 blir §§ 5-26 og 5-27

Nåværende § 5-30 blir § 5-28 og annet ledd post 2.10 skal lyde:

2.10 Ettårige risikoforsikringer, jf. forsikringsloven § 1-3

Nåværende § 5-31 blir § 5-29.

Nytt annet ledd skal lyde:

(2) Hvis selskapet tilbyr forsikringer både med og uten avkastningsgaranti innenfor en bransje skal dette presenteres som to delbransjer.

Nåværende annet ledd blir tredje ledd og skal lyde:

(3) Resultatregnskapet for den enkelte bransje skal angis med hovedpostene i oppstillingen av resultatregnskapet i § 4-6.

Nåværende tredje ledd oppheves.

Nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Det skal for de ulike bransjer opplyses om hvordan premien fordeler seg på hhv. pris for dekning av risiko knyttet til person, pris for forvaltning av midler knyttet til forsikringskontraktene (inkl. selskapets risiko for avkastningsresultatet eller avkastningsgaranti) og pris for administrative tjenester).

Nåværende fjerde ledd blir femte ledd og annet punktum skal lyde:

Investeringer i selskaper, jf. § 5-10 (4) og (5), som driver forsikringsvirksomhet, unntatt skadeforsikring, eller virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomheten og som er regnskapsført etter egenkapitalmetoden *eller til virkelig verdi*, skal medtas i beregningen i første setning som om de var ført etter bruttometoden.

Nåværende femte ledd blir sjette ledd.

Nåværende sjette ledd blir syvende ledd og skal lyde:

(7) Det skal gis opplysninger om beløp for både mottatt og avgitt premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreserve, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, fordelt på bransjer. Det skal også opplyses om hvor mange kunder/kontrakter tilgangen og avgangen fordeler seg på, samt hvilket årlig premievolum som er knyttet til disse kontraktene, jf. § 4-16.

Nåværende syvende ledd oppheves.

Nåværende niende og tiende ledd oppheves. Nye niende og tiende ledd skal lyde:

Midler tilordnet forsikringskontraktene mv.

(9) Det skal for kollektiv livsforsikring, samt individuell livsforsikring inngått etter 1. januar 2008, gis opplysninger om hvor mye som er tilordnet forsikringskontrakter av avkastningsresultat og risikoresultat. Det skal også gis opplysninger om avsetning til og bruk av midler fra tilleggsavsetninger. Opplysningene skal gis for de ulike bransjer.

(10) Det skal gis opplysninger om avkastningsresultat og risikoresultat tilknyttet individuelle kontrakter inngått før 1. januar 2008 samt fripoliser og pensjonskapitalbevis med kontraktsfastsatte forpliktelser ("modifisert overskuddsmodell"). For individuelle livsforsikringer som er skilt ut i egen portefølje, skal det gis en særlig oversikt over overskuddsdelingen knyttet til disse kontraktene. Opplysningene skal gis for de ulike bransjer.

§ 5-32 blir § 5-30.

Nåværende § 5-33 blir § 5-31 og første ledd skal lyde:

(1) Resultatpost 13 i skadeforsikring og 13 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er vesentlige for vurderingen av årsregnskapet.

Nåværende §§ 5-34 til 5-36 blir § 5-32 til 5-35.

Nåværende § 5-37 blir § 5-36 og første ledd skal lyde:

(1) Resultatpost 14 i skadeforsikring og 14 i livsforsikring skal spesifiseres på det viktigste enkeltbeløp, dersom disse er viktige for vurderingen av årsregnskapet.

Nåværende § 5-38 oppheves.

Nåværende § 5-39 blir § 5-37 og skal lyde:

§ 5-37. Kostnad (inntekt) ved skatt

(1) Det skal opplyses om beregning av *kostnad (inntekt) ved skatt, samt om forpliktelser ved skatt og eiendeler ved skatt*.

Nåværende §§ 5-40 og 5-41 blir §§ 5-38 og 5-39.

Nåværende § 5-42 blir § 5-40 og første ledd skal lyde:

(1) Poster i oppstillingsplanen som er slått sammen etter § 4-2, skal spesifiseres. *Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.*

Nåværende § 5-43 blir § 5-41.

Nåværende kapittel 6 oppheves.

Nåværende kapittel 7 og 8 blir kapittel 6 og 7.

Nåværende § 7-1 blir § 6-1.

Nåværende § 7-2 oppheves.

Ny § 6-2 skal lyde:

§ 6-2. Innhold i delårsrapport

(1) *Delårsrapporter skal utarbeides i samsvar med IAS 34. Resultatregnskap, balanse og oppstilling av endringer i egenkapital skal minst angi hovedpostene i oppstillingsplanene, jf. §§ 4-4 til 4-8.*

Nåværende § 7-3 første og annet ledd oppheves. Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir første, annet og tredje ledd § 6-3, hvor annet ledd skal lyde:

(2) «Ufordelte overskuddsmidler til *forsikringskontraktene* » for livsforsikring er på delårsbasis ikke en endelig tildeling, og skal i delårsrapporteringen inntas som følger:

I resultatregnskapet - som egen hovedpost istedenfor « *Midler tilordnet forsikringskontraktene* ».

I balansen - som egne underposter til post 12. "Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser" og post 13. "Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsportefølje"

Nåværende § 7-4 blir § 6-4.

Ny § 7-3 skal lyde:

§ 7-3. Overgangsregler

(1) Livsforsikringsselskap kan unnlate å gi sammenligningstall for resultatregnskapet, balansen, oppstillingen av endringer i egenkapital og kontantstrømanalysen for årsregnskapet 2008. Tilsvarende gjelder sammenligningstall i delårsregnskap for 2008.

II

Utkast til endringer i forskrift av 27. februar 2001 nr. 188 om årsregnskap m.m. for pensjonskasser

§ 1-1 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Bestemmelsene for livsforsikringsselskaper i forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper, gjelder tilsvarende for pensjonskasser inntil videre så langt de passer.

§ 1-2 og kapittel 2 til 9 oppheves.

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 1. juni 1990 nr. 435 om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak

I § 3 (kjernekapital) skal ny nr. 9 lyde:

Annen innskutt og opptjent egenkapital.

I § 7 (fradragsposter) skal ny bokstav c lyde:

Bokført goodwill, utsatt skattefordel og andre immaterielle aktiva, herunder immaterielle eiendeler som fremkommer etter anvendelse av reglene i IFRS 4.31–4.33 og immaterielle eiendeler beregnet etter reglene i IFRS 4.31–4.33 som har kommet til fradrag i forsikringsforpliktelsene ved anvendelse av IFRS 3.

I § 7 (fradragsposter) skal ny bokstav s lyde:

Urealiserte kursendringer på finansielle instrumenter tilordnet selskapsporteføljen som er inkludert i kjernekapitalen og som i sum er positive. Bestemmelsen gjelder livsforsikringsselskaper og verdipapirforetak.

Nåværende § 7 bokstav s blir ny § 7 bokstav t.

Utkast til forskrift om endring av forskrift av 19. mai 1995 nr. 481 om beregning av solvensmarginkrav og solvensmarginkapital for norske livsforsikringsselskaper

I § 7 (solvensmarginkapitalens sammensetning) skal nytt annet ledd lyde:

Annen solvensmarginkapital består av følgende poster:

-
1. Halvparten av selskapets avsetninger i risikoutjevningssfondet.
 2. Halvparten av selskapets tilleggsavsetninger i forsikringsfondet.

Utkast til endring av forslaget til ny kapitalforvaltningsforskrift for forsikringsselskaper

Det foreslås følgende endringer i forslaget til ny kapitalforvaltningsforskrift for forsikringsselskaper som ble sendt på høring av Finansdepartementet 27. juli 2006 med høringsfrist 30. oktober 2006:

Definisjonen av forsikringsmessige avsetninger i forskriftsutkastet § 1-2 endres, slik at annet punktum lyder:

I skadeforsikring menes brutto premieavsetning, brutto erstatningsavsetning samt avsetninger som tilsvarende minstekravene til sikkerhetsavsetning og administrasjonsavsetning som følger av bestemmelsene i forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

I forskriftsutkastet § 3-2 inntas ny nr. 6 og 7:

Gjenforsikringseiendeler

6. *Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger i skadeforsikring, herunder gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie, gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning, gjenforsikringsandel av bruttoavsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler og gjenforsikringsandel av andre tekniske bruttoavsetninger.*
7. *Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser i livsforsikring.*

Nr. 6–14 i gjeldende utkast blir nye nr. 8–16. Referansene til § 3-2 i §§ 3-3, 3-4 og 3-5 må endres tilsvarende.

Vedlegg: Konsolidert forskrift for årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper

Kapittel 1. Alminnelige bestemmelser

§ 1-1. Forskriftens virkeområde

(1) Forskriften gjelder for forsikringsselskap som har sitt hovedsete og er underlagt tilsyn i Norge, jf. lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven). Forskriften gjelder også for holdingselskaper med hovedsete her i riket som eier forsikringsselskap. Holdingselskaper skal følge vurderingsreglene for skadeforsikring.

(2) Forskriften gjelder også for selskapets virksomhet i utlandet enten denne utøves som grenseoverskridende virksomhet eller gjennom filial. Virksomhet som utøves gjennom filial vil i tillegg være underlagt eventuelle regler som gjelder for virksomheten i det landet filialen er etablert.

(3) For blandede finanskonsern gjelder bestemmelsene om konsernregnskap i regnskapsloven, forskrift om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike og denne forskrift så langt de passer.

(4) Forskriften gjelder filialer av utenlandske forsikringsselskap, med unntak av kapittel 6 om delårsregnskap.

§ 1-2. Anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter i selskapsregnskapet

(1) Selskapsregnskapet skal utarbeides i samsvar med forskrifter om internasjonale regnskapsstandarter gitt med hjemmel i regnskapsloven § 3-9 annet ledd med mindre annet følger av denne forskrift. Regnskapsloven § 3-9 tredje ledd, fjerde ledd annet punktum samt forskrifter gitt i medhold av regnskapsloven § 3-9 femte ledd gjelder ikke.

§ 1-3. Anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter i konsernregnskapet

(1) For konsernregnskap som utarbeides etter internasjonale regnskapsstandarter i samsvar med regnskapsloven § 3-9 første ledd og fjerde ledd første punktum, gjelder kun følgende bestemmelser i denne forskrift: § 2-1, § 2-3, § 2-4, § 5-10 første og annet ledd, § 5-12, § 5-17, § 5-23, § 5-24, § 5-29 niende og tiende ledd, § 5-35, § 6-1 og § 6-4.

(2) Selskaper som etter regnskapsloven § 3-9 fjerde ledd første punktum har adgang til å utarbeide konsernregnskap etter internasjonale regnskapsstandarter, kan i stedet velge å utarbeide konsernregnskap etter bestemmelsene i denne forskrift.

§ 1-4. Unntak fra regnskapsloven

(1) Regnskapsloven § 3-1 tredje ledd om unntak fra bestemmelser i regnskapsloven, gjelder ved utarbeidelse av selskapsregnskap og konsernregnskap som nevnt i denne forskrift § 1-3 annet ledd med mindre annet følger av denne forskrift.

Kapittel 2. Årsregnskap og årsberetning

§ 2-1. Plikt til å utarbeide årsregnskap og årsberetning

(1) Forslag til årsregnskap og årsberetning skal vedtas av selskapets styre innen tre måneder etter regnskapsårets slutt.

§ 2-2. Rettvisende bilde

(1) Hvis anvendelsen av en bestemmelse i kapittel 3 til 5 i særlige unntakstilfeller er uforenlig med plikten til å gi et rettvisende bilde av årsregnskapet, skal bestemmelsen fravikes for å gi et rettvisende bilde som fastsatt i regnskapsloven § 3-2a første ledd.

§ 2-3. Årsberetningens innhold

(1) Dersom selskapets kapitaldekning ikke oppfyller gjeldende minimumskrav eller for øvrig ikke er forsvarlig sett i forhold til virksomheten, skal styret redegjøre for dette og uttale seg om tiltak som er truffet eller som skal treffes for å sikre selskapets drift.

(2) Det skal gis en beskrivelse av de finansielle risikoer som selskapet er, og gjennom regnskapsåret har vært, eksponert for. Styret skal redegjøre for de mål og strategier som er fastsatt for risikostyring, og sammenhengen mellom disse og selskapets overordnede mål og strategier. Det skal gis en overordnet beskrivelse av selskapets risikostyring og organiseringen av denne.

(3) Livsforsikringsselskap skal gi opplysninger om fordeling av årets resultat, herunder hvor mye som er tildelt kundene i prosent og med angivelse av nominelt beløp. Det skal videre gis opplysninger om summen av avsetninger til egenkapital, utbetaling av utbytte, konsernbidrag og skatt i prosent av selskapets resultat til fordeling og med angivelse av nominelt beløp.

(4) Dersom livsforsikringsselskapet benytter tilleggsavsetningene til å dekke renteforpliktelser på forsikringskontrakter, skal styret redegjøre for dette.

§ 2-4. Begrensninger i unntak fra konsernregnskapsplikten

(1) Regnskapsloven § 3-7 får kun anvendelse dersom forsikringsselskapets morselskap er underlagt denne forskrift.

(2) Hvis forsikringsselskapets morselskap også har datterselskap som følger andre vurderingsregler etter denne forskrift eller har datterselskap som er underlagt forskrift om årsregnskap m.m. for banker, finansieringsforetak og morselskap for slike, skal morselskap i underkonsern likevel utarbeide konsernregnskap.

(3) Kredittilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra (1) og (2).

§ 2-5. Horisontale konsern

(1) Finanskonsern uten morselskap som er godkjent etter bestemmelsene i lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner kapittel 2a - finanskonsern, skal utarbeide konsernregnskap.

(2) Konsernregnskap for horisontale konsern skal omfatte de samarbeidende selskapene, samt deres datterselskaper.

(3) Konsernregnskapet skal utarbeides etter reglene som gjelder for konsern i regnskapsloven og denne forskrift.

§ 2-6. Presentasjonsvaluta

(1) Regnskapsloven § 3-4 annet ledd gjelder ikke. Årsregnskapet skal presenteres i norske kroner.

Kapittel 3. Regnskapsprinsipper mv.

Innregning og måling – Felles

§ 3-1. Selskaper og filialer som ikke inngår i IFRS-konsern

(1) Selskaper og filialer som inngår i konsern der konsernregnskapet ikke utarbeides etter IFRS, kan anvende regnskapsloven kapittel 4 og 5, med mindre annet følger av dette kapittel. Tilsvarende gjelder selskaper som ikke inngår i konsern.

§ 3-2. Forsikringskontrakter mv.

(1) Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-6 til 3-12. Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-18 til 3-19.

(2) Det er likevel adgang, men ikke plikt, til å måle innebygde derivater i forsikringskontrakter atskilt fra vertskontrakten i samsvar med IFRS 4.7.

(3) IFRS 4.10 bokstav b gjelder ikke.

(4) Det er adgang, men ikke plikt, til å foreta ytterligere avsetninger til forsikringsforpliktelser i samsvar med IFRS 4.14 bokstav b og IFRS 4.15-19.

(5) En forsikringsforpliktelse skal fjernes fra balansen når, og bare når, den har opphørt.

(6) Gjenforsikringsandeler skal innregnes som eiendel. Gjenforsikringsandelen av de forsikringstekniske bruttoavsetninger i skadeforsikring og gjenforsikringsandelen av de forsikringsmessige bruttoavsetninger i livsforsikring omfatter de beløp som selskapet forventer å motta fra gjenforsikringsselskaper i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Dersom gjenforsikringsavtalen har falt i verdi, skal gjenforsikringsandelens balanseførte verdi reduseres tilsvarende. En gjenforsikringsandel har falt i verdi dersom og bare dersom kriteriene i IFRS 4.20 er oppfylt.

(7) Adgangen etter IFRS 4.21-29 til å endre regnskapsprinsipper for forsikringskontrakter gjelder ikke.

(8) Forsikringskontrakter anskaffet ved en virksomhetssammenslutning eller porteføljeovertakelse skal innregnes og måles i samsvar med §§ 3-9 til 3-12 (skadeforsikring) og § 3-19 (livsforsikring). Forskjellen mellom virkelig verdi av de overtatte kontraktsmessige forsikringsrettighetene/–pliktene og beløpet etter første punktum skal innregnes som immateriell eiendel. Den etterfølgende måling av denne eiendelen skal være i samsvar med målingen av den tilknyttede forsikringsforpliktelsen.

Innregning og måling – Skadeforsikring

§ 3-3. *Finansielle instrumenter*

(1) Finansielle instrumenter skal innregnes og måles i samsvar med IAS 39.

§ 3-4. *Investerings eiendommer*

(1) Skadeforsikringsselskaper skal innregne og måle investerings eiendommer i samsvar med IAS 40.

§ 3-5. *Eierbenyttet eiendom*

(1) Skadeforsikringsselskaper skal innregne og måle eierbenyttet eiendom i samsvar med IAS 16.

§ 3-6. *Administrasjonsavsetning*

(1) Administrasjonsavsetning skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

§ 3-7. *Avsetning til naturskadefondet*

(1) Avsetning til naturskadefondet skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring med tilhørende forskrift.

§ 3-8. *Avsetning til garantiordningen*

(1) Avsetning til garantiordningen skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med lov av 6. desember 1996 nr. 75 (banksikringsloven) kapittel 2A med tilhørende forskrift.

§ 3-9. *Forsikringsforpliktelser i skadeforsikring*

(1) Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring, med unntak av avsetninger som nevnt i §§ 3-6 til 3-8, skal innregnes som forsikringsforpliktelser.

(2) Avsetning for ikke opptjent premie skal måles i samsvar med § 3-10, kfr. forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter. Erstatningsavsetning skal måles i samsvar med § 3-11, kfr. forsikringsloven 12-2 med tilhørende forskrifter. Avsetning for ikke avløpt risiko skal måles i samsvar med § 3-12. For øvrig skal forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring måles i samsvar med forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrifter.

(3) Beregningene skal hensynta alle opplysninger som foreligger på tidspunktet for avleggelse av årsregnskapet og avsetningene skal være tilstrekkelige til å dekke selskapets totale forsikringsforpliktelser i henhold til forsikringsavtalene, jf. § 3-2 fjerde ledd.

§ 3-10. *Avsetning for ikke opptjent premie i skadeforsikring*

(1) Ikke opptjent premie beregnes ved at regnskapsperiodens forfalte premier periodiseres ved anvendelse av pro-rata-prinsippet for den enkelte forsikring. Selskapet kan ikke gjøre fradrag for kostnader av noe slag før de forfalte premiene periodiseres. Forfalte premier skal alltid regnes fram til første hovedforfall, jf. forskrift av 10. mai 1991

nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

(2) For forsikringsbransjer der pro-rata-prinsippet er uegnet, kan det anvendes beregningsmetoder som tar hensyn til risikoens utvikling over tid.

§ 3-11. Erstatningsavsetning i skadeforsikring

(1) Erstatningsavsetningen skal være tilstrekkelig til å dekke de forventede fremtidige erstatningsutbetalinger til skadetilfeller som er inntruffet innen balansedagen, enten disse skadetilfellene er anmeldt eller ikke, samt forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse skadetilfeller. Ved fastsettelse av erstatningsavsetningen skal det tas hensyn til alle forventede kostnadsøkninger, herunder forventet inflasjon, i perioden fra balansedagen til utbetalingstidspunktene.

(2) Erstatningsavsetningen skal fastsettes med utgangspunkt i en vurdering av de enkelte anmeldte skadetilfeller eller ved anvendelse av statistiske metoder. Ved fastsettelsen av avsetningen relatert til skadetilfeller som har inntruffet, men ikke er anmeldt innen balansedagen, skal de anvendte metoder ta hensyn til tidligere erfaringer hva angår antallet av og størrelsen på de skadetilfeller som meldes etter balansedagen. Det vises til forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

(3) Erstatningsavsetningen beregnet i samsvar med (1) og (2) kan bare diskonteres i de tilfeller der det foreligger et pålitelig statistisk grunnlag for å fastsette

- (a) hvor lang tid det vil ta å avvikle de enkelte skadeårganger,
- (b) De forventede erstatningsutbetalinger for det enkelte avviklingsår.

Kreditilsynet skal ha melding om de metoder som anvendes ved diskonteringen, samt eventuelle endringer i de anvendte metoder, jf. forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

(4) Ved diskontering av erstatningsavsetningen i samsvar med reglene gitt ved (3) skal diskonteringsrenten ikke overstige en forsiktig vurdering av den forventede fremtidige avkastning på de eiendeler som er investert for å dekke de forsikringstekniske avsetninger, jf. forskrift av x.x nr. x om forsikringsselskapers og pensjonskassers kapitalforvaltning. Den diskonterte erstatningsavsetningen skal ikke under noen omstendighet settes til et lavere beløp enn det beløp som fremkommer når erstatningsavsetningen beregnet i samsvar med (1) og (2) verdivurderes med utgangspunkt i prisnivået på balansedagen.

§ 3-12 Avsetning for ikke avløpt risiko i skadeforsikring

(1) Avsetning for ikke avløpt risiko skal beregnes med utgangspunkt i en sammenligning mellom avsetning for ikke opptjent premie og de forventede erstatninger og skadebehandlingskostnader relatert til fremtidige skadetilfeller under de forsikringer som løper på balansedagen. Estimeringen av forventede erstatninger og skadebehandlingskostnader som angitt i første punktum skal avgrenses til de skadetilfeller som forventes å inntreffe i perioden fra balansedagen og frem til første hovedforfall for de aktuelle forsikringskontrakter.

Innregning og måling – Livsforsikring

§ 3-13. Finansielle instrumenter

(1) Finansielle instrumenter skal innregnes og måles i samsvar med IAS 39. Verdiendringer på finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi, skal resultatføres med mindre IAS 39 er til hinder for dette.

§ 3-14. Investerings eiendommer

(1) Livsforsikringsselskaper skal innregne og måle investerings eiendommer i samsvar med virkelig verdi modellen i IAS 40.

§ 3-15. Eierbenyttet eiendom

(1) Livsforsikringsselskaper skal innregne og måle eierbenyttet eiendom i samsvar med verdireguleringsmodellen i IAS 16.

§ 3-16. Aksjer og andeler i datterforetak og tilknyttede foretak

(1) Aksjer og andeler i datterforetak skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden eller i samsvar med IAS 39. Dersom et datterforetak utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn

forsikringsselskapet, skal datterforetakets regnskap omarbeides i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter. Tilsvarende gjelder for aksjer og andeler i tilknyttede foretak.

§ 3-17. Deltakelse i felleskontrollerte foretak

(1) Deltakelse i felleskontrollerte foretak skal i selskapsregnskapet regnskapsføres etter bruttometoden, egenkapitalmetoden eller i samsvar med IAS 39. Dersom det felleskontrollerte foretaket utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn forsikringsselskapet, skal regnskapet omarbeides i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter.

§ 3-18. Risikoutjevningssfond

(1) Risikoutjevningssfond skal innregnes som egenkapital og måles i samsvar med forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift.

§ 3-19. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring

(1) Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring, jf. forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift, med unntak av avsetninger til risikoutjevningssfond, skal innregnes som forsikringsforpliktelse. I de tilfeller der urealiserte gevinster/tap fra eiendeler i kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen innregnes direkte i egenkapitalen, skal den tilknyttede justeringen av forsikringsforpliktelsene innregnes i egenkapitalen.

(2) Forsikringsforpliktelsene skal måles i samsvar med forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift. Beregningene skal hensynta alle opplysninger som foreligger på tidspunktet for avleggelse av årsregnskapet og avsetningene skal være tilstrekkelige til å dekke selskapets totale forsikringsforpliktelser i henhold til forsikringavtalene, jf. § 3-2 fjerde ledd.

Kapittel 4. Resultatregnskap, balanse, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling

§ 4-1. Resultatregnskap, balanse og kontantstrømoppstilling

(1) Regnskapsloven kapittel 6 gjelder ikke.

§ 4-2. Oppdeling eller sammenslåing av poster

(1) Hovedposter og underposter skal inndeles ytterligere når selskapets forhold tilsier det. Det er ikke anledning til å tilføye nye hovedposter eller endre rekkefølgen av hovedpostene.

(2) Underposter innenfor samme hovedpost skal slås sammen hvis sammenslåingen fører til et mer oversiktlig årsregnskap, med de unntak som følger av tredje, fjerde og femte ledd.

(3) Underposter i resultatregnskapet under følgende hovedposter kan ikke slås sammen:

For skadeforsikring: Premieinntekter (post 1), erstatningskostnader (post 4) og endring i sikkerhetsavsetning (post 9).

For livsforsikring: Premieinntekter (post 1), erstatninger i livsforsikring (post 5) og resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser (post 6 og 7).

(4) Underposter i balansen som gjelder forsikringsforpliktelser, gjenforsikringsandeler og egenkapital, kan ikke slås sammen.

(5) Fordringer på og forpliktelser til datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak, skal vises særskilt som underposter til den enkelte balansepost.

§ 4-3. Kontantstrømoppstilling

(1) Kontantstrømoppstillingen skal gi en oversikt over innbetalinger og utbetalinger og forklare likviditetsendringer.

§ 4-4. Resultatregnskap for skadeforsikring

(1) Resultatregnskapet for skadeforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

1. Premieinntekter mv.

-
- 1.1 Forfalte bruttopremier
 - 1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier
 - 1.3 Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie
 - 1.4 - Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie
 - Sum premieinntekter for egen regning*
 - 2. Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap (post 12)**
 - 3. Andre forsikringsrelaterte inntekter**
 - 4. Erstatningskostnader i skadeforsikring**
 - 4.1 Betalte erstatninger
 - 4.1.1 Brutto
 - 4.1.2 - Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger
 - 4.2 Endring i erstatningsavsetning
 - 4.2.1 Brutto
 - 4.2.2 - Endring i gjenforsikringsandel av bruttoerstatningsavsetninger*Sum erstatningskostnader for egen regning*
 - 5. Premierabatter og andre gevinstavtaler**
 - 6. Forsikringsrelaterte driftskostnader**
 - 6.1 Salgskostnader
 - 6.2 Endringer i forskuddsbetalte direkte salgskostnader
 - 6.3 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring
 - 6.4 - Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler*Sum forsikringsrelaterte driftskostnader*
 - 7. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader**
 - 8. Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger**
 - 9. Endring i sikkerhetsavsetning mv. i skadeforsikring**
 - 9.1 Endring i avsetning for ikke avløpt risiko
 - 9.2 Endring i sikkerhetsavsetning*Sum endring i sikkerhetsavsetninger mv.*
 - 10. Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring**

IKKE-TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

- 11. Netto inntekter fra investeringer**
 - 11.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 11.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler
 - 11.3 Netto driftsinntekt fra eiendom
 - 11.4 Verdiendringer på investeringer
 - 11.5 Realisert gevinst og tap på investeringer
 - 11.6 Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader*Sum netto inntekter fra investeringer*
- 12. Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap (post 2)**
- 13. Andre inntekter**
- 14. Andre kostnader**
- 15. Resultat av ikke-teknisk regnskap**
- 16. Resultat før skattekostnad**
- 17. Skattekostnad**
- 18. ÅRSRESULTAT**

§ 4-5. Balanse for skadeforsikring

(1) Balansen for skadeforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

EIENDELER

- 1. Immaterielle eiendeler**
 - 1.1 Goodwill
 - 1.2 Andre immaterielle eiendeler*Sum immaterielle eiendeler*
- 2. Investeringer**
 - 2.1 Bygninger og andre faste eiendommer
 - 2.1.1 Investeringseiendommer
 - 2.1.2 Eierbenyttet eiendom
 - 2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

-
- 2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
 - 2.3.1 Investeringer som holdes til forfall
 - 2.3.2 Utlån og fordringer
 - 2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
 - 2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)
 - 2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
 - 2.4.3 Utlån og fordringer
 - 2.4.4 Finansielle derivater
 - 2.4.5 Andre finansielle eiendeler
 - 2.5 Gjenforsikringsdepoter
 - Sum investeringer*
 - 3. Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring**
 - 3.1 Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie
 - 3.2 Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning*Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring*
 - 4. Fordringer**
 - 4.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger
 - 4.1.1 Forsikringstakere
 - 4.1.2 Mellommenn
 - 4.2 Fordringer i forbindelse med gjenforsikring
 - 4.3 Andre fordringer*Sum fordringer*
 - 5. Andre eiendeler**
 - 5.1 Anlegg og utstyr
 - 5.2 Kasse, bank
 - 5.3 Eiendeler ved skatt
 - 5.4 Andre eiendeler betegnet etter sin art*Sum andre eiendeler*
 - 6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter**
 - 6.1 Opptjente, ikke mottatte leieinntekter
 - 6.2 Forskuddsbetalte direkte salgskostnader
 - 6.3 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter*Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter*
- SUM EIENDELER
- EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE
- 7. Innskutt egenkapital**
 - 7.1 Selskapskapital
 - 7.1.1 Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital/garantifond
 - 7.1.2 Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis
 - 7.2 Overkursfond
 - 7.3 Egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter
 - 7.4 Annen innskutt egenkapital*Sum innskutt egenkapital*
 - 8. Opptjent egenkapital**
 - 8.1 Fond mv.
 - 8.1.1 Fond for vurderingsforskjeller
 - 8.1.2 Fond for urealiserte gevinster
 - 8.1.3 Administrasjonsavsetning
 - 8.1.4 Avsetning til naturskadefondet
 - 8.1.5 Avsetning til garantiordningen
 - 8.2 Annen opptjent egenkapital*Sum opptjent egenkapital*
 - 9. Ansvarlig lånekapital mv.**
 - 9.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital
 - 9.2 Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter
 - 9.3 Annen ansvarlig lånekapital
 - 9.4 Fondsobligasjoner*Sum ansvarlig lånekapital mv.*
 - 10. Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring**
 - 10.1 Avsetning for ikke opptjent bruttopremie
 - 10.2 Brutto erstatningsavsetning

- 10.3 Avsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler
- 10.4 Sikkerhetsavsetning mv.
 - 10.4.1 Avsetning for ikke avløpt risiko
 - 10.4.2 Sikkerhetsavsetning
- Sum sikkerhetsavsetning mv.*
- 10.5 Andre tekniske avsetninger

Sum forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring

11. Avsetninger for forpliktelser

- 11.1 Pensjonsforpliktelser o.l.
- 11.2 Forpliktelser ved skatt
 - 11.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt
 - 11.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt
- 11.3 Andre avsetninger for forpliktelser

Sum avsetninger for forpliktelser

12. Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper

13. Forpliktelser

- 13.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring
- 13.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring
- 13.3 Forpliktelser til kredittinstitusjoner
- 13.4 Finansielle derivater
- 13.5 Andre forpliktelser

Sum forpliktelser

14. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

- 14.1 Mottatte, ikke opptjente leieinntekter
- 14.2 Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Sum påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE

POSTER UTENOM BALANSEN

15. Betingede forpliktelser

16. Forpliktelser

§ 4-6. Resultatregnskap for livsforsikring

(1) Resultatregnskapet for livsforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

TEKNISK REGNSKAP FOR LIVSFORSIKRING

1. Premieinntekter

- 1.1 Forfalte premier, brutto
- 1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier
- 1.3 Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser

Sum premieinntekter for egen regning

2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen

- 2.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler
- 2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom
- 2.4 Verdiendringer på investeringer
- 2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer

Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen

3. Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen

- 3.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 3.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler
- 3.3 Netto driftsinntekt fra eiendom
- 3.4 Verdiendringer på investeringer
- 3.5 Realisert gevinst og tap på investeringer

Sum netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen

4. Andre forsikringsrelaterte inntekter

5. Erstatninger i livsforsikring

- 5.1 Utbetalte erstatninger
 - 5.1.1 Brutto
 - 5.1.2 - Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger
- 5.2 Endring i erstatningsavsetninger
 - 5.2.1 Brutto
 - 5.2.2 - Endring av gjenforsikringsandel av erstatningsavsetninger

5.3 Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser
Sum erstatninger

6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser

- 6.1 Endring i premiereserve
 - 6.1.1 Til (fra) premiereserve, brutto
 - 6.1.2 - Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven
 - 6.2 Endring i tilleggsavsetninger
 - 6.3 Endring i kursreguleringsfond
 - 6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond
 - 6.5 Endring i tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten
 - 6.5.1 Til (fra) tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten
 - 6.5.2 - Endring i gjenforsikringsandelen av tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten
 - 6.6 Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser
- Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser*

7. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje

- 7.1 Endring i premiereserven
 - 7.2 Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven
 - 7.3 Endring i andre avsetninger
 - 7.4 Overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser
- Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje*

8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser

- 8.1 Overskudd på avkastningsresultatet
- 8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene
- 8.3 Annen tilordning av overskudd

Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser

9. Forsikringsrelaterte driftskostnader

- 9.1 Forvaltningskostnader
 - 9.2 Salgskostnader
 - 9.3 Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader
 - 9.4 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)
 - 9.5 - Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler
- Sum forsikringsrelaterte driftskostnader*

10. Andre forsikringsrelaterte kostnader

11. Resultat av teknisk regnskap

IKKE-TEKNISK REGNSKAP

12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen

- 12.1 Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler
- 12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom
- 12.4 Verdiendringer på investeringer
- 12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer
- 12.6 Renteutgifter

Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen

13. Andre inntekter

14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen

- 14.1 Forvaltningskostnader
- 14.2 Andre kostnader

15. Resultat av ikke-teknisk regnskap

16. Resultat før skattekostnad

17. Skattekostnader

18. ÅRSRESULTAT

§ 4-7. Balanse for livsforsikring

(1) Balansen for livsforsikring skal ha følgende oppstillingsplan:

EIENDELER

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

1. Immaterielle eiendeler

- 1.1 Goodwill
- 1.2 Andre immaterielle eiendeler

Sum immaterielle eiendeler

2. Investeringer

- 2.1 Bygninger og andre faste eiendommer
 - 2.1.1 Investeringsseiendommer
 - 2.1.2 Eierbenyttet eiendom
- 2.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 2.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
 - 2.3.1 Investeringer som holdes til forfall
 - 2.3.2 Utlån og fordringer
- 2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
 - 2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)
 - 2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
 - 2.4.3 Utlån og fordringer
 - 2.4.4 Finansielle derivater
 - 2.4.5 Andre finansielle eiendeler
- 2.5 Gjensikringsdepoter

Sum investeringer

3. Gjensikringsandel av forsikringsforpliktelser

4. Fordringer

- 4.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger
- 4.2 Fordringer i forbindelse med gjensikringsforretninger
- 4.3 Andre fordringer

Sum fordringer

5. Andre eiendeler

- 5.1 Anlegg og utstyr
- 5.2 Kasse, bank
- 5.3 Eiendeler ved skatt
- 5.4 Andre eiendeler betegnet etter sin art

Sum andre eiendeler

6. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

- 6.1 Opptjente, ikke mottatte leieinntekter
- 6.2 Forskuddsbetalte direkte salgskostnader
- 6.3 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

Sum eiendeler i selskapsporteføljen

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE

7. Investeringer i kollektivporteføljen

- 7.1 Bygninger og andre faste eiendommer
 - 7.1.1 Investeringsseiendommer
 - 7.1.2 Eierbenyttet eiendom
- 7.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 7.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 7.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 7.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
 - 7.3.1 Investeringer som holdes til forfall
 - 7.3.2 Utlån og fordringer
- 7.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
 - 7.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)
 - 7.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
 - 7.4.3 Utlån og fordringer
 - 7.4.4 Finansielle derivater
 - 7.4.5 Andre finansielle eiendeler

Sum investeringer i kollektivporteføljen

8. Investeringer i investeringsvalgporteføljen

- 8.1 Bygninger og andre faste eiendommer
 - 8.1.1 Investeringsseiendommer
 - 8.1.2 Eierbenyttet eiendom
- 8.2 Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 8.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
 - 8.2.2 Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
- 8.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
 - 8.3.1 Investeringer som holdes til forfall
 - 8.3.2 Utlån og fordringer

- 8.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
 - 8.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)
 - 8.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning
 - 8.4.3 Utlån og fordringer
 - 8.4.4 Finansielle derivater
 - 8.4.5 Andre finansielle eiendeler

Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen

Sum eiendeler i kundeporteføljene

SUM EIENDELER

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE

9. Innskutt egenkapital

- 9.1 Selskapskapital
 - 9.1.1 Aksjekapital/grunnfondsbeviskapital/garantifond
 - 9.1.2 Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis
- 9.2 Overkursfond
- 9.3 Egenkapitalandel av sammensatte finansielle instrumenter og andre egenkapitalinstrumenter
- 9.4 Annen innskutt egenkapital

Sum innskutt egenkapital

10. Opptjent egenkapital

- 10.1 Fond
 - 10.1.1 Fond for vurderingsforskjeller
 - 10.1.2 Fond for urealiserte gevinster
 - 10.1.3 Risikoutjevningfond
- 10.2 Annen opptjent egenkapital

Sum opptjent egenkapital

11. Ansvarlig lånekapital mv.

- 11.1 Evigvarende ansvarlig lånekapital
- 11.2 Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter
- 11.3 Annen ansvarlig lånekapital
- 11.4 Fondsobligasjoner

Sum ansvarlig lånekapital mv.

12. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser

- 12.1 Premiereserve
- 12.2 Tilleggsavsetninger
- 12.3 Kursreguleringsfond
- 12.4 Erstatningsavsetning
- 12.5 Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond
- 12.6 Andre tekniske avsetninger

Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser

13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsportefølje

- 13.1 Premiereserve
- 13.2 Supplerende avsetninger
- 13.3 Erstatningsavsetning
- 13.4 Tilleggsavsetninger
- 13.5 Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje

14. Avsetninger for forpliktelser

- 14.1 Pensjonsforpliktelser o.l.
- 14.2 Forpliktelser ved skatt
 - 14.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt
 - 14.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt
- 14.3 Andre avsetninger for forpliktelser

Sum avsetninger for forpliktelser

15. Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper

16. Forpliktelser

- 16.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring
- 16.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring
- 16.3 Forpliktelser til kredittinstitusjoner
- 16.4 Finansielle derivater
- 16.5 Andre forpliktelser

Sum forpliktelser

17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

-
- 17.1 Mottatte, ikke opptjente leieinntekter
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

POSTER UTENOM BALANSEN

18. Betingede forpliktelser

19. Forpliktelser

§ 4-8. Oppstilling av endringer i egenkapital

(1) Endringer i egenkapital i perioden skal angis for samtlige hovedposter og underposter; jf. § 4-5 balansepostene 7-8 i skadeforsikring og § 4-7 balansepostene 9-10 i livsforsikring.

(2) Endringene skal spesifiseres etter følgende oppsett:

1. **Inngående egenkapital**
2. Effekten av endringer av regnskapsprinsipper og korrigeringer av feil
3. **Korrigert inngående balanse**
4. Periodens resultat
5. Inntekts- og kostnadsposter, samt nettosum, innregnet direkte i egenkapital
6. Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapital
7. **Sum endringer i egenkapital eksklusiv egenkapitaltransaksjoner**
8. **Egenkapitaltransaksjoner** (eksklusiv fordelinger til eiere)
9. Fordelinger til eiere (utbytte mv.)
10. **Sum egenkapitaltransaksjoner**
11. **Utgående egenkapital**

§ 4-9. Resultatregnskap for holdingselskap

(1) For holdingselskap som ikke driver forsikring, kan den ikke-tekniske oppstillingen i resultatregnskapet for skadeforsikring benyttes.

§ 4-10. Konsernregnskapets oppstillingsplan

(1) Konsernregnskapet for livs- og skadeforsikringskonsern skal settes opp som følger:

- a) Resultatregnskapet settes opp i henhold til § 4-4 og § 4-6, slik at teknisk regnskap for henholdsvis skadeforsikring og livsforsikring fremkommer hver for seg. I ikke-teknisk regnskap kan poster med samme innhold slås sammen.
- b) Balansen settes opp i henhold til § 4-5 og § 4-7. Underposter underlagt ulike vurderingsregler kan ikke slås sammen, men skal spesifiseres på separate underposter eller hovedposter.

(2) Dersom aksjer eller andeler i et datterselskap eies av andre enn de konsoliderte selskapene, skal deres andel av egenkapitalen og årets resultat oppføres som minoritetsinteresser. Minoritetsinteresser oppføres under egenkapital i balansen, og som fradrag i årsresultatet i resultatregnskapet.

Resultatregnskap – Fellesbestemmelser

§ 4-11. Forsikringsrelaterte driftskostnader - § 4-4 resultatpost 6 og § 4-6 resultatpost 9

(1) «Salgskostnader» omfatter direkte og indirekte kostnader som følger av salgsaktivitet ved inngåelse og fornyelse av forsikringsavtaler. Salgskostnadene omfatter direkte henførbare kostnader som lønn og drift av salgskorpsset, indirekte kostnader knyttet til markedsføring, og administrasjonskostnader i forbindelse med kjøp av forsikring og poliseutstedelse.

(2) Direkte variable salgskostnader kan balanseføres når de er vesentlige for selskapet. Kostnadsføring skal skje i takt med inntektsføring av premien, men minst med en femtedel årlig.

(3) «Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader» omfatter alle øvrige forsikringsrelaterte driftskostnader som ikke kan henføres til «Salgskostnader» eller til «Erstatningskostnader i skadeforsikring», jf. § 4-4 resultatpost 4 eller til «Forvaltningskostnader», jf. § 4-6 resultatpost 9.1.

Resultatregnskap - Skadeforsikring

§ 4-12. Premieinntekter m.v. i skadeforsikring - § 4-4 resultatpost 1

(1) « Forfalt bruttopremie » omfatter alle beløp som forsikringsselskapet i regnskapsperioden har mottatt eller har til gode for direkte tegnede forsikringsavtaler og overtatte gjenforsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før regnskapsårets avslutning. Posten omfatter bl.a.

- (a) ennå ikke utfakturert premie når premien først kan beregnes ved årets utgang,
- (b) tillegg til premier ved termininnbetalinger og tilleggsbetalinger til dekning av utgifter selskapet har hatt på vegne av forsikringstakerne,
- (c) forsikringsselskapets andel av samlet premie ved koassuransevirksomhet, og
- (d) gjenforsikringspremier fra avgivende forsikringsselskaper og gjenforsikringsselskaper etter fradrag av tilbakebetaling eller godskriving av tidligere betalt premie.

(2) «Avgitte gjenforsikringspremier» omfatter alle beløp som i regnskapsperioden er betalt for eller skal betales for de gjenforsikringsavtaler som forsikringsselskapet har inngått.

§ 4-13. Erstatningskostnader i skadeforsikring - § 4-4 resultatpost 4

(1) «Betalte bruttoerstatninger» omfatter alle brutto erstatningsbeløp som i regnskapsperioden er betalt til forsikringstakere eller andre berettigede etter forsikringsavtalene med tillegg av selskapets eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse erstatningsbeløpene.

(2) «Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger» omfatter beløp som forsikringsselskapet, i samsvar med de gjenforsikringsavtaler selskapet har inngått, har mottatt eller forventer å motta til dekning av de betalte bruttoerstatninger.

(3) Skadeforsikringsselskap som kjøper eksterne skadebehandlings-/skadeoppgjørstjenester for alle eller deler av de skadetilfeller som rammer selskapet, skal fordele kostnadene i forbindelse med disse tjenestene mellom erstatningskostnader (betalte erstatninger og erstatningsavsetninger) og forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

§ 4-14. Premierabatter og andre gevinstavtaler - § 4-4 resultatpost 5

(1) « Premierabatter og andre gevinstavtaler » omfatter de premiebeløp som er tilbakebetalt eller skal tilbakebetales til forsikringstakerne i de tilfeller der størrelsen på tilbakebetalingen er fastsatt på grunnlag av skadeforløpet i regnskapsåret enten for den enkelte forsikring eller for en bestand av forsikringer, og for øvrig er i samsvar med kriterier som ble fastlagt før regnskapsårets begynnelse eller ved tegningen av de aktuelle forsikringer.

§ 4-15. Allokert investeringsavkastning overført til det tekniske regnskapet for skadeforsikring fra det ikke-tekniske regnskapet - § 4-4 resultatpostene 2 og 12

(1) « Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap » omfatter et beløp som tilsvarer en beregnet avkastning av regnskapsårets gjennomsnittlige sum av følgende balanseposter:

- Avsetning for ikke opptjent bruttopremie (post 10.1)
- Brutto erstatningsavsetning (post 10.2)
- Sikkerhetsavsetning mv. (post 10.4)
- Gjenforsikringsandeler av brutto forsikringsforpliktelser (post 3)

Ved beregningen av investeringsavkastningen anvendes en forsikringsteknisk rente som settes lik regnskapsårets gjennomsnittlige rente på statsobligasjoner med gjestående løpetid lik 3 år.

(2) Et tilsvarende beløp kommer til fradrag under post 12 «allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap».

(3) Kredittilsynet gir nærmere regler om gjennomføringen av beregningene.

Resultatregnskap - Livsforsikring

§ 4-16. Premieinntekter i livsforsikring - § 4-6 resultatpost 1

(1) «Forfalte premier, brutto» omfatter alle beløp som i regnskapsperioden er forfalt på direkte tegnede forsikringsavtaler og overtatte gjenforsikringsavtaler, uavhengig av om disse helt eller delvis vedrører senere regnskapsår, herunder bl.a.

- (a) ennå ikke utfakturert premie når premien først kan beregnes ved årets utgang,

-
- (b) engangspremier,
 - (c) tillegg til premier ved terminbetalinger,
 - (d) forsikringsselskapets andel av samlet premie ved koassuransevirkosomhet, og
 - (e) gjenforsikringspremier fra avgivende forsikringsselskaper og gjenforsikringsselskaper, etter fradrag av tilbakebetaling eller godskriving av tidligere betalt premie.

(2) «Avgitte gjenforsikringspremier» omfatter alle beløp som i regnskapsperioden er forfalt for gjenforsikringsavtaler som forsikringsselskapet har inngått frem til balansedagen.

§ 4-17. Flytting av livsforsikringskontrakter - § 4-6 resultatpostene 1.3, 5.3 og 6.4

(1) Resultatpost 1.3 «Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser» omfatter bare den del av de overførte midler som er knyttet til forsikringskontrakten som skal inngå i premiereserven til sikring av forpliktelsene i den nye kontrakten. Overskytende tilleggsavsetninger og kursreserve føres under resultatpost 6.4. Overført premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, som ikke benyttes til å dekke premiereserve, skal balanseføres.

(2) Resultatpost 5.3 «Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser» omfatter alle midler som er knyttet til forsikringskontrakten ved opphør.

(3) Livsforsikringskontrakter som flyttes med risikoovergang ved årsskiftet, skal resultatføres i det påfølgende regnskapsår. Oppgjørstidspunktet er ikke av betydning for regnskapsføringstidspunktet. I den grad det ikke foreligger fullstendig dokumentasjon for beregning av flyttebeløp, må flyttebeløpets størrelse estimeres.

§ 4-18. Erstatninger i livsforsikring - § 4-6 resultatpost 5

(1) Utbetalte erstatninger (brutto) omfatter alle erstatningsbeløp som på grunnlag av forsikringsavtalene i regnskapsperioden er betalt til forsikringstakerne eller andre berettigede etter forsikringsavtalene.

§ 4-19. Midler tilordnet forsikringskontraktene - § 4-6 resultatpost 8

(1) «Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser» omfatter alle beløp som i årsregnskapet skal tilføres forsikringstakeren eller de berettigede etter forsikringsavtalene av det som er opptjent i regnskapsperioden, jf. forsikringsloven kapittel 9 med tilhørende forskrift.

(2) Med overskudd på avkastningsresultatet (post 8.1) menes tilordning av avkastning i samsvar med forsikringsloven §§ 9-9 første ledd, 9-12 (jf. forskrift til forsikringsloven § 4-2) og 9-14.

(3) Med risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (post 8.2) menes overskudd på risikoresultatet fratrukket eventuelle avsetninger til risikoutjevningssfond, jf. forsikringsloven §§ 9-10 og 9-14.

(4) Med annen tilordning av overskudd (post 8.3) menes tilordning i samsvar med forskrift til forsikringsloven § 7-1.

Balanse - Fellesbestemmelser

§ 4-20. Obligasjoner m.v.

(1) Verdipapirer med variabel rente knyttet til bestemte referansesatser, f.eks. interbankrente eller euromarkedrente, skal anses som obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning.

§ 4-21. Gjenforsikringsdepoter - § 4-5 og § 4-7 balansepost 2.5

(1) I balansen til et selskap som mottar gjenforsikring, skal posten «Gjenforsikringsdepot» omfatte de fordringer på avgivende selskap som svarer til den sikkerhet som er deponert hos disse eller hos tredjemann, eller som disse selskap har holdt tilbake.

(2) Disse fordringer kan ikke slås sammen med andre fordringer gjenforsikrer har på avgivende forsikringsselskap, eller motregnes i gjenforsikrers gjeld til det avgivende forsikringsselskap.

(3) Verdipapirer som er deponert hos et avgivende selskap eller hos tredjemann og som forblir gjenforsikringsselskapets eiendom, skal bokføres av sistnevnte selskap som investeringsaktiva under den relevante post.

§ 4-22. Innskutt egenkapital - § 4-5 balansepost 7 og § 4-7 balansepost 9

(1) Egne aksjer/grunnfondsbevis føres til pålydende verdi.

§ 4-23. Avsetninger for forpliktelser - § 4-5 balansepost 11.3 og § 4-7 balansepost 14.3

(1) Posten omfatter avsetninger for forpliktelser som på balansedagen anses å være sannsynlige eller sikre, men hvor det foreligger en usikkerhet med hensyn på beløpets størrelse eller forfallstidspunkt.

§ 4-24. Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper - § 4-5 balansepost 12 og § 4-7 balansepost 15

(1) « Premiedepot fra gjenforsikringsselskaper » i et avgivende forsikringsselskaps balanse skal omfatte beløp som er deponert av eller holdt tilbake fra andre forsikringsselskaper i henhold til gjenforsikringsavtaler.

(2) Beløp som angitt i (1) kan ikke motregnes i gjeld til eller fordringer på andre berørte selskaper.

(3) Dersom det avgivende forsikringsselskaper har mottatt verdipapirer til deponering og fått overdratt eiendomsretten, skal denne post omfatte det beløp det avgivende selskaper skal utbetale i henhold til deponeringen.

Balanse - Skadeforsikring

§ 4-25. Administrasjonsavsetning, avsetning til naturskadefondet og avsetning til garantiordningen - § 4-5 balansepostene 8.1.3-8.1.5

(1) Administrasjonsavsetning forstås på samme måte som tilsvarende begrep i forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring.

(2) Med avsetning til naturskadefondet forstås avsetning etter lov av 16. juni 1989 nr. 70 om naturskadeforsikring og forskrift av 21. desember 1979 nr. 3420 om instruks for Norsk Naturskadepool.

(3) Med avsetning til garantiordningen forstås avsetning etter lov av 16. desember 1996 nr. 75 (banksikringsloven) kapittel 2A og forskrift av 22. desember 2006 nr. 1617 om garantiordning for skadeforsikring.

§ 4-26. Forsikringsforpliktelser brutto i skadeforsikring - § 4-5 balansepost 10

(1) For skadeforsikringsselskaper forstås avsetning for ikke opptjent premie, erstatningsavsetning og sikkerhetsavsetning i denne forskrift på samme måte som de tilsvarende begreper i forskrift av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift av 18. november 1992 nr. 1242 om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring, med mindre annet fremgår av bestemmelser i denne forskrift.

(2) Avsetning for ikke opptjent bruttopremie skal omfatte den del av bruttopremien som tilsvarer den ikke avløpte del av forsikringsavtalens dekningsperioder.

(3) «Brutto erstatningsavsetning» omfatter forventede fremtidige brutto erstatningsutbetalinger relatert til skadetilfeller inntruffet før balansedagen, samt selskapets forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader i forbindelse med disse skadetilfellene.

(4) «Avsetning til premierabatter og andre gevinstavtaler» omfatter ikke utbetalte beløp kostnadsført i samsvar med bestemmelsen i § 4-14.

(5) Avsetning for ikke avløpt risiko skal omfatte beløp som er avsatt i tillegg til ikke opptjent premie, for å dekke forventede erstatningskostnader og forventede eksterne og interne skadebehandlingskostnader relatert til ikke inntrufne skadetilfeller under forsikringer som løper på balansedagen.

Balanse – Livsforsikring

§ 4-27. Risikoutjevsningsfond – § 4-7 balansepost 10.1.3

(1) Risikoutjevsningsfond forstås på samme måte som tilsvarende begrep i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

§ 4-28. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser - § 4-7 balansepost 12

(1) Premiereserve, tilleggssavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond samt andre tekniske avsetninger, forstås i denne forskrift på samme måte som tilsvarende begreper i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

§ 4-29. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje - § 4-7 balansepost 13
(1) Premiereserve, supplerende avsetninger, erstatningsavsetning, tilleggsavsetninger samt premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, forstås i denne forskrift på samme måte som tilsvarende begreper i lov av 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) og forskrift av 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsloven (livsforsikring mv).

Utenom balansen - Fellesbestemmelser

§ 4-30. Forvaltning av eiendeler

(1) Eiendeler som forvaltes i tredjemanns navn og på vegne av tredjemann, skal ikke føres opp i balansen.

§ 4-31. Betingede forpliktelser utenom balansen

(1) Alle garantier som selskapet har avgitt og eiendeler som er stilt som sikkerhet på vegne av tredjemann, skal føres under denne posten.

§ 4-32. Forpliktelser utenom balansen

(1) Ugjenkallelige forpliktelser som vil kunne føre til fremtidige kostnader/tap, inngår i denne posten.

(2) Dersom selskapet har avhendet eiendeler hvor erverver har rett, men ikke plikt, til å tilbakeføre de overdratte eiendeler til selskapet til et fastsatt beløp og på fastsatt tidspunkt, skal den avtalte pris i tilfelle gjenkjøp føres opp under denne posten.

(3) Forpliktelser som skal oppføres utenom balansen, omfatter ikke forpliktelser som er knyttet til forsikringsvirksomhet.

Kapittel 5. Noteopplysninger

§ 5-1. Generelle bestemmelser

(1) Regnskapsloven kapittel 7 gjelder ikke med mindre annet følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(2) Det skal gis opplysninger om finansielle instrumenter i noter i samsvar med IFRS 7 samt om forsikringskontrakter i samsvar med IFRS 4. Kravene i IFRS om opplysninger i noter kan for øvrig fravikes med mindre annet følger av bestemmelsene i dette kapittel.

(3) Notene skal så langt det er praktisk mulig presenteres på en systematisk måte. Hver post som presenteres i balansen, resultatregnskapet, oppstillingen av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstillingen skal ha krysshenvisninger til all tilhørende informasjon i notene.

§ 5-2. Alminnelig opplysningsplikt

(1) I noter til årsregnskapet skal det gis opplysninger som nevnt i dette kapittel. I tillegg skal det gis opplysninger som er nødvendige for å bedømme den regnskapspliktiges eller konsernets stilling og resultat og som ikke framgår av årsregnskapet for øvrig.

(2) Opplysninger kan utelates når de ikke er av betydning for å bedømme den regnskapspliktiges eller konsernets stilling og resultat. Det skal likevel alltid gis opplysninger som nevnt i §§ 5-17, 5-33 (2) og 5-35.

§ 5-3. Rettvisende bilde

(1) Hvis anvendelsen av bestemmelsene i regnskapsloven og denne forskrift ikke er tilstrekkelig for å gi et rettvisende bilde som nevnt i regnskapsloven § 3-2a første ledd, skal det gis tilleggsopplysninger.

(2) Ethvert fravik som nevnt i § 2-2 og regnskapsloven § 3-2a annet ledd skal angis. Regnskapsloven § 7-1 femte ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

§ 5-4. Opplysninger om regnskapsprinsipper

(1) Det skal gis opplysninger om viktige regnskapsprinsipper i samsvar med IAS 1.108-115. Endringer i hvilke prinsipper som anvendes skal begrunnes.

(2) Det skal opplyses om datterselskap anvender andre regnskapsprinsipper enn de som anvendes i morselskapets selskapsregnskap.

(3) Kontinuitet ved regnskapsføring av konserndannelse eller fusjon skal opplyses og begrunnes.

(4) Det skal redegjøres for bakgrunn for overført allokert investeringsavkastning.

§ 5-5. Virkning av endring av regnskapsprinsipp m.v.

(1) Det skal opplyses om virkningen av endring av regnskapsprinsipp og hvordan denne er behandlet. Det samme gjelder feil i tidligere årsregnskap og korrigering av slike feil, samt omklassifiseringer.

(2) Omarbeiding av sammenligningstall skal forklares.

§ 5-6. Virkning av endring av konsernsammensetning

(1) Ved endring i konsernsammensetningen skal det gis opplysninger som muliggjør sammenligning med tidligere årsregnskap.

§ 5-7. Immaterielle eiendeler samt anlegg og utstyr

(1) For hver post under immaterielle eiendeler samt anlegg og utstyr skal det opplyses om:

- (a) inngående balanse,
- (b) anskaffelseskost,
- (c) tilgang og avgang i løpet av regnskapsåret,
- (d) samlede avskrivninger, nedskrivninger og reverseringer av nedskrivninger,
- (e) avskrivninger, nedskrivninger og reverseringer av nedskrivninger i regnskapsåret og
- (f) utgående balanse.

(2) Det skal opplyses om endring i avskrivningsplan.

Immaterielle eiendeler

(3) For hver post under immaterielle eiendeler skal økonomisk levetid og valg av avskrivningsplan opplyses.

(4) Goodwill skal spesifiseres for hvert enkelt virksomhetskjøp. Avskrivningsplan for goodwill som er lenger enn fem år, skal begrunnes.

Anlegg og utstyr

(5) For hver post under anlegg og utstyr skal det opplyses om økonomisk levetid og valg av avskrivningsplan. For hver post skal det opplyses om balanseførte leieavtaler.

(6) Det skal opplyses om hvilke forutsetninger som er lagt til grunn for nedskrivning og reversering av nedskrivning.

(7) Ved leie av anlegg og utstyr som ikke er balanseført skal det opplyses om årlig leie med tilsvarende spesifisering som i oppstillingsplanen for balansen.

§ 5-8. Investerings eiendommer

(1) For investeringseiendommer vurdert til virkelig verdi i samsvar med IAS 40, skal det opplyses om hvilke verdsettelsesmetoder som er benyttet, og om vesentlige forutsetninger som beregningene bygger på. Det skal gis opplysninger i hvilken grad verdsettingen bygger på ekstern takst.

(2) Det skal gis en avstemning over endringer i balanseførte verdier av investeringseiendommer i samsvar med IAS 40.76.

(3) Ytterligere opplysninger skal gis i den utstrekning dette er nødvendig for å bedømme de vurderinger som ligger til grunn for regnskapet.

§ 5-9. Eierbenyttet eiendom

(1) For eierbenyttet eiendom skal det gis opplysninger i samsvar med IAS 16.73 og IAS 16.77.

§ 5-10. Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

(1) Det skal opplyses om firma, forretningskontor, eierandel og stemmeandel for datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak.

(2) Regnskapspliktig som med hjemmel i regnskapsloven § 3-7 ikke har utarbeidet konsernregnskap, skal opplyse om firma og forretningskontor for morselskapet.

(3) Dersom datterforetak er utelatt fra konsolideringen, skal dette opplyses og begrunnes.

(4) I konsernregnskapet skal det opplyses om navnet på foretak der den regnskapspliktige selv eller gjennom datterforetak eier så mange aksjer eller andeler at de representerer flertallet av stemmene i foretaket, men som ikke er datterforetak fordi det klart kan påvises at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse, jf. regnskapsloven § 1-3 annet ledd nr. 1. Det skal opplyses om de forhold som påviser at slikt eierskap likevel ikke gir bestemmende innflytelse.

Datterforetak og tilknyttede foretak

(5) For investering som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, skal det opplyses om anskaffelseskost og balanseført egenkapital på anskaffelsestidspunktet. For hver investering skal det opplyses om inngående balanse, inntektsført resultat, andre endringer i løpet av året og utgående balanse. Det skal opplyses om merverdier og goodwill, samt avskrivning av merverdier og goodwill.

(6) Livselskaper skal for investeringer som driver forsikringsvirksomhet, unntatt skadeforsikring, eller virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomhet samlet vise investeringene spesifisert på hovedposter i balansen og resultatregnskapet.

Felleskontrollerte foretak

(7) For investeringer som regnskapsføres etter bruttometoden skal investeringene samlet spesifiseres på hovedposter i balansen og resultatregnskapet. For hver investering skal det opplyses om nettosummen av investeringen i inngående balanse, årets netto inntektsført resultat, andre endringer i løpet av året og nettosummen av investeringen i utgående balanse.

§ 5-11. Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

(1) Ansvarlig lånekapital i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak, skal spesifiseres på hver enkelt hovedpost. Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

§ 5-12. Aksjer og andeler

(1) Aksjer, grunnfondsbevis og andeler i andre selskaper skal spesifiseres etter selskap. Spesifikasjonen skal omfatte de største postene og minst utgjøre 90 prosent av selskapets beholdning av henholdsvis aksjer, grunnfondsbevis og andeler. Aksjer i finansinstitusjoner og forsikringsselskap skal uansett spesifiseres.

(2) Det skal redegjøres for risikoprofilen i selskapets aksjeportefølje per årsslutt og gjennom året.

§ 5-13. Ansvarlig lånekapital i andre foretak

(1) Det skal gis opplysninger om selskapets ansvarlige lånekapital i andre foretak. Det skal opplyses hvordan den ansvarlige kapitalen fordeler seg mellom balansepost 2.2 og balansepost 2.4.

§ 5-14. Andre finansielle eiendeler

(1) Balansepost 2.4.5 i skadeforsikring og balansepostene 2.4.5, 7.4.5 og 8.4.5 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

§ 5-15. Andre fordringer

(1) Balansepostene 4.3 i skadeforsikring og 4.3 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

§ 5-16. Forskuddsbetalte kostnader og ikke mottatte inntekter

(1) Balansepostene 6.3 i skadeforsikring og 6.3 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

§ 5-17. Egenkapital

(1) Selskaper som er aksjeselskap skal opplyse om aksjekapitalen og aksjenes pålydende fordelt på hver aksjeklasse. Det skal opplyses om vedtektsbestemmelser om stemmerett. Det skal opplyses om alle rettigheter som kan medføre at det blir utstedt nye aksjer med angivelse av hovedtrekkene i de vilkår som gjelder for retten.

(2) Det skal gis opplysninger om navn og eierandel for de 20 største aksjeeierne. Opplysning om aksjeeiere som eier under 1 prosent av aksjene kan utelates.

(3) Det skal opplyses om aksjer i selskapet samt rettigheter til slike, som eies av hvert enkelt medlem av styret, representantskap, kontrollkomiteen, samt administrerende direktør og de enkelte ledende ansatte. For hver aksjeeier skal medregnes aksjer som eies av personlig nærstående. Som personlig nærstående regnes:

-
- (a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapslignende forhold,
 - (b) mindreårige barn til vedkommende selv, samt mindreårige barn til en person som nevnt i (a) som vedkommende bor sammen med, og
 - (c) foretak der vedkommende selv eller noen som er nevnt i (a) og (b) har slik bestemmende innflytelse som nevnt i regnskapsloven § 1-3 annet ledd.

(4) Selskaper som er morselskap skal i tillegg opplyse om datterselskapers beholdning av morselskapets aksjer. Endringer i løpet av regnskapsåret i beholdningen av selskapets egne aksjer og datterselskapenes beholdning av aksjer i morselskapet skal spesifiseres. Det skal minst opplyses om:

- (a) bakgrunnen for erverv som har funnet sted,
- (b) antall aksjer som er ervervet, og vederlaget, og
- (c) antall aksjer som er avhendet, og vederlaget.

§ 5-18. Ansvarlig lån

(1) Selskapet skal gi følgende opplysninger når det gjelder ansvarlig lånekapital:

- (a) For hvert lån som overstiger 10 prosent av totalbeløpet for den ansvarlige lånekapital:
 - 1) lånets størrelse, den valuta det er oppgitt i, rentesats og forfall, eller opplysning om at det er en evigvarende ansvarlig lånekapital,
 - 2) om det er forhold som eventuelt krever en hurtigere tilbakebetaling og
 - 3) vilkårene for den ansvarlige lånekapital, eventuelle bestemmelser om at den ansvarlige lånekapital kan konverteres til egenkapital eller til en annen form for gjeld, samt vilkårene i disse bestemmelsene.
- (b) For annen ansvarlig lånekapital skal det gis en summarisk oversikt over betingelsene.

(2) Dersom selskapet har opptatt ansvarlig lånekapital i utenlandsk valuta, skal valutakursgevinst eller valutakurstap på slik lånekapital angis. Dersom selskapet har inngått sikringsforretning som gjelder ansvarlig lånekapital i utenlandsk valuta skal dette opplyses.

(3) Kostnader i forbindelse med selskapets ansvarlige lånekapital i løpet av regnskapsåret skal angis.

§ 5-19. Forsikringstekniske avsetninger i skadeforsikring

(1) Det skal for alle hovedgrupper av skadeforsikringsbransjer, jf. I-V i § 5-28 (2), gis en oversikt over følgende forsikringstekniske avsetningskomponenter:

- Avsetningen for ikke opptjent premie for egen regning,
- Avsetning for ikke avløpt risiko,
- Erstatningsavsetning for egen regning,
- Sikkerhetsavsetningen, og
- Administrasjonsavsetningen.

(2) Oversikten skal omfatte både faktiske avsetninger og minstekrav til avsetninger beregnet i samsvar med forskrift om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring av 10. mai 1991 nr. 301 og utfyllende forskrift om forsikringstekniske avsetninger og risikostatistikk i skadeforsikring av 18. november 1992 nr. 1242.

Avsetningen for ikke opptjent premie i skadeforsikring

(3) Selskapet skal gi opplysninger om avsetningen for ikke opptjent premie for egen regning for hver pool-ordning selskapet deltar i.

(4) Dersom selskapet har anvendt beregningsmetoder som tar hensyn til risikoens utvikling over tid, jf. § 3-10 (2), skal det redegjøres for beregningsmetoden.

Erstatningsavsetningen i skadeforsikring

(5) Selskapet skal gi opplysninger om erstatningsavsetningen for egen regning for hver pool-ordning selskapet deltar i.

(6) Hvis erstatningsavsetningen eller deler av denne diskonteres, skal det gis opplysninger om verdien av denne avsetningskomponenten før diskontering blir foretatt. Det skal gis opplysninger om de metoder som anvendes ved

diskonteringen, herunder forutsetningene om forventet gjenstående avviklingstid, forventet fremtidig inflasjon og den anvendte diskonteringsrente. Opplysningene skal gis for hver skadeforsikringsbransje som omfattes av diskonteringen, jf. § 5-28 (2).

(7) Når det beløp som er inndrevet ved overtakelse av forsikredes rettigheter ovenfor tredjemann eller ved eiendomsretten til forsikredes gjenstander er trukket fra i erstatningsavsetningen er betydelig, skal beløpet spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp.

§ 5-20. Endringer i forsikringsforpliktelser i livsforsikring

(1) Endringer i forsikringsforpliktelser i perioden til dekning av selskapets forpliktelser under kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser skal, for hver balansepost i 12, vise:

1. Inngående balanse

2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

- 2.1 Kostnadsførte avsetninger (resultatpost 6)
- 2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)
- 2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)
- 2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)
- 2.5 Inntektsførte avsetninger (resultatpost 6)

Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

- 3.1 Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapitalen
- 3.2 Overføringer mellom fond

Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

4. Utgående balanse

(2) Endringer i forsikringsforpliktelser i perioden til dekning av selskapets forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal, for hver balansepost i 13, vise:

1. Inngående balanse

2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

- 2.1 Kostnadsførte avsetninger (resultatpost 7)
- 2.2 Inntektsførte avsetninger (resultatpost 7)

Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

- 3.1 Overføring fra/til egenkapital ved justering av forsikringsforpliktelsene mot egenkapitalen
- 3.2 Overføringer mellom fond

Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser

4. Utgående balanse

(3) Kostnadsførte/inntektsførte avsetninger i første ledd post 2.1 og post 2.5, skal forstås som økte/reduerte resultatførte avsetninger for forsikringsforpliktelser i perioden med unntak av midler tilordnet forsikringskontraktene, jf. første ledd postene 2.2-2.4 og resultatpost 8.

§ 5-21. Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring

(1) Premiereserve, tilleggsavsetninger, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond, erstatningsavsetninger, supplerende avsetninger og andre tekniske avsetninger skal spesifiseres på de bransjer som er gitt i § 5-29 (1), fordelt på avsetninger til kontrakter med kontraktsfastsatte forpliktelser og avsetninger knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.

§ 5-22. Andre forpliktelser

(1) Balansepost 13.5 i skadeforsikring og 16.5 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er av vesentlig betydning for vurderingen av årsregnskapet.

§ 5-23. Kapitaldekning og solvensmargin

(1) Det skal opplyses om selskapets kapitaldekning, herunder risikovektet beregningsgrunnlag, netto ansvarlig kapital og kapitaldekningsprosenten. For selskapets kapitaldekning gjelder regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall tilsvarende.

(2) Netto ansvarlig kapital skal spesifiseres på kjernekapital, ansvarlig lånekapital, annen tilleggskapital samt eventuelle fradrag som må gjøres i brutto ansvarlig kapital. Det skal opplyses om tellende og ikke-tellende andeler av ansvarlig lånekapital og annen tilleggskapital. Forskjellen mellom kjernekapital og balanseført egenkapital skal spesifiseres og forklares.

(3) Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital skal spesifiseres på de enkelte risikovektklasser, jf. forskrift av 22. desember 2006 nr. 1616 om minstekrav til kapitaldekning i forsikringsselskaper, pensjonskasser, innskuddspensjonsforetak og holdingsselskap i forsikringskonsern.

(4) Det skal opplyses om selskapets solvensmargin, herunder minstekravet til solvensmargin, solvensmarginkapitalen og solvensmarginkapitalens sammensetning. For selskapets solvensmargin gjelder regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall tilsvarende.

§ 5-24. Kapitalavkastning for livsforsikringsselskaper

(1) Det skal gis opplysninger om kapitalavkastningsrente og gjennomsnittrente for de fem siste år, jf. forskrift 19. februar 1993 nr. 192 om mål for livsforsikringsselskapers kapitalavkastning.

§ 5-25. Poster utenfor balansen

Betingede forpliktelser

(1) Arten og omfanget av alle betingede forpliktelser av betydning i forhold til selskapets samlede virksomhet skal angis. Det skal opplyses særskilt dersom slike betingede forpliktelser er sikret ved pant.

(2) Det skal gis opplysninger om hvordan selskapets samlede garantiansvar fordeler seg på lånegarantier, betalingsgarantier, kontraktsgarantier og annet garantiansvar. Den del av det totale garantiansvar som er kontragarantert av forsikringsselskaper, skal også fremgå. Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

(3) Selskapet skal opplyse om eiendeler det har stilt som sikkerhet for betingede forpliktelser og/eller for tredjemanns forpliktelser.

Forpliktelser

(4) Arten og omfanget av enhver form for forpliktelse av betydning i forhold til selskapets samlede virksomhet skal angis. Det skal opplyses særskilt dersom slike forpliktelser er sikret ved pant.

§ 5-26. Fordeling av inntekter på geografiske områder

(1) Det skal gis opplysninger om samlede forfalte premieinntekter fra direkte forsikring som er inngått i Norge, i andre land omfattet av EØS-avtalen, samt i øvrige land. Slike opplysninger kan unnlates dersom bruttopremien utgjør mindre enn 5 prosent av totale brutto premieinntekter.

§ 5-27. Salgskostnader

(1) Det skal gis opplysninger om hvordan salgskostnader i regnskapsperioden fordeler seg på lønn og provisjoner mv., herunder provisjoner til andre selskaper.

§ 5-28. Resultat i skadeforsikring

Premieinntekter m.v. i skadeforsikring

(1) Selskapet skal gi opplysninger om:

- forfalte bruttopremier,
- opptjente bruttopremier,
- påløpne bruttoerstatninger,
- forsikringsrelaterte brutto driftskostnader og
- gjenforsikringsresultatet.

Med gjenforsikringsresultatet skal det forstås differansen mellom gjenforsikringsandelen av de påløpne bruttoerstatninger tillagt de tilbakeførte provisjoner fra reassurandørene og gjenforsikringsandelen av de opptjente bruttopremier. Alle elementene som inngår i beregningen av gjenforsikringsresultatet skal fremgå.

(2) Postene i (1) skal fordeles på følgende skadeforsikringsbransjer (I-IV);

I Landbaserte forsikringer - privat

- 1.1 Kombinerte forsikringer
herav: Rettshjelpsforsikringer
- 1.2 Motorvognforsikringer
herav:

-
- Turistassistanseforsikringer
 - Ansvarsforsikringer
 - Øvrig forsikringer
 - 1.3 Fritidsbåtforsikring
 - 1.4 Ulykkesforsikringer
 - 1.5 Reiseforsikringer
 - 1.6 Øvrige landbaserte forsikringer - privat

II Landbaserte forsikringer - næringsliv

- 2.1 Industrieforsikringer
 - herav:
 - Rettshjelpsforsikringer
- 2.2 Kombinerte forsikringer i mellommarkedet
 - herav:
 - Rettshjelpsforsikringer
- 2.3 Motorvognforsikringer
 - herav:
 - Ansvarsforsikringer
 - Øvrige forsikringer
- 2.4 Ansvars- og garantiforsikringer
- 2.5 Yrkesskedeforsikringer
- 2.6 Trygghetsforsikringer
- 2.7 Husdyrforsikringer
- 2.8 Fiskeoppdrettsforsikringer
- 2.9 Transportforsikringer
- 2.10 Ettårige risikoforsikringer, jf. forsikringsloven § 1-3
- 2.11 Øvrige landbaserte forsikringer - næringsliv

III Sjøforsikringer

- 3.1 Alle storkaskoforsikringer
- 3.2 Kystkaskoforsikringer
- 3.3 P&I-forsikringer
- 3.4 Annen sjøforsikring

IV Energiforsikringer

- 4.1 Energiforsikringer

For mottatt gjenforsikring skal selskapet oppgi beløpene fra (1) for følgende bransjer:

V Inngående reassuranse

- 5.1 Proposjonale forsikringer
- 5.2 Excess-of-loss (XL) forsikringer
- 5.3 Clean-cut kontrakter

(3) Andre bransjer skal tilføyes etter behov.

(4) Det er ikke nødvendig å gi opplysninger som angitt i (1) og (2) for skadeforsikringsbransjer der den opptjente bruttopremien er mindre enn 25 millioner NOK. Det skal allikevel gis opplysninger som nevnt i (1) og (2) for de fire bransjene med høyest opptjent bruttopremie.

Erstatningskostnader i skadeforsikring

(5) Det skal opplyses om hvordan de påløpte erstatningskostnader er fordelt mellom anslåtte erstatningskostnader relatert til den aktuelle regnskapsperioden og avviklingsresultatet relatert til tidligere regnskapsperioder.

- (a) Med anslåtte erstatningskostnader menes betalte erstatninger for skadetilfeller inntruffet i regnskapsperioden tillagt erstatningsavsetningen for disse skadetilfellene ved utgangen av regnskapsperioden.
- (b) Med avviklingsresultatet relatert til tidligere regnskapsperioder menes differansen mellom
 - erstatningsavsetningen ved inngangen til regnskapsperioden for skadetilfeller inntruffet i tidligere regnskapsperioder, og
 - erstatninger som er betalt i løpet av regnskapsperioden for skadetilfeller inntruffet i tidligere regnskapsperioder, tillagt erstatningsavsetningen for disse skadetilfellene ved utgangen av regnskapsperioden.

(6) Opplysningene angitt i (5) skal gis for både bruttoforretningen og egenregningsforretningen.

(7) Spesifikasjonen i (5) og (6) skal gis for alle skadeforsikringsbransjer nevnt i (2), med forbehold for (4).

Mottatt gjenforsikring

(8) For alle bransjer innen mottatt gjenforsikring skal selskapet opplyse om hvordan premieinntektene for egen regning fordeler seg på hhv. anslåtte premieinntekter for den aktuelle regnskapsperioden og justering av premieinntekter relatert til gjenforsikringskontrakter inngått i tidligere regnskapsperioder.

§ 5-29. Resultat i livsforsikring

Premieinntekter m.v. i livsforsikring

(1) Selskapet skal gi opplysninger om resultatregnskapet i følgende bransjer:

- Individuell kapitalforsikring
- Gruppelivsforsikring
- Individuell rente- og pensjonsforsikring
- Kollektiv rente- og pensjonsforsikring, herunder kollektiv rente- og pensjonsforsikring for foreningsmedlemmer
- Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner og andre offentliglignende institusjoner
- Ulykkesforsikring.

(2) Hvis selskapet tilbyr forsikringer både med og uten avkastningsgaranti innenfor en bransje skal dette presenteres som to delbransjer.

(3) Resultatregnskapet for den enkelte bransje skal angis med hovedpostene i oppstillingen av resultatregnskapet i § 4-6.

(4) Det skal for de ulike bransjer opplyses om hvordan premien fordeler seg på hhv. pris for dekning av risiko knyttet til person, pris for forvaltning av midler knyttet til forsikringskontraktene (inkl. selskapets risiko for avkastningsresultatet eller avkastningsgaranti) og pris for administrative tjenester.

(5) Selskapet skal for de ulike bransjer i (1) redegjøre for renteresultat, risikoresultat (forsikringsteknisk resultat) og administrasjonsresultat. Investeringer i selskaper, jf. § 5-10 (4) og (5), som driver forsikringsvirksomhet, unntatt skadeforsikring, eller virksomhet som naturlig henger sammen med forsikringsvirksomheten og som er regnskapsført etter egenkapitalmetoden eller til virkelig verdi, skal medtas i beregningen i første punktum som om de var ført etter bruttometoden.

Erstatninger i livsforsikring

(6) Selskapet skal for de ulike bransjer i (1) gi opplysninger om hvordan posten "Utbetalte erstatninger" fordeler seg på hhv. erstatninger og gjenkjøp.

Flytting i livsforsikring

(7) Det skal gis opplysninger om beløp for både mottatt og avgitt premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreserve, premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond, fordelt på bransjer. Det skal også opplyses om hvor mange kunder/kontrakter tilgangen og avgangen fordeler seg på, samt hvilket årlig premievolum som er knyttet til disse kontraktene, jf. § 4-16.

(8) Det skal gis opplysninger om omfanget av nytegningen innen de ulike bransjene i de to siste år.

Midler tilordnet forsikringskontraktene mv.

(9) Det skal for kollektiv livsforsikring, samt individuell livsforsikring inngått etter 1. januar 2008, gis opplysninger om hvor mye som er tilordnet forsikringskontrakter av avkastningsresultat og risikoresultat. Det skal også gis opplysninger om avsetning til og bruk av midler fra tilleggsavsetninger. Opplysningene skal gis for de ulike bransjer.

(10) Det skal gis opplysninger om avkastningsresultat og risikoresultat tilknyttet individuelle kontrakter inngått før 1. januar 2008 samt fripoliser og pensjonkapitalbevis med kontraktsfastsatte forpliktelser ("modifisert overskuddsmodell"). For individuelle livsforsikringer som er skilt ut i egen portefølje, skal det gis en særlig oversikt over overskuddsdelingen knyttet til disse kontraktene. Opplysningene skal gis for de ulike bransjer.

§ 5-30. Forvaltnings- og administrasjonstjenester

(1) Det skal opplyses om forvaltnings- og administrasjonstjenester som selskapet yter for tredjemann, dersom omfanget er betydelig i forhold til selskapets virksomhet.

§ 5-31. Andre inntekter

(1) Resultatpost 13 i skadeforsikring og 13 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er vesentlige for vurderingen av årsregnskapet.

§ 5-32. Leieavtaler

(1) Har forsikringsselskapet leid eiendeler og leieavtalen er av vesentlig betydning for selskapets drift, skal det gis opplysninger om hvilke eiendeler avtalen omfatter, om avtalens varighet, om evt. rett for selskapet til å overta eiendelene, samt om den årlige leie per eiendel, såfremt ikke særlige grunner taler mot det.

§ 5-33. Lønn og generelle administrasjonskostnader

(1) Det skal opplyses om beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser.

(2) Det skal opplyses om det gjennomsnittlige antall ansatte i regnskapsåret.

§ 5-34. Aksjebasert betaling

(1) Regnskapsloven § 7-11a gjelder.

§ 5-35. Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.

(1) Regnskapsloven § 7-31, § 7-31b og § 7-32 gjelder.

(2) Regnskapsloven § 7-31 første ledd første punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende for ytelser til medlemmer av kontrollkomiteen og representantskap.

(3) Plikten til å opplyse om vilkår for lån og sikkerhetsstillelse i regnskapsloven § 7-31b sjette ledd og § 7-32 annet ledd gjelder bare der vilkårene avviker fra de generelle markedsvilkår.

§ 5-36. Andre kostnader

(1) Resultatpost 14 i skadeforsikring og 14 i livsforsikring skal spesifiseres på de viktigste enkeltbeløp, dersom disse er vesentlige for vurderingen av årsregnskapet.

(2) Det skal opplyses om godtgjørelse til revisor og hvordan godtgjørelsen er fordelt på lovpålagt revisjon, andre attestasjonstjenester, skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen. Honorarer for andre tjenester utenfor revisjonen skal spesifiseres for vesentlig forskjellige tjenester. Opplysningene skal også omfatte godtgjørelse til foretak som revisor har et særskilt samarbeid med.

§ 5-37. Kostnad (inntekt) ved skatt

(1) Det skal opplyses om beregning av kostnad (inntekt) ved skatt, samt om forpliktelser ved skatt og eiendeler ved skatt.

§ 5-38. Store enkeltransaksjoner

(1) Det skal gis opplysninger om store enkeltransaksjoner som ikke er spesifisert etter andre bestemmelser i denne forskrift.

§ 5-39. Betingede utfall

(1) Det skal opplyses om forhold ved regnskapsårets slutt med betinget utfall.

§ 5-40. Sammenslåing av poster

(1) Poster i oppstillingsplanen som er slått sammen etter § 4-2, skal spesifiseres. Regnskapsloven § 6-6 om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

§ 5-41. Bestemmelser i regnskapsloven som ikke er regulert særskilt i denne forskrift

(1) Bestemmelsene i regnskapsloven §§ 7-9, 7-10, 7-14 annet ledd og 7-34 kommer til anvendelse i den grad de er aktuelle for det enkelte selskap.

Kapittel 6. Delårsregnskap

§ 6-1. Plikt til å utarbeide delårsregnskap

(1) Det skal utarbeides delårsregnskap for hvert kvartal. For morselskap består delårsregnskapet av selskapsregnskap og konsernregnskap.

§ 6-2. Innhold i delårsrapport

(1) Delårsrapporten skal utarbeides i samsvar med IAS 34. Resultatregnskap, balanse og oppstilling av endringer i egenkapital skal minst angi hovedpostene i oppstillingsplanene, jf. §§ 4-4 til 4-8.

§ 6-3. Tilleggsopplysninger

(1) Det skal gis opplysninger om selskapets kapitaldekning.

(2) « Ufordelte overskuddsmidler til forsikringskontraktene » for livsforsikring er på delårsbasis ikke en endelig tildeling, og skal i delårsrapporteringen inntas som følger:

I resultatregnskapet - som egen hovedpost istedenfor « Midler tilordnet forsikringskontraktene ».

I balansen - som egne underposter til post 12. "Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser" og post 13. "Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt investeringsportefølje"

(3) Overføring av midler fra selskapets tilleggsavsetninger til premiereserve kan kun gjennomføres ved utgangen av året.

§ 6-4. Offentlighet m.v.

(1) Delårsregnskapet skal vedtas av selskapets styre innen 60 dager etter regnskapsperiodens slutt, og holdes offentlig tilgjengelig på selskapets kontor. Det skal gis opplysninger om hvilke deler av delårsregnskapet som er revidert.

Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser

§ 7-1. Dispensasjon og utfyllende bestemmelser

(1) Kredittilsynet kan i det enkelte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift

§ 7-2. Ikrafttredelse m.v.

(1) Denne forskrift trer i kraft fra og med 1. januar 1999.

(2) Forskrift fastsatt av Kredittilsynet 13. september 1996 nr. 921 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskap oppheves ved denne forskrifts ikrafttredelse.

§ 7-3. Overgangsregler

(1) Livsforsikringsselskap kan unnlate å gi sammenligningstall for resultatregnskapet, balansen, oppstillingen av endringer i egenkapital og kontantstrømanalysen for årsregnskapet 2008. Tilsvarende gjelder sammenligningstall i delårsregnskap for 2008.
